

SIIPIRIKKO 1/13

Siipirikko 1/2013 40. vsk

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

ISSN 0357-5705

PKLTY:n hallitus 2013

Hannu Lehtoranta, puheenjohtaja
Eevalantie 6 D 14, 83900 Juuka
puh. 0500 - 186607
hannu.lehtoranta@oyk.fi
<http://www.juuanlintuharrastajat.net>
Toni Nurmi, varapuheenjohtaja
puh. 0400 987773
toni.nurmi73@gmail.com
Tarmo Sotikov, sihteeri
puh. 050 5291539
tarmo.sotikov@gmail.com
Janne Leppänen, rahastonhoitaja
puh. 050 3390605
janneleppanen@hotmail.com
Hannu Kauhanen
Janne Koskinen
Tuula Pirnes
Jani Varis

Lehden toimitus

Harri Hölttä (vastaava toimittaja)
Lammaskalliokuja 7, 80140 Joensuu
040 - 7229224
holttah@gmail.com
Kari Antikainen (taitto)
kari.antikainen@telemail.fi

Tilausasiat

Lehti ilmestyy vuonna 2013 kahtena numerona. Vuoden 2012 numerot kootaan yhdeksi vuosinumeroksi.

Jäsenmaksun suuruus v. 2013 on 25 € (opiskelijat 20 €, perhejäsen 5 €). Jäsenmaksu (ei perhejäsen) sisältää lehden.

Siipirikon tilausmaksu muille on 25 €. Vanhat irtonumerot 1 €, edellisen vuoden irtonumerot 2 € + postikulut. Siipirikon voi tilata paperisena tai sähköisenä versiona. Vanhat Siipirikon numerot ovat luettavissa sähköisinä yhdistyksen kotisivuilla.

Yhdistyksen tili

FI60 5770 0520 1040 32

Tilille maksetaan jäsenmaksut, maksut irtonumeroista yms. - ilmoita pankkisiirrolla viestinä, mitä olet maksanut. Jäsenmaksua maksettaessa käytä henkilökohtaista viitenumeroasi, joka löytyy osoitetarrasta. Uudet jäsenet ilmoittavat viestissä nimensä ja osoitteensa.

Havaintojen ilmoitus

PKLTY:n jäsenet voivat ilmoittaa havaintojaan BirdLife Suomen Tiirahavaintojärjestelmän kautta osoitteessa <http://www.tiira.fi/>

Yhdistyksen kotisivut

<http://www.pkltty.fi/>

Kansikuva Lapinpöllö, Tarmo Sotikov
Viereisen sivun kuva Aroharmaalokki,
Out Vuonos, 6.7.2013, Matti Koivula
Painopaikka FRAM, Vaasa 2013

”Olkaa varovaisia siellä ulkona!”

(Esterhaus, P., suull.ilm.)

Siipirikon edellisen numeron pääkirjoituksessa ennustelin lehteen tulossa olevia muutoksia. Julkaisuaikataulussa siirrytään aiemman neljän numeron sijasta kahteen numeron vuodessa. Lisäksi vuodenaikaiskatsauksista siirrytään yhteen vuosikatsaukseen.

Tämä vuoden 2013 ykkösnumero oli tarkoitus saada ulos jo vuoden kevätpuolella, mutta niinpä tuo julkaisuaikataulu taas venyi, hyvin monenlaisista syistä. Lehti koostuu tällä kertaa vuoden 2012 uusimuotoisen vuosikatsauksen ykkösosasta sekä vuoden 2011 rarikatsauksesta. Toivottavasti on kannattanut odottaa.

Kertauksen vuoksi kerrattakoon vielä, että vuoden 2012 vuosikerta, joka nyt jäi ”väliin” hyppäessä suoraan vuosikerrasta 2011 vuosiker- taan 2013, on tarkoitus julkaista yhtenä paksuna numerona, jossa käsitellään vuosien 2009-2011 havaintokatsaukset.

Kesäkausi on ollut lintumielessä erinomainen, toivottavasti syksy jatkuu samanlaisena. Olkaa varovaisia siellä ulkona, mitä vaan voi tulla vastaan!

Harri Hölttä
Päätoimittaja

Sisällysluettelo

Harri Hölttä Pääkirjoitus: ”Olkaa varovaisia siellä ulkona!”	3
Harri Hölttä, Jani Varis, Ari Parviainen, Arvo Ohtonen, Harri Kontkanen	
Pohjois-Karjalan linnuston vuosikatsaus 2012, Osa I: Kyhmyjoutsenesta lapintiiraan ..	4
Roni Väisänen Pohjois-Karjalan ARK-katsaus 2011	33

Pohjois-Karjalan linnuston vuosikatsaus 2012

Osa I: Kyhmyjoutsenesta lapintiiraan

Harri Hölttä, Jani Varis, Ari Parviainen, Arvo Ohtonen, Harri Kontkanen

Tämä on ensimmäinen uusimuotoinen vuosikatsaus Pohjois-Karjalan linnustoon. Vuosikatsauksen tarkoituksena on aiempien kevät-, kesä-, syys- ja talvikatsausten sijasta käsitellä yksi lintuvuosi kerrallaan.

Katsaus kattaa ajanjakson 1.12.2011 – 30.11.2012. Vaikka kyse onkin vuosikatsauksesta, katsausjakso ei siis vastaa kalenterivuotta. Tämä johtuu siitä, että talvikuukausien (jouluihelmikuu) havainnot halutaan käsitellä yhdessä katsauksessa niin, että yhden talven havainnot ei tarvitse etsiä kahden eri vuoden katsauksista.

Kirjoittajien työnjako oli sellainen, että Jani Varis kirjoitti kahlaajat ja lokkilinnut, Ari Parviainen puolisukelajat, uikut ja merimetson, Arvo Ohtonen kanalinnut sekä Harri Kontkanen heinäkurpan lajitekstin. Harri Hölttä vastasi lopuista lajiteksteistä sekä katsauksen taputtelemisesta yhtenäiseen muotoon.

Kesäaikaista havainnot on käsitelty lajikohtaisesti vaihtelevasti. Poikkeuksena tästä ovat petolinnut, joista on tarkoitus julkaista perinteinen pesimäkatsaus erikseen eikä niiden pesimäaikaista esiintymistä käsitellä tässä katsauksessa pääsääntöisesti ollenkaan.

Pohjois-Karjalassa havaituista lajeista käsitellään tässä kaikki muut paitsi ARK- tai RK-käsittelyn vaativat lajit. Lajien systemaattinen järjestys perustuu Association of European Records and Rarities Committee - järjestön taksonomisen komitean (TAC) joulukuussa 2012 julkaistuun raporttiin (lisätietoja kts. BirdLife Suomen nettisivut).

Kiteeseen vuoden 2013 alussa liittynyt Kesälahti on kuntalyhenteissä mainittu vielä omana kuntanaan (Kes). Muita liitoskuntia (Pyh, Tuu, Kii, Eno, Vär) ei yleensä ole mainittu havaintojen

yhteydessä. Niinpä esimerkiksi Värtsilän Sääperi ja Hopeakallion lintutorni esiintyvät katsauksessa nimillä Toh Sääperi ja Toh Hopeakallio ja Pyh Rauanvaara on Joe Rauanvaara. Havaintopaikkojen ilmoittaminen katsauksissa em.liitoskuntien osalta on hieman monimutkaista, varsinkin kun osassa havainnoista entinen pitäjä on ilmoitettu ja osassa ei. Ongelma korostuu jatkossa, jos kunta-liitoksia tulee lisää. Tiiraan havainnot ilmoittaessa kannattaa mukaan laittaa joka tapauksessa myös entinen kunta, jos se on tiedossa.

Vuoden 2012 vuosikatsauksen loppuosa julkaistaan Siipirikon numerossa 2/2013. Vuosien 2009-2011 rästäissä olevat katsaukset on puolestaan tarkoitus puristaa yhdeksi yhteenvetojulkaisuksi.

Poimintoja vuoden varrelta

Talven 2011/2012 linnusto oli yllättävän monipuolinen: havainnoista mainittakoon kaksi kyhmyjoutsenta, kaksi haapanaa, kaksi piekanaa, kurjen epäonninen talvehtimisyrittäminen, kaksi töyhtöhyypää, kolme suopöllöä, sepelkyhky, kiuru ja viisi mustapääkerttua. Joulukuu oli selvästi keskimääräistä lauhempi ja erilaisia vesilintujen viivytelli sulissa vesistöissä. Vuoden vaihtuessa sää kuitenkin kylmeni ja järvet jäätivät, ja esimerkiksi helmikuu oli tavanomaista kylmempi.

Kevään eteneminen pääsi alkuun maaliskuussa, mutta kuun lopussa tuli takapakkaa ja huhtikuu oli kokonaisuutena hieman tavanomaista viileämpi. Keväällä nähtiin runsaasti mm. mehiläis-, haara- ja muuttohaukkoja sekä tunturikiuruja ja mm. viklo- ja hanhikerääntymät olivat komeaa katsottavaa.

Kesältä mainittakoon kaksi tundrahampeä, pilkkasiipi ja piekana sekä uivelon, mustapyrstökäärin ja nokkavarpusen pesinnän varmistuminen.

Kattohaikarapari kävi kantelemassa risuja talon katolle Polvijärvelle, mutta rakentelu loppui kuitenkin lyhyeen. Myös kaulushaikaroita havaittiin keskimääräistä enemmän. Sinipyrstöjä havaittiin yhteensä 20, mikä on yksi parhaita vuosisummia. Kesä oli kokonaisuutena viileä ja hyvin sateinen, ja hellepäiviä oli vain muutamia.

Syksyllä laskettiin taas huimia hanhisummia syys-lokakuun vaihteen molemmin puolin. Piekanoja tavattiin muuttolennossa myös hyvin ja loppusyksyä värjittivät taviokuurnat. Syksykin meni monilta osin viileissä ja sateisissa merkeissä ja lintuliikehdintä hiljeni perinteiseen tapaan olennaisesti lokakuun puoliväliin tultaessa. Marraskuu oli vielä suhteellisen lauha, mutta aivan kuun lopussa sää pakastui.

Sorsalinnut

Kyhmyjoutsen *Cygnus olor*

Kaksi havaintoa, jotka molemmat poikkeuksellisesti talvelta: 17.12.2011 1 ad p Toh Suuri-Onkamo Kannas (JaV) ja 12.-14.1.2012 1 +3kv (ei jp) p Kon Jakokoski (KLe, M.Kevätväre). Tohmajärven havainto on ARK:n käsittelemä ja hyväksymä, sillä vuoden 2011 puolella laji kuului vielä tarkastettaviin lajeihin. Vuoden 2011 loppuun mennessä Pohjois-Karjalassa on nähty 56 kyhmyjoutsenta (Väisänen 2013).

Pikkujoutsen *Cygnus columbianus*

Keväällä varsin vaatimaton esiintyminen: 23.-25.4. 1 2kv p Lip Ahonkylä (K.Virtanen, AO, HHö), joka nähtiin 25.4. myös Out Sysmäjärvellä (AO, HHö), 25.-26.4. 1 ad p Out Sysmäjärvi Jakaranlahti (AO, HHö, KLe, TK), 26.4. 1 ad p Kes Ristilahti (TLu) sekä 27.4. 4 ad p Toh Valkeasuo (AV, VH, KS).

Syksyllä ensimmäiset 16.9. 1 ad SW laulujoutsenparvessa Rää Vuoniemi (PZ) ja 22.9. 1m samoin laulujoutsenparvessa Toh Korpi (TE). Syksyn mittaan nähtiin lähinnä yksittäisiä lintuja ja pikkuparvia, yli kymmenen linnun parvia nähtiin neljä: 27.9. a12SW Toh Valkeasuo (TE), 5.10. a15m ja 10.10. a11m Kit Hatunvaara (TE) sekä 28.10. a20SW Toh Lampelantie (HKi). Syksyn yhteissumma oli varovaisesti arvioiden noin 115 pikkujoutsenta. Valtaosa havainnoista tuli ajanjaksolla 27.9.-7.10. ja em. Lampelantien parvi oli vuoden myöhäisin havainto lajista.

Laulujoutsen *Cygnus cygnus*

Laulujoutsenesta tehtiin talvella 2011/2012 runsaasti havaintoja. Selvästi suurimmat kerääntymät Out Sysmäjärvellä, missä 1.12. 44p, 6.12. 119p ja 26.12. 128p (OH, LV, M.Heikkala). Sysmäjärven linnut pois lukien joulukuun alun ja tammikuun puolivälin yhteissumma oli noin 300 laulujoutsenta. ”Syysmuutto” taukosi viimein tammikuun puolivälissä ja tammikuun puolivälin ja maaliskuun alkupäivien välillä ilmoitettiin viisi varsinaista ”talvihavaintoa” kuudesta linnusta (Joe 3, Juu 2, Lip 1). Ensimmäisiä kevätkuuttajia nähtiinkin sitten 10.3. alkaen ja Ylä-Karjalan ensimmäiset 16.3. Nur Nurmesjärvellä. Suurimmat kevätkerääntymät nähtiin Out Sysmäjärvellä ja Kit Potoskanlahdella: Sysmäjärvellä parhaimmillaan 21.4. 128p ja 21.5. 147p (HKo) sekä Potoskanlahdella 9.5. 152p (TE). Kesäparvista suurimmat 1.6. 68p, joista 52 lähti NE Kit Kyyrönniemi (PRa, RSi) ja 4.6. 96p Rää Oravilahti (HKo).

Syysmuuttoa elo-syyskuun vaihteesta lähtien, esim. 30.-31.8. ilmoitettiin eri puolilta yhteensä 60 muuttavaa laulujoutsenta. Vähintään sadan linnun kerääntymiä 11.9. alkaen. Suurimmat kerääntymät syys-lokakuun vaihteessa: Kit Kiteenlahden maksimi 30.9. 277p (HLe, JaL, T.Muhonen, A.Tolvanen), Kon Iksenniityn 1.10. 225p (KLe) ja Rää Oravilahden 3.10. n.200p (MH, HKo, PPa), minkä lisäksi Lip-Out-suunnan paras päivä 6.10. Lip Suvisranta 358p ja Out Vuonos 227p (OH). Suurin muutto 3.10. Joe Keskijärvi a105W (HPö).

Marraskuussa vielä suhteellisen runsas, suurimmat kerääntymät 3.11. Juu Ahvenlahti 154p (A.Gröhn, ilm. HLe), 4.11. Pol Rauanlahti 164p (H.Kärkkäinen), 26.11. Out Sysmäjärvi väh. 156p (SNe).

Metsähanhi *Anser fabalis*

Varhaisimmat havainnot: 28.3. 1NW Toh Nikunvaara (TE) ja 1p Toh Sääperi (HKi), lieneekö sama lintu? Seuraavia 8.4. alkaen ja Ylä-Karjalan ensimmäiset 13.4. 2p Lie Hopealampi (RL) ja 1m Lie Keträvaara (PT, J.Laiho).

Suurimmat kerääntymät laskettiin Toh Valkeasuon – Holmansuon alueella, missä enimmillään 28.4. 420p (VH, KS, AV), 3.5. huippuna 1000p (HKa, KVe), 5.5. 515p (HPö, PSi) ja 7.5. 420p (EV). Suurimmat kerääntymät muualta: Toh Sääperin ympäristössä enimmillään 20.4. 260p (HKi, TK), Rää Oravilahdella 24.4. ja 28.4. 400p (MH), Lip

Ahonkylässä 25.4. 200p (AO, HHö) ja Out Sysmäjärvellä 25.4. 400p (LV). Aktiivisempi muuttokausi kesti noin kuukauden huhtikuun puolivälistä toukokuun puoliväliin.

Kesäaikaisia havaintoja tehtiin eniten Ilomantsista: Koivusuon luonnonpuiston laskennoissa nähtiin enimmillään 27.5. 19p (K.Meller), 31.5. Koverokoskenuolla 25p (HKo) ja Hattuvaaran Ilajansuon pelloilta ilmoitettiin enimmillään 8.6. 35p (HKo). Havaintoja muualta: 25.5. Lie Itkiinpohja 38p (A.Kettunen), 27.5. Pol Tiaissuo 1ä (JLe), 31.5. Toh Perä-Musko a25p (TE), 2.-4.6. Kes Mäntyniemi – Savilahti 1p (PH, TLu), 2.6. emot ja viisi poikasta Juu Panja (HL), 7.6. Toh Niiralassa 3 lask. p (HKi) ja Rää Oravilahdella 2p (PRA), 22.6. emot ja kuusi poikasta Juu Matar (HL) sekä 3.7. Toh Hopeakallio 1p (HKi, J.Knaapi, J.Salminen). Touko-kesäkuun useat havainnot Joe Eno Rahkeenveden ympäristöstä (RE, SLe) viittaavat myös pesintään.

Syksyllä ilmoitettujen metsähanhiehavaintojen määrä alkoi kasvaa elokuun puolivälissä. Elokuun puolella enimmillään nähtiin 24.8. ja 28.8. 110 kiert. Toh Jylmä (HKo), 25.8. 60p Ilo Kivilahti (T.Saarelainen) ja 28.8. a60S + 2 kiert. Toh Hopeakallio (HKA, KVe). Syysmuutto eteni syyskuussa rauhallisesti ja määritettyjä metsähanhia ilmoitettiin eniten 23.9., tuolloin suurimmat summat idässä: 566m (6a) Lie Suurikangas (PT, J.Laiho) ja 390m (3a) Ilo Möhkö (PZ). Lintuja näkyi säännöllisesti suhteellisen myöhään eli 11.10. saakka, mutta silloin muutto loppuikin lähes seinään. Lokakuussa suurimmat summat 1.10. a250S Joe Otsola (HKA), 6.10. 150m Toh Hopeakallio (MKo, E.Koivula), 7.10. 244m (2a) Rää Vuonemi (K.Virtanen) sekä 10.10. a200SW Joe Otsola (HKA). Viimeisin myöhästelijä poikkeuksellisesti vasta marraskuussa: 8.11. 1p Lie Jamali (RVi). Määritettyjä metsähanhia ilmoitettiin muuttolenossa syksyltä n.4820 yksilöä.

Lyhytnokkahanhi *Anser brachyrhynchus*

Ensimmäiset 25.4. 1p Out Sysmäjärvi (LV) ja 26.4. 1p Rää Oravilahti (MH, PPA). Keväältä ilmoitettiin havainnot noin 16 lyhytnokkahanhesta, jotka jakautuivat kunnittain seuraavasti: Toh 9 (joista 8 Värtsilästä), Lip 4, Kit 1, Out 1 ja Rää 1. Yli yhden linnun havainnot: 27.4. 2p Toh Sääperi (AV, HKi, VH, KS), 29.4.-4.5. 2p Lip Kokonlampi (HKo, UP, VJ) sekä 4.5. 3p Anser-parvessa Toh Värtsilän kun-

Metsähanhia

nantalon pellot (HKi). Kevään viimeiset 14.5. 1m metsähanhparvessa Kit Hatunvaara (TE) ja 17.5. 1NE hanhien sekaparvessa Toh Hopeakallio (VJ, KJä, HKi, KLi, SNe, AO, R.Mäki ja A.Wahlgren). Ei syyshavaintoja.

Tundranhanhi *Anser albifrons*

Varhaisimmat 12.4. 1p Lip Heponiemi (LV) ja 19.4. 2N Toh Hopeakallio (AO, HHö), minkä jälkeen havaintoja päivittäin 20.4.-5.5. Suurimmat kerääntymät Toh Valkeasuon-Holmansuon alueella, missä 25.4. alkaen useiden kymmenien lintujen porukoita, mm. 25.4. 65p, 26.4. 84p ja 27.4. 86p (AV, EV, VH, KS). Suurimmat summat kuitenkin toukokuun puolella: 1.5. 180p (KJä), 3.5. 150p (HKA, KVe), 5.5. 135p (HPö, PSi), 7.5. 90p (EV) ja 15.5. vielä 50p (HKo). Suurimmat summat muualta: 27.4. yht. 50p Rää Oravilahti (MH), 28.4. a24NE Kon Kyyrönsuo (JLa, TNu, K.Nurmi), 20p Lip Ahonkylä (HPö, PSi) ja 20p Rää Oravilahti (MH), 2.5. 30p Rää Oravilahti (MH), 3.5. 30p Toh Kankaankylä (HKA, KVe) sekä 10.5. 28p Lip Pappelonsaari (HKo). Viimeisiä kevätkuuttajia kuun lopulla: 20.5. 1p Pol Matkalahti (PM, J.Auvinen, HKo) ja 28.5. 1p lähti NE Kit Kyyrönniemi (PRA,

KJä). Lip Papelonsaaren Kokonlammella nähtiin vielä 23.5. 7p (M.Fager) ja sinne jäi yksi 2kv yksilö kesänviettoon 28.6. asti (monet). Kesähavaintoja tuli toinenkin: 5.7. 1p Lie Mäntypuro (RVi).

Syksyllä ensimmäiset tundrahanhet ilmaantuivat maisemiin syyskuun puolivälissä: 15.9. 9p Kon Iiksenniitty (HKO, UP) sekä 17.-18.9. 1p Kon Pöllönvaara (PMä, J.Auvinen). Syyskuun puolella tundrahanhimäärät pysyivät vielä matalina, selvästi suurin päiväsomma oli ensimmäinen muuttopiikki: 25.9. 3300m Kes Totkunniemi (HC). Muutto piristyi kuitenkin lokakuun alussa. Ensin 5.10. 1080m S-W Joe Keskijärvi (HPö) ja 930m Lie Pankakoski (PT). Seuraavana päivänä 6.10. yht. 14 985m klo 8.15-15.00 Kit Hatunvaara (TE, A.Parkkonen ym.). Muutto kulki Hatunvaaralla aamusta Venäjän puolelta ja iltapäivän alussa tasaisesti molemmin puolin. 7.10. Toh Nikunvaaralla laskettiin klo 9.30-16 yhteensä 11 142 (95a) muuttavaa Anseria (TE). Havainnoijan kommentin mukaan ”lähes kaikki tundrahanhia, mutta muuta metsuriparvikin meni joukossa; muutto tysi taas klo 14 jälkeen”. Päivää myöhemmin, 8.10., Nikunvaaralta ja Hatunvaarasta laskettiin yhteensä 2300m (16a) tundrahanhea (TE). Tundrahanhien valuminen kohti etelää jatkui edelleen 9.10., kun Toh Valkeasuolla laskettiin 1450m+120p sekä Toh Nikunvaarassa 3420m (20a) (TE).

Päämuutto patkähti sitten 10.10. Kit Hatunvaarassa laskettiin klo 9-17.30 yhteensä 86 037 Anser-hanhea S-SW (TE). ”Sade ja matalat pilvet söivät monta tuntia näkyvyyden kokonaan niin, että vasta klo 15 maissa kunnan näkyvyys; muutto korkealla ja tasaisesti molemmin puolin; iltakorvalla komeaa menoa hienoina muodostelmina”. Kit Haapasalmessa laskettiin samana päivänä 60 000 m tundrahanhea (MH) ja Joe Keskijärvellä 24 000 m (HPö). Haapasalmessa muutto oli päivällä vielä vähäistä, mutta muuttoreitti tuli yllättäen kohdalle klo 15 jälkeen. Enimmät parvet menivät itäpuolelta klo 15.10-17. Suunta oli SW, muutamalla parvella myös W (MH).

Lokakuun alun päämuuttojakson (5.-10.10.) yhteenlaskettu tundrahanhien ja Anser-hanhien summa maakunnasta on päällekkäisyyksiä karsimatta noin 220 000 muuttajaa. Samalla menivät myös viimeiset metsähanhet. Tundrien muutto jatkui selvästi hiipuneena 20.10. asti, myöhäisimmät seuraavasti: 18.10. 65m Joe Sarvinki (EV) ja 20.10. 100m Kit Hatunvaara (TE).

Merihanhi *Anser anser*

Ensimmäiset 15.4. 1p Rää Haapasalmi (MH) ja 16.4. 2p Lip Ahonkylä (LV), 18.4. alkaen havaintoja tehtiinkin sitten lähes päivittäin aina 11.5. asti. Enimmillään kolme lintua paikallisena 19.4. Joe Uimasalmessa (P.Pankakoski), 28.4. Lip Ahonkylässä (HPö, PSi) ja 29.4. Rää Oravilahdella (MH, KJä). Lintujen yhteismäärää hieman hankala arvioida, mutta ainakin seuraavasti: Lip n.11, Rää n.7, Joe 6, Toh 5, Lie 4, Out 3, Nur 2, Pol 2, Kit 1, Kon 1.

Ylä-Karjalasta viisi havaintoa: 29.4. 2p Nur Ylikylä (A. Neuvonen ja P. Tolvanen), 6.5. 2p Lie Korpjärvi (Kari Jaskanen) sekä 6.-10.5. enimmillään 2p Lie Niitty-Jamali (MH, JH, RVi).

Myöhäisimmät kevähavainnot: 11.5. 1NE Toh Peijonniemenlahti (JHe) ja 20.5. 1p Pol Matkalahti (PM, J.Auvinen, HKO).

Myös kaksi kesähavaintoa: 8.6. 2p Ilo Ilajansuon pellot (AO) ja 15.6. 1p Toh Jouhkola (HKi). Syyshavaintoja ei ilmoitettu.

Kanadanhanhi *Branta canadensis*

Kevätkaudelta ilmoitettiin havaintoja ajalta 15.4.-4.6. ja syksyltä 7.8.-24.11. Havaittiin Valtimoon lukuun ottamatta kaikissa kunnissa, erikseen mainittakoon 28.5. 1E Ilo Koivusuon luonnonpuisto (T.Kankaanpää).

Varhaisimmat 13.4. 2p Rää Pötsönlahti (M.Holopainen) ja 14.4. nähtiin sekä Kit Puhoksel-la (HPö, EV) että Lip Hepolahdessa (M.Karttunen) neljän linnun porukka. Kiteellä suurin kerääntymä 16.4. 13p (TE) ja 26.4. 10p (MH) Hyypii ja Kiteen ulkopuolella 20.4. 8p Rää Oravilahti –Mikkola (AAi, O Saaristo).

Syksyllä kanadalaisia kerääntyi 7.8. alkaen Kit Puhoksen pelloille, missä nähtiin enimmillään 28.8. 119p (S. ja A.Luoma) ja syyskuun alussa useina päivinä 100-110p. Muualta mainittakoon 11.8. 1 kiert. Ilo Koitere (HPö), 17.-23.9. max. 5p Rää Oravilahti (HKO, ARo) ja 17.10. 5p Rää Oravisalo (AL). Viimeiset viivytelivät Kiteellä marraskuulle, Päätyenlahdella viimeiset 23.11. 1p (TE) ja 24.11. 8p (UP).

Valkoposkianhi *Branta leucopsis*

Varhaisimmat 27.4. a6E Toh Sääperi (HKi) ja seuraavana päivänä jo neljällä paikalla (Toh, Kit, Lip). Pikkuparvi laskeskelun jälkeen ensimmäiset sadan linnun ylitykset 6.5. a190NW Joe Tuupovaara Loitimo (T. ja V.-P.Pirnes) sekä 7.5. 170p/m

Taulukko 1. Hanhien muuttosummia 23.9. ja 25.9.2012 eri havaintopisteissä

Ilo	Möhkö	23.9.2012				Yhteensä	25.9.2012				Yhteensä
		Valkoposki	Sepelhanhi	Anserit	AB		Valkoposki	Sepelhanhi	Anserit	AB	
Lie Suurikangas		9248		686	12561	22495					
Lie Siikasuo		3350			1420	4770					
Joe Linnunlahti					15100	15100					
Joe Kuhasalo		1614			4850	6464	445			6850	7295
Joe Rauanvaara		387		29	2266	2682	1467	1900	37	18730	22134
Joe Keskijärvi		3200				3200	48150	640		2500	51290
Joe Ukonlahti							1500			5170	6670
Joe Sarvinki										10737	10737
Kon Pitkäranta		6830	60		2210	9100					
Kon Kotalahti		6620		42	4850	11512					
Kon Satama					4780	4780				1487	1487
Kon Häikänniemi							8637	623	194	45308	54762
Kon Romppala							5570			1350	6920
Out Murtoniemi		2913	269	142	5090	8414					
Out Aittosärkkä		2598	451	230	2929	6208	4555		119	9917	14591
Rää Vuoniemi		5570	21		9021	14612					
Rää Samppaanniemi					12000	12000				2300	2300
Rää Haapasalmi					600	600	29000	4000			33000
Rää Oravilahti		4000	40			4040		22000		100000	122000
Toh Hopeakallio		3000				3000					
Toh Nikunvaara		3980				3980					
Kit Hatunvaara		380		50	9630	10060		10600	130	76098	86828
Kit Kyyrönniemi		4170	350	105	7960	12585		16650		115890	132540
Kes Totkunniemi					24000	24000	37000	2700	3300	88300	131300
Kes Ruokkee							5300	171		76300	81715

Toh Uusikylä (HKi). Toh Sääperillä laidutaneessa paikallisten lintujen parvessa oli enimmillään 13.5. 1650p (JHe, TI) ja 17.5. 3000p (VJ, KJä, HKi, KLi, SNe, AO). Parhaita muuttosummia: 14.5. 2815m Toh Peijonniemenlahti (JaV), 15.5. 1675m (6a) Kes Särkivaara (KLi) sekä päämuuttopäivänä 18.5. 1000m (2a) Pol Saarivaara (JLe), vähintään 4050m Joe Vehkalahti (AAi ja ANy) ja 2500m Kit Hatunvaara (J.Erra, MH), missä päivän hanhisumma oli

yhteensä 13270m hanhea. Muuttoa tapahtui 18.5. ilmeisen laajalla rintamalla, sillä valkoposkiparvia nähtiin myös mm. Juuassa (HL) ja Lieksassa (PT, AK yms.). Tämän jälkeen määrät laskivat selvästi ja pikkuparvia ja yksittäisiä lintuja nähtiin eri puolilla aina juhannukseen saakka.

Kesäkuulla säännöllisimmät esiintymispaikat olivat Kit Kiteenlahti, Out Vuonos ja Lip Roukalahti. Havainnoista mainittakoon erikseen 3.6. 21p

Lip Roukalahti (HKO), 6.6. a5NE Ilo Vänskänjärvi (HKO), 16.6. a12N Juu Suuri Piilovaara (KLi), 18.-20.6. 2p pihanurmikolla Juu Kaajanlampi (HL, A.Paananen, M.Nevalainen) sekä 25.6. a80N Out Maljasalmi (MLE). Heinäkuulta ilmoitettiin yhdeksän havaintoa noin 23 linnusta, eniten 10.7. a16E Joe Jäsyt (T.Lintula). Elokuulta puolestaan kolme havaintoa 12 linnusta.

Valkoposkien syysmuutto oli jälleen komeaa katsottavaa. Syysmuuttokauden aloittajiksi voitane laskea 28.8. 8p (S. ja A.Luoma) ja 7.9. 10p (HKa, KVe) Kit Puhoksen pelloilla, säännöllisemmin havaintoja 9.9. alkaen. Ensimmäinen muuttopiikki jo syyskuun puolivälissä: 14.9. Kon Pitkärännassa 2116m (M.Pitkäniemi, ANy, KLe) ja Lie Suurikankaalla 1345m (PT).

Valkoposkien päämuutto tapahtui 23.-25.9. Enteinä muuton alkamisesta 22.9. Kon Pitkärännassa yhteensä 2614m (KLe, AJ) ja Joe Keskijärvellä 1350SW (HPö). Seuraavana päivänä 23.9. hanhimuuttoa nähtiin varsin tasaisesti laajalla rintamalla ja suurimmat muuttajasummat laskettiin Kes Totkunniemessä, Lie Suurikankaalla, Joe Linnunlahdella ja Rää Vuoniemessä. 24.9. oli välipäivä, mutta 25.9. oli sitten syksyn päämuuttopäivä. Muutto oli selkeästi voimakkaampaa kuin 23.9. ja voimakkaimmat muutot laskettiin maakunnan eteläosissa, kun 23.9. muutto oli hajonnut eri puolille. Yli 100 000 muuttajan päästiin Kit Kyyrönniessä (132 540m; KJä), Kes Totkunniemessä (131 300m; HC) ja Rää Oravilahdella (122 000m; MH, PPa, M.Tano). Joensuun ympäristössä parhaat lukemat kirjattiin Joe Keskijärveltä (51 290m + vielä aktiivista muuttoa alkuillasta pimeässä; HPö) ja Kon Häikänniessä (54 762m; AL, ANy, KLe). Tarkempia paikkakohtaisia lukuja löytyy taulukosta 1.

Valkoposkia kertyi hienoja määriä myös maakunnan pelloille. Suurimmat keräntymät Rää Oravilahdella, mistä seuraava havaintosarja: 16.9. 2000p ja sen jälkeen nopeasti kasvaen 17.9. 10 000p, 18.9. 17 000p, 19.9. 22 000p, 21.9. 25 000p, 22.9. 30 000p, 23.9. 55 000p, 24.9. 70 000p, huipuna 25.9. 100 000 paikallista ja siitä vähitellen laskien 27.-28.9. 40 000p, 30.9. 20 000p, 3.10. 25 000p ja 10.10. vielä 10 000p, mutta se jäikin sitten viimeiseksi havainnoksi (MH, HKo yms.).

Myös Oravilahden ulkopuolella nähtiin suuria keräntymiä. Yli 10 000 linnun summia Toh Valkeasuolla, missä enimmillään 24.9. 12 000p (TE) ja

6.10. 20 000 p (HKa, KVe), Kit Puhoksella 28.9. 10 000p (MH) ja 6.10. 12 100p (MKo, E.Koivula), Kon Iksenniityllä 22.-25.9. 10 000p (HKO, HL, JLe ym.) ja 28.9. 20 000p (TK, IKu) sekä Joe Mulossa 8.10. 15 000p (UP). Myös Liperin pelloilla esim. 1.10. Kirkkosuo 7500p (RPu, P.Puustinen) ja Siikakoski 6000p (OH). Toh Sääperin ympäristön suurin summa oli 29.9. 6000p ja siellä vielä lokakuun lopulla 18.-21.10. 1600p ja 23.-25.10. 1200p (HKi). Tuhansien lintujen kokoisia keräntymiä nähtiin myös mm. Kon Ruohosuolla, Lip Roukalahdessa ja Rää Vahalahdessa.

Maakunnan pelloilla valkoposkia nähtiin pitkälle lokakuuhun, mutta ne luikkivat matkoihinsa niin ettei suurempia muuttoa enää lokakuussa nähty. Ainoa yli tuhannen linnun lokakuinen muuttajasumma: 10.10. 1151m Rää Vuoniemi (JaV, JKi). Marraskuulle asti viivytteli vielä 20 lintua: 17.11. a18 nous. Rää Paksuniemi (E. Ja P.Soininen), 25.11. 1 lentokyvyn Rää Vänskänsalmi (V. ja M. Marienberg) sekä 28.11. asti 1 kesy p Kon Häikänniemi (monet).

Näistä sekä Vänskänsalmen että Häikänniemen linnut rikkoivat entisen viivyttelyennätyksen (20.11.).

Sepelhanhi *Branta bernicla*

Kevätkauden ensimmäisiä 18.5., kun Joe Vehkalahdessa nähtiin ainakin 379m (5a) sepelhanhea (AAi, ANy). Selvästi suurin muutto 28.5. 1980m (3a) NE Kit Muljulanselkä (PRa). Muita suurempia parvia 26.5. a400N Joe Pyh Niittytahti (JaV) ja a400NE Toh Patsola (HKi) sekä 3.6. a350NE Kit Muljulanselkä (PRa). Kevään viimeiset 4.6. 20p Kon Pitkäranta (KLe) ja 5.6. 1p Joe Pyh Reijola (KuK). Kevään yhteissumma n. 4063 yksilöä (m+p).

Syyskausi alkoi hienoilla parvilla: 9.9. a700SW Ilo Möhkö (PZ) ja a500 Kit Hatunvaara (TE). Määritettyjen lintujen määrien valossa päämuuttopäivä oli sepelhanhellakin 25.9., enimmillään nähtiin Rää Oravilahdella 22000m (MH), Kit Kyyrönniessä 16650m (KJä) ja Kit Hatunvaaralla 10600m (TE, HKi, E.Korhonen ym.). Muiden päivien osalta muuttokausi olikin rauhallisempi. Myöhäisimmät: 11.10. Rää Vuoniemessä 6m (JaV) ja 14.10. Kon Häikänniessä 40SW (L.Tukiainen). Syksyn yhteissumma noin 65160 sepelhanhea.

Ristisorsa *Tadorna tadorna*

Havaintoja kolmesta linnusta: 29.4. 2p Kit Päätyenlahti (KJä, AV, VH, KS) ja 30.4. 1 k p Joe Eno Pohja (IKu, MHy & T.Hakulinen).

Haapana *Anas penelope*

Talvikuukausien havainnot haapanasta ovat aina harvassa. Tällä kertaa 6.12. Kit Päätyenlahden puhdistamon rannassa 2p (KJä). Ilmeisesti näistä toinen (1kv k) viivytteli paikalla hengissä ainakin 1.1. saakka (TE, PRa, RSi).

Kevään ensimmäiset 13.4. alkaen Out Sysmäjärvi Jakaranlahti 2p (H. Leivo), seuraavat uudet 19.4. Joe Keskusta kn p (A. Patjas, R.Sipilä) ja 22.4. alkaen yleistyi maakunnan keski- ja eteläosissa. Ensimmäinen kolminumeroinen keräntymä 26.4. Rää Oravilahti 150p (MH, K.Halonen), jossa kuun loppuun saakka hyviä määriä, enimmillään 29.4. 321p (PRa, RSi). Myös muualla hyviä kertymiä, joista suurimmat 1.5. Toh Sääperi 400p (HKi), 2.5. Kit Päätyenlahti 700p (MH), Lip Ahonkylä, jossa enimmillään 3.5. 1200p (HPö) sekä 11.5. Lip Kokonlampi 400p (MH, K. Halonen). Muilta paikoilta ilmoitetut keräntymät jäivät enimmäkseen 100–200 lintuun.

Kesäkuukausilta vain yksi suurempi ilmoitettu määrä 31.7 Toh Peijonniemenlahti 100p (HKo, AP). Syysmuuton avauksena puolestaan voitaneen pitää 16.8. Lie Rännänvaaran 90m (PT, J.Laiho). Myös seuraava mainittava muuttohavainto Lieksasta: 30.8. Lie Murtovaara 105 (2a)m (PT). Yli sadan linnun määriä havaittiin syyskuussa vain muutamalta paikalta: Kon Pitkäranta 2.9.120p, 9.9. 340 (2a)m (KLe, ANy, TK, AJ, V. Leskinen), Kon Häikänniemi 8.9. 178 (5a), 15.9. 303 (5a), 18.9. 131 (5a), 19.9 276 (8a), 25.9. 446 (6a), 27.9. 150 m/kiert, 2.10. 190 (2a) m/kiert, 3.10. 113 (3a) m/kiert ja 4.10. 85 (3a)m + 100p (AL, KLe, ANy), Kit Kyyrönniemi 25.9. syksyn suurin määrä 740m (KJä), Kes Ruokkee 26.9. 111 (4a)m (HHö) sekä Toh Peijonniemenlahti 1.10. 150p (TE). Tämän jälkeen määrät hiipivät pikkuhiljaa ja viimeiset haapanat havaittiin 28.10. Kes Sarvisalossa 1p (J., A. ja O. Kontiokorpi), Rää Vuoniemessä 1p (JaV) ja Toh Kostamon lammella 1p (JaV).

Harmaasorsa *Anas strepera*

Talvihavaintoja harmaasorsasta ei totuttuun tapaan tehty. Keväältä ilmoitettiin kaikkiaan 32 harmaasorsahavaintoa koskien noin 35–40 eri

lintua. Tyypillinen havainto koski yksinäistä koirasta tai pariskuntaa, vain kerran ilmoitettiin 3 lintua yhdeltä paikalta: 4.5. Lip Ahonkylä 2k1n p (UP). Ensimmäinen 27.–29.4. Toh Valkeasuo emolehmanavetta 1k p (AV, VH, KS, AJ) ja loput keväiset tätä seuranneen kolmen viikon aikana melko tasaisesti. Kevätkauden viimeinen havainto 20.5. Pol Matkalahti kn p (HKo). Harmaasorsia havaittiin keväällä kaikkiaan yhdeksässä kunnassa, jotka jakautuivat seuraavasti (suluissa havainto- ei yksilömäärä): Toh (7), Rää (6), Lip (5), Kit ja Lie (4), Joe ja Out (3), Juu (2) ja Pol (1).

Kesälläkin tehtiin kaksi havaintoa joten pesimienkin lienee mahdollista: 28.6. Out Sysmäjärvi 1p (OH, LV) ja 1.7. Toh Peijonniemenlahti 1 k vp p (JHe). Syyskauden ainokainenkin havaittiin 5.9. Out Sysmäjärven Lahdenjoensuussa 1 k p (SNe).

Tavi *Anas crecca*

Yksi mukava talvinen havainto: 4.2. Lie Lakla-joki 1p (T. Martikainen). Kevään ensimmäinen 15.4. Toh Savikko 1 k p (HKi). Seuraavina päivinä muutamia havaintoja kunnes 22.4. taveja olikin jo monin paikoin, eniten Joe Pyhäselän Reijolan pelloilla 18p (HKo, KuK ym.). 23.4. Rää Oravilahti, kaakkoisosa jo 250p (MH) ja tämän jälkeen maakunnan etelä- ja länsiosien parhailla paikoilla hyviä 400–800 tavin määriä. Suurimpia keräntymiä: Rää Oravilahden kaakkoisosa 26.4. 600p, 28.4. 652p, 29.4. 662p, 1.5. 600p (PRa, RSi, MH), Toh Sääperin alue 29.4. 800p, 2.5. 600p, 4.5. 800p (HKi, KJä), Kit Kiteenlahden vesialue 30.4. 800p (HKo), Kit Päätyenlahden torni 1.5. 650p (KJä) sekä Lip Ahonkylä 5.5. 800p (HKo). Lieksassakin havaittiin 29.4. Niitty-Jamalissa 450p tavia (PT). Toukokuun ensimmäisen viikon jälkeen määrät pikkuhiljaa romahtivat kertoen päämuuton loppumisesta.

Kesäkuukausien suurimpia havaittuja määriä edustivat 12.6. Lip Roukalahden Immolassa tavattu 55 k p (HKo), 24.7. Kon Kylmäsuu 100p (JaV), 26.7. Kit Päätyenlahden torni 138p (ARo) ja 31.7. Toh Peijonniemenlahti 250p (HKo, AP). Syysmuutto lipui ohitse lähes huomaamatta ja ainoat useamman kymmenen linnun keräntymät syyskuun alun jälkeen olivat 9.9. Kit Päätyenlahden Kytänniemen 30p (MKo) ja 2.10. Juu Kuhnustan Ahvenlahdella, jossa haapanoiden seurassa 40 p tavia (JLe). Syksyn viimeiset viivyttelijät 3.11. Nur

Ylikylä Sulkujärvi-Talvilahti 1p (HL) sekä 8.11. Joe Karsikko 1 n-puk p (MRä).

Sinisorsa *Anas platyrhynchos*

Talvihavainnointia kohtuullisesti. Joulukuussa lajia tavattiin kuudelta paikalta, joista tosin osa samoista linnuista. Joensuussa pyöri Keskustan – Linnunlahden alueella ainakin 3.-22.12. a10 sinisorsaa (UP, MRä, AL, PZ), muista havainnoista mainittakoon 11.12.–6.3. Toh Saarion vakiopaikalla talvehtineet 7-8 (HKi, TE) ja ainakin 16.–23.12. Kit Pitkäjärvi 4k p (H. Tahvanainen). Tammikuun suurimmat parvet 1.1. Joe Höylas a12 SE (UP) ja 1.1.–3.3. Joe Iiksenjoki max. 37p (ANy, H. Mertanen, PM, J. Auvinen). Lieksastakin tammikuinen havainto 24.1. Lie Lieksanjoki Uimala 6p (Rvi, M. Muikku). Helmikuussa muutamalla uudella paikalla: 10.2. Joe Pyhäselkä Nivanjoki 1p (EVä), 12.2. Lip Sysmäjärvi Piiloniemi 1k3n p (OH) ja 18.2. Joe Eno Poikellus 1n p (Sma).

Kevään ensimmäisiä muutolta saapuneita mahdollon tulkita mutta maaliskuun puolivälin jälkeen havainnointia alkoi tulla enemmän määrien pysyessä varsin pieninä vielä kuukauden, aina huhtikuun puolivälin paremmalle puolelle. Suurinkin keräntymä tuolta kuukauden jaksolta oli vaatimaton 13.4. Joe Karsikko 50p, jossa varmaan mukana myös talvehtineet linnut (AP). Ensimmäinen yli sadan linnun keräntymä 22.4. Joe Kiihtelysvaaran Loitimolla 110p (Jma). Tästä alkoi vasta lajin runsastuminen ympäri maakuntaa. Kevään parhaat keräntymät: 22.4. Joe Eno Uimasalmi 300p (RE), 23.4. Toh Hopeakallio 330p tulvalammikolla (HHö, HKi, HKo ym.), Rää Oravilahden kaakkoisosassa 23.4. 750p (MH), 24.4. 1000p (MH) ja 25.4. 500p (HKo, T. Nevalainen, PRa, RSi), 26.4. Toh Valkeasuo 300p (JaV) sekä 27.4. Out Sysmäjärvi Lähtevänlahti 500p (LV). Tämän jälkeen määrät hupenivat silmissä ja kevätmuuton lopun tulkittaminen olisi lähinnä arvailua.

Kesän suurimmat keräntymät: 27.5. Out Mustalahti 80p, lähes kaikki koiraita (OH, LV), 5.6. Lip Särkijärvi itäpuoli 60 k p (HL), 18.6. Out Mustalahti 120p (LV). Syksyiset keräntymät pääosin vaatimattomia muutaman kymmenen linnun parvia, poikkeuksina Rää Oravilahden luoteisosan keräntymät 18.9. 200p (MH), 23.9. 300p (MH, HKo) ja 25.9. 300p (MH, PPa), 25.9. Lie Pokronlampi 400p (Rvi) sekä 28.9. Toh Niirala 200p valkoposkien seurassa (HKi). Loppusyöksen

ainoa mainittavampi keräntymä Joe Karsikossa, jossa enimmillään 7.11. 211p (ANy). Pienempiä määriä muualtakin ilmoitettiin sieltä täältä aina talveen saakka.

Jouhisorsa *Anas acuta*

Ensimmäiset tunnustelijat 16.4. Joe Eno Koidanlampi 2k1n p (SL). Muutto vilkastui hitaanpuoleisesti mutta huhtikuun loppupuoliskon aikana jouhisorsa kuitenkin yleistyi ympäri maakuntaa. Huhtikuun suurimpia keräntymiä edustivat Rää Oravilahden parvet, enimmillään 27.4. 100p kaakkoisosassa ja 20p luoteisosassa (MH, PPa) sekä 30.4. 180p (MH), muualla summat jäivät alle 50 linnun. Toukokuun alussa päästiin vielä pari kertaa vähintään 50 lintuun: 2.5. Toh Sääperi 60p (KJä) ja 5.5. Lip Ahonkylä vähintään 50p (HKo).

Kesäkuukausina havainnointia ilmoitettiin alle kymmeneltä paikalta, mainittavimpana Joe Eno Alajoki 1n 8 poikasen kera (M. Kevätväre).

Syysmuuton ainoa kohokohta haapanamuuton yhteydessä 25.9. Kit Kyyrönniemessä lasketut 290m (KJä). Muualta havainnointia lähinnä Kon Häikkäniemestä, josta kuitenkin melko vaatimattomia lukuja: 15.9. 8m, 1.10. 7m, 3.10. 3m, 5.10. 1m ja syöksen viimeiset 21.10. 13m (ANy, KLe, AL).

Heinätavi *Anas querquedula*

Kevään ensimmäinen pariskunta 25.4. Out Sysmäjärvi Jakaranlahti (HHö, AO). 27.4. alkaen jo useilla paikoilla enimmilläänkin vain 6 lintua/paikka. Kaikki vähintään neljän linnun havainnot: 27.4. Rää Oravilahti kaakkoisosassa 4p (MH), 28.4. Kit Potoskanlahti 3k1n p (VH, KS, AV), 29.4. Joe Pyhäselkä Reijolan pellot 2k2n, kevään suurin määrä 20.5. Out Sysmäjärvi 3k3n (OH, LV), 25.5. Toh Uudenkylänlampi 3k1n (HKo) ja 27.5. Out Mustalahti 2k2n (OH, LV). Kesäkuun alussa heinätaveja ilmoitettiin neljältä paikalta: 3.6. Lip Roukalahti Immola 2k jp 1k vp (HKo) ja Kit Päätyenlahti torni 1k ä (HKi), 5.6. Kit Kiteenlahti Niemenpuoli 1k pellolla (PRa) ja 7.6. Out Sysmäjärvi 2k p (OH, LV). Kesän ja vuoden viimeiset 20.7. Toh Valkeasuo 1 n-puk p (JaV) ja Rää Oravilahti kaakkoisosassa 1p (MH). Syksymmällä lajia ei tavattu lainkaan. Samoja pois karsien laskin havaituksi yhteensä vaivaiset 59 heinätavia, jotka jakautuivat kuntiin seuraavasti: Out 16, Joe 10, Kit 8, Toh 7, Lip 6, Rää 5, Juu 3, Kon 2, Nur 1 ja Lie 1.

Lapasorsa *Anas clypeata*

Kevätmuuton aloittajat normaaliin aikaan 22.4. Joe Höytiäisen kanava k p (HHö ym.) ja 23.4. Lip Ahonkylä k p (JaK). Yleistyi nopeasti viikon sisällä ”jokapaikan” lajiksi ympäri maakuntaa Lieksaa myöten. Määrät pysyivät kuitenkin totutun pieninä. Suurimmatkin ilmoitetut määrät olivat vaatimattomia. Huhtikuun parhaat kerääntymät: 28.4. Kit Potoskanlahti 7k3n p (VH, KS, AV), 28.4. Out Sysmäjärvi Jakaranlahti 11p (LV), 29.4. Kit Päätyenlahti 10k10n p (VH, KS, AV), 30.4. Lie Mäntypuro 6k4n p (E.Lappi) ja 30.4. Rää Oravilahti kaakkoisosa 20p (MH). Toukokuussa sama tahti jatkui ja kerääntymät pysyivät yhtä vaatimattomina: 5.5. Kit Päätyenlahdella edelleen 20p (MH, KJä, VJ, PMä), 10.5. Juu Kuhnusta Ahvenlahti 9k5n p (PMä), 13.5. Lie Niitty-Jamali 11p (AK), 20.5. Out Sysmäjärvi 14k7n p (LV, OH), 27.5. Out Mustalahti 6k4n (LV, OH) ja vielä 28.5. Out Sätöslahti 10k2n (LV, OH).

Kesällä lapasorsia nähtiin monin paikoin yksittäisparein tai muutaman linnun porukoina. Suurimpia kesäparvia olivat 22.6. Joe Eno Koidansaari 10p (SL) ja koko vuoden suurin jengi 28.6. Out Sysmäjärvi 37p (LV, OH). Nuoria lintuja ilmoitettiin kahdelta paikalta: 28.7. Lip Riihilahti 3 1kv p (HKO) ja 25.8. Lip Käsämänsuo 7p (poikue) (VJ).

Syyspuolen havainnot jäivät todella vähiin, kun elokuun jälkeen ilmoitettiin ainoastaan kuusi havaintoa koskien 17 yksilöä. Enimmillään 9.9. Kit Päätyenlahti Kytänniemi 7 n-puk p (MKo) ja 10.9. Joe Höytiäisen kanava 4 kiert (HHö, AL). Syksyn viimeinen lapasorsa muutti 25.9. Kes Ruokkeessa valkuposkihanhiparven mukana (HHö).

Punasotka *Aythya ferina*

Varhaisimpia 18.-19.4. max. 3k1n p Out Sysmäjärvi (AO, HHö, OH, LV) ja 22.4. 1 k p Rää Vuoniemi (JaV). Muuton huippu vapun aikoihin, suurimpina kerääntyminä 3.5. 45p Toh Peijonniemenlahti (KJä) ja 5.5. 55p Out Sysmäjärvi (OH, LV, R.Koivisto, KuK, I.Heikkala). Pesintöjä varmistui ainakin Juu Kaajanlammella, Out Sysmäjärvellä, Lip Särkijärvellä ja Kit Päätyenlahdella. Kesältä mainittakoon 1.7. 19k 1n 4 pull ja 3.7. 28 k p Kit Päätyenlahti (JHe). Syksyn viimeiseksi jäi 9.9. 1 n-puk. p Kit Päätyenlahti (MKo). Ylä-Karjalasta Juuan ulkopuolelta 29.4. 3p Lie Kaupunginniemi (RVi, M. Muikku) ja 8.5. 1p Lie Pokronlampi (RVi).

Tukkasotka *Aythya fuligula*

Talvelta 2011/2012 yksi havainto: 17.12. 1p Kes Aittolahti (K. Suomela).

Kevään ensimmäisiä 18.4. heti kolmella paikalla (Kit, Joe), yleistymistä 26.4. alkaen, jolloin myös Ylä-Karjalan ensimmäiset Lie Kaupunginniemessä (JH). Suurimmat kerääntymät 28.4. 200p Toh Tammalahti (HKi), 29.4. 100p (TE) ja 3.5. 320p (KJä) Toh Peijonniemenlahti, 4.5. 150p Toh Sääperi (HKi) ja 5.5. 120p Out Sysmäjärvi (PSi). Syysmuuttoa jo heinäkuussa, 15.7. 16m (2a) ja 26.7. a6m Kon Häikänniemi (ANy, KLe). Syyskerääntymistä mittavimmat Kit Kiteenjävällä: 28.9. 50p (KJä), 17.10. n.80p (TE) ja 20.10. 90p (KJä). Suurin muutto 2.10. 45S Toh Hopeakallio (HKi). Syksyn viimeiset Rää Suuri-Onkamolla 17.11. 2p ja 22.11. 1p (JaV, JKi).

Lapasotka *Aythya marila*

Keväältä vain kymmenen havaintoa yhteensä 39 yksilöstä ajalla 5.-19.5. Erikseen mainittakoon suurin parvi 14.5. a4k4n m Kes Ruokkee (KLi) sekä Koitereelta 17.5. a2k2n p Ilo Larinsaari (PT).

Syysmuuton alkuna 23.9. 25m Kit Kyyrönniemi (KJä) ja 27.9. 8 m/kiert. Kon Häikänniemi (AL, KLe). Huippu heti syys-lokakuun vaihteessa: 28.9. 50p Kit Kiteenjärvi (KJä), 2.10. 35m (3a) ja 3.10. 22m (3a) Kon Häikänniemi (AL, ANy, KLe) sekä vielä 17.10. 25m Kit Kyyrönniemi (TE). Marraskuussa 35 lintua, joista myöhäisimmät 22.11. a5p Toh Tikkala Särkijärvi (TE) ja 25.11. 1p Kon Paihola (KLe).

Haahka *Somateria mollissima*

ARK ei tarkasta lajista tehtyjä havaintoja vuoden 2012 alusta alkaen – mutta eipä olisi ollut tarkastettavaakaan, sillä yhtään havaintoa ei ilmoitettu.

Allihaahka *Polysyca stelleri*

Kolme havaintoa: 27.1. 1 jp k p Joe keskusta Niskakoski (HKO yms.), 4.5. 1 kn ad p, jotka lähtivät E/N klo 20.05 Toh Sääperi (HKi, TI, TK, KV) sekä 7.5. 1 n p Toh Sääperi (HKi).

Alli *Clangula hyemalis*

Talvelta 2011/2012 viisi havaintoa: 11.12. 2p Toh Särkijärvi (JaV), 16.12. 1p Kit Heinoniemi (EV), 24.12. a3p Joe Koidanlampi (SLe) sekä 24.12. 1p (PZ) ja 29.12. 2p (AL) Kon Häikänniemi.

Kevään ensimmäiset ehtivät huhtikuun puolella: 28.4. 2 n p Kon Pitkäranta (ANy, KLe, AJ, MHy, IKu). Seuraavia 6.5. alkaen. Ensimmäinen parempi muuttopäivä 9.5., kun a500NE Kit Lepolahti (KLi). Seuraavana päivänä Joe Vehkalahdessa ensin 300 kiert. klo 15.35 ja sitten a1000N klo 18.20 (AAi). Päämuuttopäivä oli 14.5., jolloin illalla 2000m+300p Rää Samppaanniemi (KLi) ja a400m Kes Rasti (JaV, H.Partanen, E.Veijalainen, R.Mortensen). Kuun lopulla viimeisiä 25.5. 100p Toh Pejjonniemenlahti (HKo) sekä kesäkuun alussa 1.6. 20p Kit Kyyrönniemi (PRa, RSi) ja 4.6. 1 k p Joe Heinävaara (TNu). Kevään allisumma oli n.5500 lintua.

Syysmuuton avaus 15.9., kun kolmella paikalla (Kon, Kit, Rää) nähtiin noin 103 p+m allia. Päämuutto oli 9.-10.10. Ensin 9.10. laskettiin mm. 200p+427m Kon Häikänniemi (TJo, AL, LV, ANy, KLe) ja 130m Kon Pöllönvaara (KLe). Seuraavana päivänä sitten 1300m+500p Kon Häikänniemi (AL), 1000m Rää Pantiinniemi (MH) ja 605m+102p Rää Vuoniemi (JaV, JKi). Myöhemmin vielä 26.10. 52m Rää Kyyrönniemi (PRa, RSi), 30.10. 67m Kon Häikänniemi (HKo) sekä 11.11. 50m (2a) Kit Kyyrönniemi (TE). Marraskuun loppulla viimeiset Kon Häikänniemessä, 26. ja 27.11. 1p sekä 28.11. 10p (KLe, ANy, AL, HKo, SNe).

Mustalintu *Melanitta nigra*

Talvelta 2011/2012 neljä havaintoa: 16.12. 12p Kon Häikänniemi (AL), 22.12. 4p Joe Niittytahti (AO), 24.12. 1p Kes Mäntyniemi (PRa, RSi) ja 1.1. 6p Kes Mäntyniemi (TE).

Kevään ekat 19.4. 1 k p Joe Koidanlampi (SLe) ja 25.4. 2p Joe Kuhasalo (ANy), alkoi yleistyä tämän jälkeen. Ensimmäinen muuttoryntäys yöllä 5.-6.5., kun Joe Keskijärvellä usean tunnin ajan jatkuvaa ääntelyä taivaalta (HPö). Jatkoa seurasi illalla 6.5.: 1090m + 53p Rää Vuoniemi (JaV). Parin päivän tauon jälkeen 9.5. nähtiin Joe Suistolla aamulla 600 p+m (UP, ANy, TJo) ja illalla 600m (4a) (HHö). Tuolloin myös Kes Ruokkeessa 400p (KLi). Seuraavana (10.5.) aamuna sitten 170p+770m Lie Kevätniemi (PT) ja 300m Joe Kuhasalo (MRä). Seuraava parempi muuttopyrähdyks oli 14.5., jolloin 290m Joe Suisto (ANy), 374 m Rää Samppaanniemi (KLi), 420m Kes Rasti (TI, H.Partanen, JaV, KM, E.Veijalainen, R.Mortensen) sekä 638m Kes Ruokkee (KLi). Kevätmuutto hyytyi lopullisesti touko-kesäkuun vaihteessa, viimeiset 1.6. a30p

lähtivät NE Kit Kyyrönniemi sekä 1. ja 8.6. 2k2n p Kes Rasti (PRa, RSi).

Syyskausi pyörähti käyntiin vain kuukautta myöhemmin: 2.7. 1 k p Kit Otrapäänniemi (D.Burgass) sekä 7.7. 1 k p Kon Häikänniemi (ANy) ja 1 k p Joe Rahkeenvesi (SLe). Pian jo isompiakin summia: 10.7. 400p Kon Häikänniemi (ANy) ja 260p Kes Pyhäjärvi Kajoonselkä (TLu), mitkä olivatkin heinäkuun suurimmat muuttoparvet. Häikänniemien havaintosarjaa elokuun alusta: 4.8. 55m, 6.8. 79m, 7.8. 33m + 27 kiert. ja 9.8. 150m (ANy, KLe). Seuraava isompi muuttoryntäys syyskuun puolivälissä: 15.9. 122 m+p Rää Vuoniemi (PZ), 130 kiert. (2a) Lie Hattuselkä (AK) ja 202m (4a) Kon Häikänniemi (ANy ja KLe). Lokakuulta mainittakoon Häikänniemestä 1.10. 73 m/kiert., 13.10. 81m ja 21.10. 170p (AL, ANy, HKo, KV) sekä kuun suurin summa 21.10. 269p (4a) Rää Vuoniemi (JaV). Marraskuussa yksittäisiä lintuja ja pikkuparvia kuun loppuun saakka, myöhäisimpinä 24.11. 1p Kes Mäntyranta (TE) ja 26.11. 2 kiert. Kon Häikänniemi (KLe, ANy).

Pilkkasiipi *Melanitta fusca*

Joulukuulta 2011 yhteensä 12 havaintoa peräti 77 yksilöstä. Suurimmat parvet talviparviksi huomattavan suuria: 8.12. 22p Kit Säynejärvi (EV) ja 24.12. a20+a5 kiert. Kon Häikänniemi (VJ). Yksi havainto vielä vuoden vaihduttua: 1.1. 1p Kes Mäntyniemi (TE).

Kevätmuutto pyörähti käyntiin jo huhtikuun puolella, kun 29.4. 2p Joe Uimaharju (PM, R.Ronkainen). Seuraavia 6.5. alkaen. Muutto piristyi kuun puolivälissä, esim. 14.5. 21m (TI, H.Partanen, JaV, KM, E.Veijalainen, R.Mortensen) ja 15.5. 15m (JaV) Kes Rasti. Parhaat muuttosummat yllättäen vasta kesäkuun alusta: 1.6. 145p (3a) lähtien NE ja 5.6. a26NE Kit Kyyrönniemi (PRa, RSi) sekä 3.6. 163N (2a) + VL 80m (2a) Kit Puhos (PRa). Kevätkauden viimeinen 8.6. 1 k p Joe Koidanlampi (SLe). Kevään yhteisumma 472 pilkkasiipeä.

Kesältä erikoinen havainto Joe Koidanlamelta, missä naaraslintu vietti 17.6. alkaen koko kesän ja syksykin aina 3.11. asti (SLe, HKa). Sekä heinä- että elokuulta yksi muu havainto: 10.7. 8p Kon Häikänniemi (ANy) ja 12.8. 1 k p Kit Pyhäjärvi Kajoonselkä (TLu).

Syysmuutto pärsähti varsinaisesti käyntiin syyskuun puolivälissä: 15.9. 18m (3a) Kon Häikänniemi

niemi (ANy, KLe) ja 10p+24SSW Rää Vuoniemi (PZ). Syysmuutto venyi pitkälle ajanjaksolle ja päämuutto tapahtui vasta myöhään marraskuussa. Häikänniemen havaintosarjaa: 15.9. 18m, 27.9. 25m, 13.10. 23m, 11.11. 54 kiert., 12.11. 27m+18p, 13.11. 22m, 15.11. 16m, 18.11. 30m+30 kiert., huippu vasta myöhään 26.11. 324m (5a), 27.11. a22m ja 28.11. 22p lähtivät m (ANy, KLe, AL, HKo ym.). Ilman Häikänniemen kaltaista helposti saatettavaa havaintopaikkaa ja arktisia olosuhteita pelkäämättömiä stajareita loppusyksyn muuttoreyntäykset jäisivät helposti huomaamatta. Parhaita summia muualta: 10.10. 35m Rää Vuoniemi (JaV, JKi) sekä 26.10. 34m (PRa, RSi) ja 11.11. 38m (TE) Kit Kyyrönniemi. Syksyn pilkkasiipisumma oli 1052 lintua, josta Häikänniemessä nähtiin 762 lintua. Syksyn viimeiset olivat 28.11. Häikänniemessä nähdyt linnut.

Telkkä *Bucephala clangula*

Talvelta 2011/2012 ilmoitettiin yhteensä yhdeksän havaintoa, joista mainittakoon keskitalvelta 22.1. 1 n p Joe keskusta Itäsilta (TK, HKo) ja 18.2. 1 n p Out Lähtevä (LV). Ensimmäisiä kevätmuuttajia 10.3. 1 k p Lip Taipaleenjoki (R.Ruokonen) ja 17.3. 1 k p Joe Koidanlampi (SLe). Ylä-Karjalan ensimmäiset 6.4. 3p Lie Ruunaa Saarivirta (S.Oinonen). Suurimpia kerääntymiä: 22.4. 90p Joe Uimaharju (PM, J. Auvinen) ja 66p Rää Vuoniemi (JaV), 29.4. n.70p Lip Kokonlampi (HKo) ja 170p Out Sysmäjärvi (LV) sekä Sysmäjärvellä myös 3.5. 100p (LV). Pitkin toukokuuta eri lintuvesillä nähtiin koirasvaltaisia telkkäporukoita, esim. Sysmäjärvellä 21.5. 52 k (+2kv) + 4 k (2kv) + 17 n p (HKo). Varhaisimpia poikueita 5.6. alkaen. Syksyltä suurimmat ilmoitukset: 24.9. a15m+34p Kes Ruokkee (HHö) sekä 21.10. 73m+10p Kon Häikänniemi (ANy) ja väh. 50p Toh Kostamo (JaV). Loppusyksyllä telkkiä nähtiin vielä koko marraskuun ajan.

Uivelo *Mergus albellus*

Yksi uivelo vietti talven 2011/2012 onnistuneesti Lip Taipaleenjoessa 12.1. alkaen (TE ym.) ja 28.12. nähtiin 1 n p Kit Enanniemessä (EV). Kevään ensimmäiset 18.4. 1kn p Kit Pitkäjärvi (H.Tahvanainen) ja seuraavia 22.4. jo neljällä paikalla (Joe, Rää). Ylä-Karjalan ensimmäiset 26.4. 3p Lie Kaupunginniemi (AK). Päämuutto vapun molemmin puolin, suurimmat kerääntymät 28.4. 25p Rää Vuoniemi (JaV), 29.4. 34p Kit Kiteenjärvi

(KJä) sekä 3.5. Out Sysmäjärvellä 30p Rannan Juvolassa (LV), joiden lisäksi vielä 7p Lahdenjoensuussa (HHö).

Toukokuun lopulta heinäkuun alkuun ulottuvalla ajanjaksolla uiveloita nähtiin monilla lintuvesillä, mm. Toh Peijonniemenlahti, Pol Solanlampi, Out Sysmäjärvi, Lip Särkijärvi, Toh Sääperi ja Joe Koidanlampi, mutta niillä ei saatu varmennusta pesintöihin. Sen sijaan Ilo/Lie Patvinsuolla onnistuttiin varmistamaan lajin pesintä, kun 12.7. kansallispuistosta löytyi kaksi poikuetta (K. ja M.Rainio). Ilo Koivusuolla 27.5. nähty naaraslintu (T.Kankaanpää) voisi myös viitata pesintään.

Elo-syyskuussa ei paljoa uiveloita nähty, elokuulta tuli viisi ja syyskuulta kahdeksan havaintoa, osin samoista linnuista. Lokakuun alussa lintujen määrä alkoi nousta ja syyskauden suurimmat kerääntymät nähtiin kuun lopussa Toh Kostamossa, missä 21.10. n.130p, 26.10. 85p ja 28.10. 65p (JaV). Muualla eniten 14.10. 18p+10m Kon Pitkäranta (KLe, ANy, AJ), 21.10. 42p Kon Pöllönlampi (HPö) ja 28.10. 23p Rää Pieni-Onkamo (JaV). Marraskuulta vielä kuusi havaintoa, joista myöhäisimmät 8.11. 6p Kit Suoparsaari (EV) ja 10.11. 1 kiert. Kon Häikänniemi (MKo, HKo, AO).

Tukkakoskelo *Mergus serrator*

Neljä talvihavaintoa: 1.12. Toh Särkijärvi 1 n-puk. p (JaV), 24.12. ja 1.1. Kes Mäntyniemi 1 n-puk. p (PRa, RSi, TE) sekä 29.12. Kon Häikänniemi 1 p (AL).

Ensimmäinen kevätmuuttaja hyvin varhain 30.3.-14.4. Joe Koidanlampi 1 k p (SLe), mikä jää 4 vrk edellisestä saapumisennätyksestä (26.3.). Seuraavat normaalimpaan aikaan 27.4. Kes Piikeensalmi 2k kiert. (TLu) ja 28.4. jo kymmenellä paikalla eri puolilla. Ylä-Karjalan varhaisimmat 4.5. Lie Kevätlahti 1kn p (K.Jaskanen). Suurimmat kerääntymät 9.5. Kon Varparanta 30p (PM) ja 14.5. Kes Ruokkee 14p+25m (KLi).

Loppukesällä 10.7. Kon Häikänniemessä 19p, joista 11 pull (ANy) ja 27.7. Lie Pielisen Romonsaassa kolme poikuetta, joissa emojen lisäksi 23 pull (HPö). Kes Pyhäjärvellä tukkakoskeloita nähtiin Taipaleenselällä 11.8. a40p ja Sarvisalon Huutniemessä 11.8. a20p ja 12.8. a21p + 1ad7pull p (TLu).

Syksymmällä vuoden selvästi suurin määrä 25.9. Kit Kyyrönniemi 116m (KJä). Kon Häikänniemessä 8.-18.9. max. 17p kolmena päivänä, 6.10.

21m ja 25.10. 12m (ANy, KLe, AL, HKo, P.Latja, KHä, JaK). Kolme viimeistä marraskuun puolella: 4.11. Toh Särkijärvi 1p (JaV) ja 5.11. Joe Keskijärvi 2p (HPö).

Isokoskelo *Mergus merganser*

Leudon joulukuun 2011 ansiosta havaittiin hulppeita isokoskeloparvia viivyttelemässä maakunnan vesillä. Rää/Toh Suuri-Onkamolta arvioitiin 1.12. noin 1200p isokoskeloa (EV, JaV) ja 11.12. laskettiin 700p (JaV). Kit Heinoniemessä nähtiin 16.12. 1050p (EV) ja Kit Kyyrönniemessä joulupäivänä 25.12. 800p+12m (PRa, RSi). Muita: 9.12. Rää Kylmäpohja 250p (TNU), 17.12. Toh Särkijärvi noin 350p (JaV) ja myöhäisin sadan linnun ylitys 31.12. Joe Vehkaniemi noin 150p (HKo). Vuoden vaihduttua ja säiden kylmettyä koskelotkin kaikkosivat nopeasti ja viimeiset 8.1. Joe keskusta Itäsilta 1 k p (MRä) ja 12.1. Lip Siikakoski 1 k p (SNe).

Ensimmäiset kevätmuuttajat maaliskuun lopulla: 28.3. Joe Karsikko 1 k p (KN) sekä 30.3. 1kn p Lip Taipaleenjoki (RPu) ja 1kn p Joe Koidanlampi (SLe). Ylä-Karjalan ensimmäinen 5.4. 1 k p Lie Pankakoski (Rvi, M.Muikku). Suurimmissa kerääntumisissä 22.4. Joe Loitimolla (T.Pirnes) ja Joe Uimaharjussa (HKa, KVe) sekä 29.4. Joe Höytiäisen kanavalla (HHö) nähtiin 40 paikallista isokoskeloa.

Syksyn suurimmat koskeloparvet nähtiin jo syyskuussa Rääkkylän vesillä, kun Rää Haapasalmen Pantiinniemessä nähtiin 16.9. 1400 kiert. sekä 20. ja 21.9. 1000p isokoskeloa (MH, PPa). Perinteisempään kerääntymisaikaan loka-marraskuulla suurimpia porukoita seuraavasti: 20.10. Kit Vanha Puhos 800p (KJä), 4.11. Rää Suuri-Onkamo 700p (JaV), 8.11. 900p Rää Pieni-Onkamo (EV) ja 22.11. 750p Toh Särkijärvi (JaV). Loppusyksyllä lintuja nähtiin varsin tasaisesti koko marraskuun ajan.

Kanalinnut

Pyy *Tetrastes bonasia*

Valtaosa pyyhavainnoista koski 1-2 linnun ”parvia”. Keväältä ilmoitettiin soidinteleviä lintuja enimmillään 31.3. 9 Ä eri puolilla Kiteen itäosia (HKo, P.Fayt) ja 25.4. 14 Ä Kit Kiteenlahti (H.Tahvanainen). Poikueita löytyi eniten Kon Pöllönvaarasta, missä oleskeli heinä-elokuussa kolmessa eri poikueessa yhteensä noin 30 pyytä (T.Tast). Syksyltä ilmoitetuista suurimmat kes-

kittymät 16.9. 5 p Joe Pyh Rauanvaara (JaV, JKi), 28.10. 7 p Joe Kii Oskolankoski (JMa) ja 9.11. 6 p Lie Kylkivaara (PT).

Riekkokanta *Lagopus lagopus*

Riekkohavaintoja on ilmoitettu noin 100 yksilöstä. Riekkokanta on melko tasainen Pohjois-Karjalan itäosan soilla. Ilomantsin Hattuvaaran ympäristön soilta on ilmoitettu yhteensä 13 pesimäaikaista havaintoa. Lieksan Reposuolta on riekkohavaintoja viidestä ja Patvinsuolta (Lie/Ilo) kuudesta eri paikasta. Näistä kolme on poikuehavaintoja: 22.7. yhteensä 10 lintua kahdessa eri poikueessa Teretin lintutornin lähistöllä (E. Levonen ja E. Teräväinen) ja 13.7. emot ja 4 poikasta Reposuon länsiosassa (M. Suonio). Muualta Ilomantsista ja Lieksasta on ilmoitettu molemmista viisi riekkohavaintoa. Lieksan yksi havainto koskee poikuetta: Mäntyjärvi 26.7. emo ja ainakin 7 poikasta (I.Vatanen). Nurmeksessa ja Juuasta on ilmoitettu yhtensä kuusi talvista-keväistä riekkohavaintoa. Enosta Uimaharjun länsipuolelta Rukavedeltä Kontiolahden Pitkärantaan saakka Pielisjoen rantasoiden riekkokanta on havaintojen perusteella vahva. Rukavedeltä on kaksi havaintoa, Rahkeenedeltä Koukkujoelta Kokkoniemeeseen on ilmoitettu talvi- ja kevätkaudelta yli 30 havaintoa 1-4 yksilöstä. Kesältä on kuitenkin vain yksi havainto: ilmeinen poikue Koidanlammelta 24.7. emot ja 9 lentokykyistä poikasta (SL). Pitkärannasta on puolestaan ilmoitettu kuusi havaintoa ajalta 16.3.-18.7., mm. 24.5. 3Ä (ANy). Pyhäselän rannalta Noljaakasta on myös kaksi talvista havaintoa yksittäisestä riekosta, liekö harhailija vai pesiikö riekkokanta myös Joensuun keskustan liepeillä? Maakunnan länsi- ja eteläosista havaintoja on ilmoitettu vähän. Tämä kuvaa näiden alueiden soiden tilaa. Suot ovat valtaosin ojitettuja, eikä riekoille ole enää sopivia pesimäpaikkoja. Läntisimmät havainnot ovat Pol Viklinsuon soidensuojelualueelta 21.5. 1 Ä (T. Sotikov) ja 24.5. 1ä (HKo) sekä eteläisän Rää Pötsönlahdelta, 7.3. 1 p (K. Karvinen). Lisäksi Joe Valkeasuolla ja Joe Tuupovaran Kyhönsuolla on vielä erilliset elinvoimaiset riekkokannat. Valkeasuolla kuultiin 27.5. vähintään 4 soidintavaa riekkoa (JaV) ja Kyhönsuolla kevään aikana 2-3 paria (AO ja N. Pekonen).

Teeri *Lyrurus tetrix*

Talven suurimmat teeriparvet havaittiin Lie Sor-salassa 4.1. 33 p (RVI ja M. Muikku) ja Siikasuoilla 37 p (K. Jaskanen), Kit Kesälahden Kuolemanlam-mella 22.1. 50 p ja Kiteenlahdella 43 p. Kevään suu-rimpaan teerien soitimeen Juu Vihtasuon Hakolan peltoaukealle osallistui 30 kukkoa ja 70 naarasta (P. Kallinen). Muut suurimmat kevätparvet oli-vat talvisten luokkaa: Kon Pitkäranta 17.3. 34 p (MRä), Joe Eno Koidanlampi 19.4. 36 p (SL), Joe Tuupovaara Kyhö 10.3. 40 p (AO ja P.Silfsten) ja Joe Tuupovaara Luotojärvi 22.3. 47 p (L. Tarvai-nen). Kesältä on neljä poikuehavaintoa. Syksyn suurimmat parvet olivat: 7.11. Juu Kopravaara 40 p (Heidi ja Oiva Vattulainen) ja 17.11. Eno Koidanlampi 41 p (SL).

Metso *Tetrao urogallus*

Metsohavaintoja on ilmoitettu tasaisesti koko maa-kunnan alueelta yhteensä n .140 yksilöstä, eniten Joensuusta ja Kontiolahdelta. Talvihavaintoja on 12 havaintoa, 1-3 linnusta. Pääosa metsoista on nähty keväällä, yli 60 havaintoa. Ne koskevat val-taasin yksittäisiä lintuja, eikä suuria soidinkeskit-tymiä ole ilmoitettu. Enimmillään soitimella on nähty 1 kukko ja neljä koppeloä Val, Marjamäki 20.5. (RV). Kesältä on 25 havaintoja, joista 7 koskee poikueita. Syyshavaintoja on kolmisenkymmentä, nekin koskevat pääosin yksittäisiä metsoja.

Viiriäinen *Coturnix coturnix*

Loppukevään ja kesän aikana kuultiin yhteensä 16-17 soidintavaa viiriäistä. Varhaisin havaittiin 21.5. Pol Selänniemessä (HKo) ja lintu rikkoi aiem-man saapumisennätyksen neljällä päivällä (25.5.). Havainnot jakautuivat tasaisesti maakunnan maa-kunnan etelä- ja keskiosiin: Kit 4 Ä, Toh 2 Ä, Rää 2 Ä, Lip 2 Ä, Joe 2 Ä, Kon 2 Ä, Pol 2-3 Ä.

Fasaani *Phasianus colchicus*

Fasaani on melko harvalukuinen koko Pohjois-Karjalassa. Havaintoja on kaikkiaan noin 85 aikuisesta fasaanista ja neljästä poikueesta (2-7 poikasta). Valtimosta, Lieksasta ja Rääkkylästä on havainnot vain yksinäisistä linnuista: 29.1. 1 p Val Mustajärvi (J. Syysjoki), 1.7.1 k p Lie Vieki (K. Jaskanen ja S. Korhonen) ja 4.4. 1 p Rää Salokylä (M. ja T. Holopainen). Eniten fasaaneja on ilmoit-tettu Joensuusta, 16 aikuista ja kaksi poikuetta sekä Kiteeltä vähintään 15 lintua. Näkyvimmillään

ja kuuluvimmillaan fasaanit ovat keväällä, jolloin on ilmoitettu havaintoja 47 yksilöstä. Vastaavasti kesällä on nähty 45 (18 poikasta), syksyllä 13 ja talvella 25 fasaania.

Kuikat ja uikut

Kaakkuri *Gavia stellata*

Talvikaudelta yksi havainto: 27.12.2011 1 1 kv lask. Kon Häikänniemi (PZ).

Keväällä ensimmäiset 25.4. 3 m Kon Pitkäranta ja 27.4. 2SW kuikkaparvessa Kes Pahalammin-kangas (PRa,RSi), yleisty 28.4. alkaen. Ylä-Karja-lan ensimmäiset 30.4. 2 p Lie Lieksanjokisuus (AK). Suurin kevätkerääntymä 3.5. 10 p Out Sysmäjärvi (LV). Kaakkurimuuton huippu osui kesäkuun alkuun: 3.6. Kes Rastissa ja Mäntylahdessa sekä Kit Puhoksessa laskettiin yhteensä 70 kaakkuria sekä 115 kuikkaa ja 427 Gaviaa (PRa,RSi, TLu). Linnuista 40 kuikkaa ja 392 Gaviaa laskettiin Kit Puhoksessa noin tunnin aikana aamulla (PRa,RSi).

Reviireitä ilmoitettiin kunnittain seuraavasti (varmat pesinnät + reviiirit): Joe 1+0, Juu 1+1, Kes 0+1, Kon 1+0 ja Lie 2+1.

Liikehdintää jo loppukesällä: Kon Häikännie-messä 24.7. 2S+1p (ANy) ja 26.7. 4m (2a) (KLe, ANy) sekä 10.8. Rää Vuoniemessä 2SW (JaV). Runsas-tui vähitellen syyskuun puolivälissä ja päämuutto syys-lokakuun vaihteen molemmin puolin. Paras muuttopäivä 23.9.: Kit Kyyrönniemessä kaakkuri 547 + kuikka 25 + Gavia 280 (Gaviat yht. 852m) (KJä) ja Rää Vuoniemessä kaakkuri 51 + kuikka 19 + Gavia 30 (JaV). Seuraavana päivänä 24.9. Kes Ruokkeessa kaakkuri 83 + kuikka 1 + Gavia 61m (HHö). Kon Häikänniemen parhaat summat 1.10. kaakkuri 292m + kuikka 10m (AL, ANy) ja 6.10. kaakkuri 262m + kuikka 23m (HKo, AL, P.Latja, ANy, KLe). Kes Totkunniemessä laskettiin 10.10. yht. 105m Gaviaa, joista kaikki määritetyt kaakkureita (HC). Juuri ennen talven tuloa vielä 27.11. Häikänniemessä 122m kaakkuria (mm. a111m) (AL).

Kuikka *Gavia arctica*

Lämpimän alkutalven ansiosta kuikasta tehtiin lukuisia talvihavaintoja. Kon Häikänniemessä nähtiin 10.-22.12. 2 1kv p (HKo, AL, V.Leskinen) ja 31.12. 1 vp p (PZ,TZ, HKo). Häikänniemestä myös yksi Gavia sp: 11.12. 1p (HKo, V.Leskinen).

Muualta seuraavasti: 11.12. Toh Särkijärvi 1 tp p (JaV), 24.12. Joe Koidanlampi 1p (SLe) ja 25.12. Kit Kyyrönniemi 1 1kv p (PRa, RSi).

Kevään ensimmäiset kuikat nähtiin 22.4, kun Joe Uimaharjussa max. 2p (SLe, AP, MHy, IKu), Joe Höytiäisen kanavalla 1 kiert. (HHö, H.Heräjärvi ym.) ja Joe Rauanvaaralla 1 kiert. (JaV). Seuraavia 25.4. alkaen, jolloin myös Ylä-Karjalan ensimmäinen Lie Satamassa (PT). Suurimmat keväiset paikalliskeräntymät toukokuun alussa: Out Sysmäjärvellä 3.5. 141 p (LV) ja 4.5. 122p (LV) sekä 3.5. Joe Linnunlahdella 75p (TTa). Kevään reippainta Gavia-muuttoa seurattiin Joe Höytiäisen kanavalla 16.5., kun klo 6.20-9.20 laskettiin yhteensä 676m (15a) yksilöä (TJo, ANy). Suurimmat parvet olivat a90 ja a85 lintua. Kit Hatunvaaralla puolestaan laskettiin 18.5. 35m kuikkaa ja 145m Gaviaa (MH, J.Erra) ja Joe Sulkuniemessä 28.5. 120N (6a) Gaviaa (MRä). Kiteellä 3.6. havaittua Gavia-muuttoa on selostettu kaakkurin lajitekstissä. Viimeiset kuikat muuttolennessä 8.6. 3NE Kit Kyyrönniemi (PRa, RSi). Selvästi suurimmat kesäkeräntymistä Toh Särkijärvellä, missä enimmillään 30.6. 84 jp p (JHe) ja 16.7. 63 jp p (H.Saarialho).

Ensimmäiset syysmuuttajat 30.7. Kon Häikäniemi 4S (KLe, ANy). Tasaisen alkuvaiheen jälkeen Gavioiden muutonhuippu oli syyskuun lopulla muun arktikan seassa, kts. kaakkurin lajiteksti. Mainittakoon myös seuraavat: 30.9. a63 kuikkaa m Toh Valkeasuo (Enon Luonnonystävät), jotka nähtiin myös Joe Oskolankoskelta (JMa), 1.10. 47m (2a) Gaviaa Joe Oskolankoski (JMa), 5.10. 60m Gaviaa Kit Hatunvaara (TE), 8.10. kuikka 46m + Gavia 3m Rää Vuoniemi (JaV) sekä samana päivänä kuikka 89m Kon Häikäniemi (HKo, ANy). Marraskuun suurin 12.11. Kon Häikäniemen 40 kiert. Gaviaa (TE, ANy, KLe). Häikäniemessä nähtiin kuikkia pitkin marraskuuta ja syksyn myöhäisin siellä 30.11. (HKo).

Pikku-uikku *Tachybaptus ruficollis*

Havaintoja katsauksen kaudelta neljästä yksilöstä. Aluksi tehtiin kaksi talvista havaintoa. 3.12.2011–7.4.2012 Lip Viinijärvi Taipaleenjoki 1 p. Tältä paikalta ensimmäisen ja toisen havainnon väliä on lähes kuukausi eli kyseeseen saattaisi tulla kaksi eri lintuakin. Ensin 3.12. (AO) ja seuraavat havainnot 1.1. alkaen (OH, LV ym.) 7.4. saakka (VJ). Toinen vähän pohjoisempaa: 2.1. Nur Höljällä 1 +2kv tp löytyi kappäilemästä Pielisen jäältä, hoidettiin yö

ja laskettiin 3.1. Juu Kajoonskoskeen puljaamaan (löytjä ei tiedossa; HL, Martti Timonen). Keväällä uikku löydettiin 14.4. Lie Kylänlahden Halinjoelta mutta ilmeisesti jatkoi pian matkaansa, koska havaintoja seuraavina päivinä ei enää tullut (RVi, M. Muikku ym.). Syyspuolen ainoa pikku-uikku tavattiin 31.10. Toh Niiralassa, jossa ad uiskentelemassa ylävirran suuntaan (HKi).

Vuoden 2011 loppuun mennessä Pohjois-Karjalassa oli tavattu 31 pikku-uikkua (Väisänen 2013).

Silkkiuikku *Podiceps cristatus*

Joulukuisia talvihavaintoja kolmelta paikalta yhtä monesta yksilöstä: 3.12.Lip Venepohja 1p (AO), 4.12. Kon Häikäniemi 1p (HKo) ja 21.12. Kes Mäntyniemi (Hummonsella) 1 tp p (TE). Kevätmuuton aloituksena 18.4.Joe Eno Laiskanvirta 1p (SL) ja 22.4. jo 7p (MHy, IKu). Muualla ensimmäiset 23.4. Joe Noljaikka Kuhilaskuja 4p (UP). Runsastuminen alkoi 26.4., jolloin Joe Linnunlahdella 23p (MRä, TJo, TK) ja Kon Pitkärannassa 33p (ANy). Päämuuton aikaiset keräntymät eivät nousseet kovin suuriksi ja vain yhtenä päivänä Joe Linnunlahdelta ilmoitettiin yli 100 lintua. Linnunlahden parhaat summat: 28.4. 70p (TK, TJo, HKo, UP), 29.4. 80p (TK) ja 30.4. 136p (TJo, MRä, P. Pankakoski). Muita keräntymiä: 28.4. Joe Noljaikka Kuhilaskuja 40p (UP), 1.5. Joe Eno Koidanlampi 47p (SL), 4.5. Rää Pieni Onkamo 83p (JaV), 9.5. Kit Päätyenlahti 42p (HKo) ja 13.5. Toh Säpäri 53p (JHe, TI).

Keskikesän keräntymiä ilmoitettiin muutamalta paikalta: Toh Särkijärvi 30.6. 24 jp p ja 7.7. 28 ad p (JHe), 3.7. Kit Päätyenlahti Kytänniemi 23p (JHe), Rää Suuri-Onkamo Särkilahti 5.8. 23ad 2juv p (JaV) ja 10.8. 28p (JaV). Toh Pieni-Onkamons Lahnelahdelta ei löytynyt 7.7. yhtään uikkua eli kevään laskentojen usean kymmenen parin pesinnät lienee tuhoutuneet korkean veden vuoksi (JaV).

Syyspuolella yli 50 linnun määriä ilmoitettiin neljältä paikalta: 22.9 Rää Suuri-Onkamo 60p (JaV), Kit Kiteenjärvi 28.9. 60p (KJä) ja 17.10. 50p (TE), Rää Pieni-Onkamo silta 1.10. 67p ja 8.10. 58p (JaV) sekä 20.10. Kit Ätäskö 90p (KJä). Marraskuiset silkkiuikkuhavainnot koskivat 1-2 lintua kerrallaan paitsi 4.11. Rää Suuri-Onkamolla havaitut 26p (JaV), ja syksyn viimeiset 2p oleilivat 22.11.Toh Särkijärvellä (JaV, TE).

Härkälintu *Podiceps griseigena*

Kevään ensihavainnot 28.4. heti neljältä paikalta: Joe Kuhasalo Kalmoniemi 6p (JPu, A. Pulkkinen ym.), Kit Kyyrönniemi 2p (PRA), Kit Hyypii 2p (KJä, HKi ym.) ja Joe Eno Koidanlampi 5p (SL). Yleistyi nopeasti ja maakunnan pohjoisosiinkin ehätti ensimmäiset 5.5. Juu Kaajanlampi 4p (HL, P. Vainikka, A. Paananen). Suuria kerääntymiä ei päämuuton aikaan todettu vaan havaintoja tuli ympäri maakuntaa yleensä 1-6 yksilöstä/paikka. Poikkeuksina 9.5. Toh Peijonniemenlahti 12p (HKo), 9.-14.5. Kes Ruokkee 8p (KLi), 10.5. Kes Poroniemenlahti 9p (KLi) ja suurimpana 14.5. Pyh-Toh-Rää Pieni-Onkamo 18p (JaV).

Kesäaikaan havaintoja tuli monen kunnan alueelta ja lukuisilta paikoilta 1-4 parista. Syysmuuton aikaisia havaintoja tehtiin varsin niukasti. Syyskuulta kymmenkunta havaintoa, mainittavimpina 14.9. Kes Piikkeensalmi 3ad 2juv p (TLu) ja 22.9. Kes Ruokkee 8p (HHö). Lokakuulta enää viisi havaintoa kuudesta yksilöstä, viimeisimmät 21.10. Kon Häikänniemi 1ad 1juv p (HKo, KV, ANy) ja Rää Suuri-Onkamo 1p (JaV).

Mustakurkku-uikku *Podiceps auritus*

Talvihavaintoja ei odotetusti tehty mutta yllättäen varsinaiset syyshavainnotkin loistavat poissaolollaan. Kaikki tarkastelujakson havainnot tehtiin 26.4. – 26.8. Kevään ensimmäiset 26.4. Rää Oravilahti kaakkoisosa 1p (MH, K. Halonen) ja 28.4.

Kit Hyypii 1p (KJä, HKi ym.). Yleensä mustakurkkuja nähtiin 1-3- lintua kerrallaan. Neljä lintua tai enemmän havaittiin seuraavasti: Joe Kontiosuon kaatopaikka-altaat 30.4.- 20.7. 4-9 p (ANy, RJ, MRä), enimmillään 22.5. peräti 9p (MRä), 12.5. Ilo Sonkajanrannanjärvi ainakin 6p (SMa, TaP), 17.5. Juu Kaajanlampi 4p (HL), 19.5. Kes Sarvisalo 4p (TLu), 22.6. Lip Vainolampi 2ad 5 1kv p (TNu), 1.7. Joe Eno Sotkulampi 3ad 2 1kv p (MHy, P. Hyttinen) sekä 17.7. Out Törisevä tekolampi 2ad 5juv (kaksi poikuetta) (MLe & H.Leivo). Kiteen Sarvisalon 19.5. linnut lienevät siirtyneet alkuperäiseltä havaintopaikalta Astikkalan tekolammelta läheiselle Viitoksenlammelle, koska tekolampi oli kesäkuun alussa lähes kuivattu ja Viitoksenlammella oleili 4.6. 3 mustakurkkuja (TLu). Muita tarkastettuja nollatuloksen tuottaneita kohteita ilmeni ainakin 10.6. Joe Tuupovaaran Melavaarasta ja Huosiovaarasta (JMa) sekä 23.6. Kes Ketolanlahdelta, jotka kaikki lienevät entisiä pesimäpaikkoja (P. Makkonen). Jakson viimeiset havainnot tehtiin 25.8. Lip Käsämänsuolla 1p (VJ) ja 26.8. Joe Enon Sotkulammella 1 1kv p (HKa, KVe).

Jakson mustakurkkuhavainnot jakaantuivat eri kuntiin seuraavalla tavalla (havaintopaikka/yksilöä): Ilo 1/6, Joe n.10/n.25, Juu 5/10, Kit 4/6-9, Kon 1/1, Lie 2/2, Lip 2/8, Out 3/9, Rää 2/3, Toh 5/11 ja Val 2/2. Maakunnan tulokseksi saadaan siis yhteensä 38 havaintopaikkaa/85-88 yksilöä.

Henrik Rantanen

Mustakurkku-uikku

Merimetso ja haikarat

Merimetso *Phalacrocorax carbo*

Talvisia havaintoja mukavasti neljältä paikalta: Kon Häikänniemi 4. 12. 1 1kv p (HKo) ja 26.12. 1 imm. p (KV), 21. - 22.12. Joe Pyhäselkä Niittylahti 1p (KuK, AO), 13. - 28.1. Val Myllyjoki Yläkoski (J. Mattila, HKa, AO) ja 22.1. Nur Ylikylä 1p (M. Savolainen). Nurmeksen lintu saattaa olla Valtimolta pistäytynyt lintu tai sitten eri yksilö. Välimatkaa paikkojen välillä on n. 10 km.

Kevään ensimmäiset muuttajat 14.4. Joe Vehkalahti a3 N (AAi) ja hämmästyttävästi varmaankin samat kolme lintua nähtiin myöhemmin samana päivänä vielä kolmesta eri paikasta; Kon Pitkärannasta muuttavana NE (ANy), Joe Eno Kaltimossa paikallisina ja vielä Joe Uimasalmessa paikallisina (RE). Muut huhtikuiset havainnot: 15.4. Joe Pyhäselkä Reijola 2 SW (KuK) ja Joe Eno Uimasalmi 1p (HKa), 22.4. Kon Pitkäranta a5 NE (ANy, Vesa Leskinen), 26. - 30.4. Joe Pielisjokisuu 1-2p (28. - 29.4. 2p) (MRä, TJo, TK ym.) ja vielä 30.4. Kit Päätyenlahden torni 1 NE (HKo, PRa). Toukokuussa enää neljästi: 6.5. Kit Puhos pellot 2m (KJä), 17.5. Kes Pyhäjärvi 1 N (TNu, KM), 21.5. Joe Hasanniemi 1 S (KLi) sekä 23.5. Toh Hopeakallio 1 N (HKi).

Kesähavainnot eivät takavuosina ole olleet aivan tavallisia mutta nykyisin laji saattaa pesiäkin maakunnassa, joten kesäisiäkin lintuja nähdään. Tällä kertaa kolmesti: 5.6. Kit Kyyrönniemi 1 +2kv 2 2kv kiert. (PRa, RSi), 22.7. Lie Pielinen Pulloselkä 1 N (HPö) ja 1.8. Kon Varparanta 1p (PMä, J. Auvinen, L. Tarvainen).

Syysmuuton alkuna 7.9. Joe Höylas 1 kiert. (AL, HHö) ja 8.9 Kon Häikänniemen Koiraluodolla jo 6p (MKo, ANy, KLe). Häikänniemessä merimetsoja viihtyi paikallisena vaihtelevia määriä läpi koko syksyn, enimmillään 30.9. 9p (KLe). Vaihuvuutta linnuissa on jonkin verran ollut, mistä todistavat havainnot 7.10 5 nousi m (AL, P.Latja) ja 10.10. 3 nousi m (AL, HKo, ANy, KLe). Usein syksyn havainnot koskivat vain yhtä yksilöä kerrallaan mutta poikkeuksiakin oli: 22.9. Kon Pitkäranta a11+a7 m (KLe, AJ) ja varmaankin samat a11 S Joe Vehkalahti (AAi), 23.9. Out Murtoniemi a15 m (OH, I. Heikkala) ja sama a15 m Out Aittosärkkä (LV), Kit Kyyrönniemi 23.9. 9m4p (KJä), 25.9. 4m (KJä) ja 29.9. 4m2p (TE) sekä 11.10. Joe Höylas 3 S (AL). Pohjoisista kunnistakin pari syyshavaintoa:

23.9. Lie Suurikangas 1m (PT, J. Laiho) ja 13.11. Juu Paalasmaa Karhusalmi 1p (A. Kotipohja). Viimeinen marraskuinen havainto 26.11. Kon Häikänniemi 1p (KLe, ANy).

Kaulushaikara *Botaurus stellaris*

Vuoden aikana arvioitiin P-K:ssa puhallelleiden kaulushaikaroiden määräksi 106Ä, mikä on ajanjakson 2008-2012 paras tulos (Jouhki 2012).

Keväällä varhaisin jo maaliskuun puolella: 30.3. 1 yöm Out Sysmäjärvi (LV), mikä jää 7 vrk saapumisennätyksestä (23.3.). Seuraavat 19.4. 1m illalla kohti Joensuun keskustaa Joe Karsikko (JVe) ja 1Ä Toh Uudenkylänlampi (AO, HHö). Havaintoja päivittäin 21.4. alkaen.

Suurimpia ilmoitettuja määriä: 6.5. Out Sätösalahti 5Ä (OH, LV), 10.5. Toh Tammalahti 4Ä (TE), 10.5. Rää Suuri-Onkamo 4Ä (MH, K., M. ja L.Halonen), 11.5. Rää Haapasalm 4Ä (MH), 26.5. Toh Rantakylä 4Ä (TE) ja 19.6. Toh Uudenkylänlampi 5p+1Ä (HKo).

Ylä-Karjalasta havaintoja viideltä reviiriltä (Juu 2, Nur 2 ja Lie 1) 8.5. alkaen, minkä lisäksi 17.5. Juu Vihtasuolla kaulushaikara hyppäsi lentoon pajupuskasta havainnoijan ollessa kolmen metrin päässä (HL).

Viimeisimpinä kolme havaintoa elo-syyskuulta: 7.8. Pol Horsmanaho 1p (TTo), 20.8. 1 yöm S Toh Nikunvaara (TE) ja 22.9. Lip Kaatamo 1p (I.Roininen).

Harmaahaikara *Ardea cinerea*

Keväältä viisi havaintoa: 12.4. Joe Höytiäisen suisto 1 NE (HHö), 19.4. Joe Uimaharju 1p (SLe, AP), 28.4. Toh Säpäri a4N (VH, KS, AV), 8.5. Lip Mattisenlahti 1p (PM) ja 19.5. Joe Vehkalahti a2E (AAi).

Syksyn kiertelykauden avasivat 30.6. Kes Puruvesi Hummonselkä 1W (HPö) ja 1.7. Juu Vihtasuo 1 kiert. (J. ja H.Halonen). Tästä eteenpäin havaintoja varsin yhtäjaksoisesti syyskuun puoliväliin asti.

Enimmillään 25.7. Out Vuonos 3p (HPö), 6.8. Toh Tammalahti 3p (TE) ja 25.8. Lip Pitkälammen pellot a4W (VJ). Ylä-Karjalasta ei ilmoitettu yhtään havaintoa koko vuodelta.

Kaksi myöhäisintä lokakuussa: 3.10. Toh Värtsilä keskusta 1S (HKi) ja 9.10. Joe Höytiäisen suisto 1S (HHö).

Oriniemen kattohaikaroista

Janne Leppänen

Esa Juntunen

Oriniemellä haikarat havaittiin ensimmäisen kerran 10.5. On todennäköistä, että ne olivat aiemmin samana päivänä Polvijärvellä Kinahmossa, missä myös nähtiin kattohaikarapari.

Ilmeisesti juuri alueelle saapuneet linnut ruokailivat aluksi aktiivisesti niemen eteläkärjen pelloilla. Seuraavina päivinä ne oleskelivat alkuperäisestä havaintopaikasta n. 1 km luoteeseen, jossa ne mielellään istuivat kylätien varressa sähköpylväissä. Näin ne tulivat monien kyläläisten näkemiksi ja siten moneen kertaan ilmoitetuiksi mm. paikallisradioon.

Saapumispäivä oli vielä aurinkoista ja hyvää muuttosäätä. Sitten keli muuttui sateiseksi ja viileämmäksi, joka ilmeisesti piti haikarat aloillaan. Ainakin 11.-12.5 linnut kantoivat aktiivisesti risuja läheisen rantasaunan savupiipun hatun päälle, saaden aikaan matalan pesäpohjan. Välillä hyvinkin rankasta sateesta huolimatta pesärakennusvietti vaikutti olevan vahva.

Viimeinen havainto haikaroista saatiin 13.5, jolloin ne olivat siirtyneet Oriniemen tyvelle yli 5 km rakennustyömaaltaan. Sään selkeneminen ilmeisesti sai nuoren kihlparin hylkäämään rakennuksensa ja jatkamaan matkaansa.

Pesäpaikaksi valitun saunan piippu ei olisi kestänyt isompaa risupesää, joten oli jo virinnyt puolivakava suunnitelma tekopesän rakentamiseksi. Sitä ei kuitenkaan vielä ehditty toteuttaa. Ehkä seuraavalla kerralla...

Kattohaikara *Ciconia ciconia*

Hyvä esiintyminen. Ensimmäiset 29.4. 1 p Toh Hopeakallio (R. ja L.Tiilikainen, A. ja S. Rainio) sekä 5.5. 1p Lip Viinjärvi (J.Leppä).

Pol Oriniemeen ilmestyi 10.5. kattohaikarapari, joka kanniskeli risuja talon katolle pesänrakennusaineiksi (A. Sutinen, M. Pisto, JLe, E.Juntunen).

Muut havainnot: 12.5. 1p Kit Kiteenlahti (H. Tahvanainen), 20.5. a3p Toh Hiidenvaara (HKi, H.Kunnas, J.Kivivuori, P.Purmonen) ja mahd. samat vielä 2.-3.6. Toh Sääperinranta (A.Kunnas) sekä 21.-22.5. 3p Lip Pappelonsaari (K.Rouhiainen, RPu, ANy, OH, LV).

Kattohaikaravuoden kruunasi hieno kesäparvi: 11.7. a29 kiert. korkeutta ottaen Kes Leveäkivi (KM ja S., K. Ja T.Martiskainen). Sama parvi nähtiin myöhemmin Parikkalan puolella.

Päiväpetolinnut

Petolinnuista käsitellään tässä vain muutonaikaiset havainnot, pesinnoista kertovat katsaus julkaistaan erikseen myöhemmin.

Petolintuvuosi oli varsin hieno. Muuttohaukkoja nähtiin vuoden aikana 68, haarahaukkoja 46 ja merikotkia noin 230 yksilöä. Kevätmuutolla nähtiin mukavasti mehiläishaukkoja, syksyllä taas oli piekanoilla hyvä päämuuttopäivä.

Mehiläishaukka *Pernis apivorus*

Ensimmäiset 4.5. 1N Toh Hopeakallio (TI) sekä 5.5. 1N Joe Keskijärvi (HPö) ja 1m Out Sysmäjärvi (OH, LV, KuK, R.Koivisto, I.Heikkala). Ylä-Karjalan varhaisin 8.5. 1m Lie Keträvaara (PT). Toukokuun puolivälin tienoilla useita hyviä muuttopäiviä: 13.5. 2p+10m (JHe, TI), 17.5. 4p+9N+8SE (VJ, KJ, HKi, KLi, SNe, AO, R.Mäki, A.Wahlgren), 19.5. 5p+15m (KLi, RV) ja 22.5. 10m (KJä) Toh Hopeakallio sekä 17.5. 28m Kes Pahalammin kangas (TLu) ja 19.5. 11p+m Kit Hatunvaara (J.Erra). Toukokuulta ilmoitettiin yhteensä 148 (m+p) mehiläishaukkaa ja viimeiset muuttolennessä nähdyt kesäkuun alusta: 6.6. 1W Kit Kyyrönniemi (PRA) ja 8.6. 2 NW Kes Rasti (PRA, RSi).

Kesäliikehdintää 27.6. 2SE korkealla Joe yliopisto (PZ) ja syysmuuttavia 10.7. alkaen eri puolilla. Elokuulta syksyn selvästi paras muuttajasumma 29.8. 25m Toh Hopeakallio (HKi, PT, L. Tarvainen) ja syyskuultakin vielä 7.9. 8m Joe Suisto (AL, HHö) sekä 9.9. a6m Juu Kuhnusta (PM) ja 5m Ilo

Möhkönvaara (PZ). Muuttaviksi tulkittuja ilmoitettiin heinä-syyskuulta yhteensä 99 yksilöä ja myöhäisimmät olivat 22.9. Kit Hatunvaarassa (TE, HKi, A.Parkkonen) ja 23.9. Kit Kyyrönniemessä (KJä) muuttaneet yksilöt.

Haarahaukka *Milvus migrans*

Kevään ensimmäiset: 15.4. 1m Lie Koriseva (PT), joka jäi 3 vrk saapumisennätyksestä (12.4.) ja seuraava 19.4. 1 kiert. W Toh Hopeakallio ja Savikko (HKi, AO, HHö). Havainnot (yksilömäärät suluisa) kuukausittain: huhtikuu 10 (11), toukokuu 21 (22), kesäkuu 7 (7), heinäkuu 5 (5) ja elokuu 1 (1). Kevään ja kesän esiintyminen oli siis hyvä, mutta syksyllä laji oli lähes täysin kateissa. Keväällä 27.4. 3m (2a) Toh Hopeakallio (HKi, AV, VH, KS) ja ajalla 17.-19.5. ilmoitettiin eri puolilta yhteensä 6m + 2 kiert. Ilomantsista ilmoitettiin paikallisista linnuista neljä havaintoa ajalla 31.5.-9.6. ja vielä yksi 20.7., mikä viittaisi reviereihin. Syksyn ainoa 1.8. 1NW Toh Patsola (HKi, HKo, MPi).

Merikotka *Haliaeetus albicilla*

Talvikaudelta 2011/2012 kaksi havaintoa: 10.12. 1 ad kiert. Joe Eno Koidanlampi (SLe) ja 22.12. 1 ad kiert. Joe Pyh Niittylahti (AO). Kevätmuuttokauden avasivat 16.3. 4m Kit Hatunvaara (EVä) ja 1m Out kaatopaikka (AO, P.Silfsten, HHö), seuraavia siitä lähtien loppusyksyyn saakka. Maaliskuulta ilmoitettiin yhteensä 25, huhtikuulta 46, toukokuulta 17, kesäkuulta 7, heinäkuulta 7, elokuulta 3, syyskuulta 84, lokakuulta 36 ja marraskuulta 4 merikotkahavaintoa. Summissa voi olla pieniä päällekkäisyyksiä. Keväällä parhaita päiväsummia em. Hatunvaaran neljän linnun muuton ohella olivat 25.3. 6 m Kes Totkunniemi (TE) ja 27.4. 3m Toh Hopeakallio (HKi, AV, VH, KS). Syksyiltä vähintään kolmen linnun ilmoituksia seuraavasti: 25.9. 6m Kit Hatunvaara (TE, HKi, E.Korhonen ym.), 4m Kon Häikänniemi (AL, ANy, KLe), 4m Joe Pyh Rauanvaara (JaV) sekä 2p+1m Rää Oravilahti (MH, PPa, M.Tano ym.), 26.9. 4p Toh Valkeasu (HKa), 29.9. väh. 4 m/kiert. Kit Hatunvaara (TE, HL, JLe, AN, T.Muhonen, A.Tolvanen, J.Kostamo, J.Laitinen ym.) ja 3p Toh Valkeasu (K.Kauppinen & S.Lähde) sekä 10.10. 3m Kit Hatunvaara (TE).

Yksi merikotkareviiri oli kesällä myös asutuna, mutta siellä pesintä ei edennyt munintaan asti (Koskimies, P., Lyytikäinen, A. ja Ollila, T., kirj. ilm.).

Ruskosuohaukka *Circus aeruginosus*

Varhaisimmat 11.4. 1 k kiert. Kit Juurikkajärvi (TNU) sekä 12.4. 1 n SE Joe Suisto (HHö) ja 1E Kes Marjoniemi (EVä). Yleistyi vähitellen tämän jälkeen, Ylä-Karjalan ensimmäiset 23.4. 1m Lie Koriseva (PT) ja 1 k kiert. Lie Kaupunginniemi (JH). Parhaat päiväsummat 26.4. 7m+2p Kit Puhos (VH, KS, AV, PRa, RSi) ja 27.4. 7m+2p Kes Pahanlamminkangas (PRa, RSi), Havaintoja kaikista kunnista, pohjoisimmat 12.6. 1 kiert. Val Kalliojärvi (HHö, AO) sekä 8.6. ja 4.7. 1 n p Nur Suojärvi (A.Neuvonen, TLu). Syksyiltä pääosa havainnoista kosteikoilta, esim. 11.8. 4p Toh Valkeasu (HKo), 25.8. 4p Toh Peijonniemenlahti (TE), 29.8. 3p Toh Uudenkylänlampi (HKi) ja 5.9. 3p Out Sysmäjärvi (SNe). Syyskuulla havaintoja säännöllisesti noin 20.9. asti ja kuun myöhäisin 23.9. 1 kv p Rää Oravilahti (MH), mutta vielä lokakuultakin yksi havainto: 4.10. 1 n kiert. Lip Roukalahti (ARO).

Sinisuohaukka *Circus cyaneus*

Kevään ensimmäiset 11.4. Kon Pitkäranta 1 n-puk. p (KLe, ANy) ja 13.4. Joe Rauanvaara 1m (JaV), 14.4. alkaen havaintoja tulikin sitten eri puolilta. Ylä-Karjalan varhaisimmat 22.4. Lie Sarkkilan pelloilla (L.Tarvainen) ja Niitty-Jamalissa (Rvi, M.Muikku). Muutto oli vilkkaimmillaan vappua edeltävällä viikolla ja päämuuttopäivä oli 27.4., jolloin enimmillään Kes Pahanlamminkankaalla 15m+2p (PRa, RSi) ja Toh Valkeasuolla 8m (VH, KS, AV). Paras summa muilta päiviltä 22.4. Toh Hopeakallio 5m+2p sekä 4m suohaukka sp:tä (KHä, TK, HKi, JaK, AO, S.Hakkarainen, A.Suhonen, S.Degerth). Toukokuussa havaintoja runsaasti, kuun kokonaissumma 75 havaintoa.

Alkusyksyllä Toh Valkeasuolla nähtiin saalis-televia lintuja enimmillään 10.8. 6p (TE), 20.8. 5p (HKo, TTo), 24.8. 6p (HKo) ja 28.8. 5-6p (TE, HKo, HKa, KVe). Muualla eniten 3.9. ja 11.9. Rää Oravilahti 3p (HKo). Lokakuulta vielä 11 havaintoa ja marraskuultakin yksi, selvästi myöhäisimpinä 20.10. Kit Kiteenjärvi 1 n-puk. m (KJä) ja 16.11. Kon Kotalahden pelot 1n (P.Hiltunen, R.Miettinen).

Sirosuohaukka *Circus pygargus/macrourus*

ARK ei tarkasta lajilleen määrittämättä jääneitä ns. sirosuohaukkoja enää vuodelta 2012, joten havainnot julkaistaan vuosikatsauksessa. Kolme havaintoa: 28.4. 1 n NE/SE Kes Sarvisalo (TLu),

19.5. 1 n-puk. SE Toh Hopeakallio (KLi, RV) ja 8.9. 1 kv m (tod.näk. nuori arosuokoiras) Out Lukanvaara (OH).

Kanahaukka *Accipiter gentilis*

Talvikaudelta kolmetoista joulukuista, 21 tammikuista ja 16 helmikuista havaintoa. Kaikki havainnot koskivat yksittäisiä lintuja. Tammikuun pihabongaus ei tuonut kanahaukkahavaintoihin vastaavaa piikkiä kuin varpushaukalle (kts. jäljempänä). Kevätmuutto tapahtuu matalalla profiililla: ensimmäinen muuttavaksi tulkittu 18.3. Out Lukanvaara 1N (OH) ja ainoa yli yhden yksilön havaintoilmoitus oli 9.4. Lie Lampela 1E+1kiert. (JH). Myös syksyn esiintyminen oli maltillinen. Kanahaukkahavaintojen määrä alkoi nousta elokuun puolivälissä ja ”vilkastaa” muuttoa jo syyskuun alussa: 8.9. Ilo Möhkö 2m (PZ) sekä 9.9. Joe Rauanvaara 3m (JaV) ja Kit Hatunvaara 2p (TE). Syksyn suurin paikkasumma 5.10. Kit Hatunvaara 5m (TE, A.Parkkonen ym.). Havaintoja aika tasaisesti marraskuun loppuun saakka.

Varpushaukka *Accipiter nisus*

Talvikaudelta kahdeksan havaintoa joulukuulta, 30 havaintoa tammikuulta ja 16 havaintoa helmikuussa. Yhtä lukuun ottamatta kaikki havainnot koskivat yksittäisiä lintuja: 1.2. Joe Karhumäki 2p (R.Lintunen, K.Hoffren). Tammikuun havainnoista 17 tehtiin pihabongausviikonloppuna 28.-29.1. Valtaosa havainnoista Joensuusta, mutta havainnot myös mm. Nur 3, Lie 1 ja Ilo 2.

Kevätmuuton alkua perinteisesti hieman hankala määritellä talvehtijoiden takia, nyt esim. 12.3. 1E Joe Linnunlahti (PZ). Alkoi yleistyä selvemmin 7.4. alkaen. Vähintään 15 linnun päiväsummat: Toh Hopeakalliolla 16.4. 21m+2p (HKi, AO, KV), 19.4. 14m+1p (HHö, AO) sekä 30.4. 18m+2p (PZ), 22.4. Joe Rauanvaara 31m+2p (JaV) sekä 27.4. Kes Pahanlamminkangas 40m+2p (PRa, RSi) ja Toh Valkeasuo 18m (VH, KS, AV).

Syysliikehdintä aktivoitui vähitellen elokuun aikana. Yli kymmenen linnun päiväsummat syksyllä: 29.8. Toh Hopeakallio 13m (HKi, L.Tarvainen, PT), 8.9. Ilo Möhkö 14m (PZ), 9.9. Ilo Möhkö 12m (PZ) ja Toh Hopeakallio 17m (MKo, KV), 25.9. Kit Hatunvaara 12m+2p (TE, HKi, E.Korhonen ym.), 26.9. Joe Rauanvaara 14m (KuK) ja 7.10. Toh Nikunvaara 11 m+kiert. (TE). Muutto hiipui

selvästi lokakuun puolivälin jälkeen, marraskuulta enää kahdeksan havaintoa.

Hiirihaukka *Buteo buteo*

Varhaisimmat 15.3. 1 m/kiert. Kit Hatunvaara (TE, EVä) ja 17.3. 1N Joe Karsikko (TNU). Maaliskuun puolella ehti saapua kuusi lintua, mutta Ylä-Karjalan ensimmäiset vasta 19.4. 2m Lie Tiuransuo (RVI). Vähintään kymmenen linnun päiväsummia seuraavasti: 19.4. 11m+2p Toh Hopeakallio (HHö, AO), 22.4. väh. 5p+14m Joe Pyh Rauanvaara (JaV) ja 1p+9m Joe Suisto (HHö yms.), 23.4. 6m+6p Toh Hopeakallio (HKi, AO, HHö), 27.4. 2p+14m Kes Pahanlamminkangas (PRa, RSi) sekä 30.4. 6p+11m Toh Hopeakallio (PZ, TE, HKi).

Syksyllä eka muuttavaksi tulkittu 12.8. 1SW Kes Sarvisalo (TLu). Syksyllä yli kymmenen linnun summia seuraavasti: 29.8. 13m Toh Hopeakallio (HKi, PT, L.Tarvainen), 4.9. Toh Nikunvaara 7m+4kiert. (TE), 8.9. Ilo Möhkö 16m (PZ) sekä päämuuttopäivänä 9.9. Joe Höytiäisen kanava 15m (AL), Ilo Möhkö 14m + Buteo/Pernis 10m (PZ) ja Kon Pitkäranta 13m + Buteo/Pernis 10m (ANY, KLe, TK, AJ, V.Leskinen). Havaintoja säännöllisesti syyskuun loppuun saakka ja lokakuulla vielä kuusi hiirihaukkaa ja kaksi Buteo sp:tä, joista myöhäisimmät 11.10. Kon Häikänniemi 1m Buteo sp. (TJo, KLe) ja 21.10. Joe Pirttivaara 1m hiirihaukka (SMA).

Piekana *Buteo lagopus*

Joulukuussa 2011 nähtiin peräti kaksi talvista piekanaa: 3.12. 1 SW Joe Eno Sarvinki (SMA) ja 4.12. 1p Joe Pyh Pärnä (JaV).

Ensimmäiset kevätmuuttajat varhain liikkeellä: uuden saapumisennätyksen teki 20.3. Out Lukanvaarassa nähty paikallinen lintu (OH), joka paransi saapumisennätystä 6 vrk. Seuraavatkin jo 31.3. 1 ad k p Kes Mäntyniemi (TE, HKi, T.Sirkkala) sekä 7.4. 1 NW Toh Savikko (HKi). Päivittäin havaintoja ilmoitettiin 12.4. alkaen ja Ylä-Karjalasta ensimmäiset 13.4. 3m Lie Keträvaara (PT, J.Laiho).

Ensimmäinen parempi muuttopäivä oli 15.4., jolloin eri puolilta ilmoitettiin yhteensä 62 piekanaa. Suurin muutto 14m Lie Koriseva (PT). Samoihin lukemiin päästiin seuraavan kerran 27.4., jolloin ilmoitettiin yhteensä 61 muuttajaa, eniten 26m+2p Toh Valkeasuo (VH, KS, AV). Huhtikuun yhteissumma oli 329 piekanaa. Toukokuulla nähtiin vielä 41 lintua, paras päiväsumma 5.5. 8m

Juu Kaajanlampi (HL, P.Vainikka, A.Paananen). Myöhäisimmät näistä 19.5. 1N Kes Sarvisalo (TLu) ja 25.5. 1NW Toh Savikko (HKO). Keväiset piekanamuutot ovat harventuneet: viimeksi 30-60 linnun paikkakohtaisia muuttopäiviä on koettu keväällä 2009 ja yli sadan linnun muuttopäivä keväällä 2006.

Myös yksi kesähavainto ilmoitettiin: 18.6. 1p Joe Eno Revonkylä (SMA).

Syksyllä ensimmäiset elokuun puolella: 20.8. ja 28.8. 1 p,m Toh Valkeasuo (TTo, HKO) ja 31.8. 1p Joe Eno Sarvinki (SMA). Lintuja näkyi päivittäin syyskuun alusta asti. Syksyn aikana oli kaksi parempaa piekanojen muuttopäivää. Ensin heti syyskuun alussa 9.9. nähtiin mm. 20m Kon Pitkäranta (TK, ANy, KLe, AJ, V.Leskinen) ja 19m Ilo Möhkönvaara (PZ, T.Zetterberg). Varsinainen päämuuttopäivä perinteisempään aikaan syyskuun lopulla: 25.9. nähtiin enimmillään 83m (67a) Kit Hatunvaara (TE, HKi, E.Korhonen yms.), 64m Joe Pyh Rauanvaara (JaV), 50m Out Aittosärkkä (LV) ja 34m Kit Kyyrönniemi (KJä). Päivän yhteissumma oli 325 piekanaa ja kyseessä oli mittavin syksyinen piekanamuuttopäivä P-Karjalassa vuosiin, jollei kymmeneen vuoteen. Lokakuussa lintuja nähtiin noin 20.10. asti melkein päivittäin ja myöhäisimmät olivat 24.-25.10. eri puolilla (Lie 2, Joe, Kon) nähdyt neljä lintua.

Maakotka *Aquila chrysaetos*

Talvelta 2011/2012 yhteensä neljä havaintoa kolmesta yksilöstä, joista yksi vietti tammikuussa talveaan Out kaatopaikalla (OH, LV). Ensimmäiset kevätmuuttajat 18.2. 1 2kv N Kon Pitkäranta (ANy), 29.2. 1 2kv N Joe Pyh Kuusvaara (HL, EVä) ja 3.3. 1 +4kv N Kit Hatunvaara (TE). Kevätmuutolla helmikuussa kaksi, maaliskuussa yhdeksän, huhtikuussa yhdeksän ja toukokuussa neljä maakotkaa. Enemmän kuin yksi lintu nähtiin kolmesti: 8.3. 3 NE Kit Hatunvaara (EVä) sekä 27.4. 2 2kv N (AV, HKi, VH, KS) ja 2.5. 2 n.2kv m (KJä, AN) Toh Hopeakallio. Myöhäisin kevätmuuttaja 6.5. 1 2kv m Lip Kaatamo (I.Roininen, T.Leitoma).

Kesäaikaisista havainnoista mainittakoon, että maakotkalla oli maakunnassa kesällä 2012 asutuna kaksi reviiriä, joista toisella saatiin lentoon yksi poikanenkin ja toisella pesintä ei vielä tänä vuonna edennyt pesänrakennusta pidemmälle (Koskimies, P., Lyytikäinen, A. ja Ollila, T., kirj. ilm.).

Syksyvuolen maakotkat jakautuivat kuukausittain seuraavasti: elokuu 2, syyskuu 8, lokakuu 19 ja marraskuu 2. Elokuun havainnot: 5.8. Toh Valkeasuo 1 subad p (JaV) ja 30.8. Joe Rauanvaara 1 subad S (JaV). Ilo Möhkössä nähtiin syyskuussa ainakin neljä eri lintua (2ad lintua + 1 kv, jotka ilmeinen perhekunta + 1 subad) (PZ, T.Zetterberg). Havainnot koskivat lähinnä yksittäisiä lintuja, Möhkön havaintojen lisäksi poikkeuksina tästä 12.10. Kon Pitkäranta 3m (ANy, KLe yms.) ja 25.10. Joe Rantakylä 2 kiert. (JMa).

Kalasääski *Pandion haliaetus*

Varhaisimmat 14.4. 1p Lip Kaatamo (I. Roininen) ja 1m Joe Pyh Rauanvaara (JaV), Ylä-Karjalan ensimmäinen 22.4. 1N Lie Sorsala (AK). Päämuuttoa huhti-toukokuun vaihteessa: 27.4. 3p+4m Kes Pahanlamminkangas (PRa, RSi) ja 6m Toh Valkeasuo (AV, VH, KS) sekä 28.4. 5 m+kiert. Toh Hopeakallio (TE, AV, KV yms.) ja 5.5. 6 p+m Lie Pappilanluhta (JH, AK). Syksyllä parhaimmillaan neljä lintua Lie Pankakoskella 30.8., 2.9. ja 7.9. (PT, RVi) sekä 8.9. 4m Ilo Möhkönvaara (PZ) ja 16.9. 3m Rää Vuoniemi (PZ). Syyskuun sääsihavaintojen yhteissumma oli 54 yksilöä ja kolme viimeistä viivytelivät lokakuulle: 5.10. 1m Lie Pankakoski (PT) sekä 8.10. 1m (ANy) ja 11.10. 1m (TJo, TK, KLe) Kon Häikäniemi.

Tuulihaukka *Falco tinnunculus*

Varhaisin selvästi muita aikaisempi: 23.3. Lip Aho-kylä 1k p (P.Pankakoski), seuraava 6.4. Lip Hepolahti 1p (VJ) ja 11.4. alkaen havaintoja päivittäin. Suurimmat päiväsumat viiden linnun suuruisia: 25.4. Kit Kiteenlahti 5p (H.Tahvanainen), 1.5. Joe Pohja 5p (HKa, KVe) sekä 5.5. Lie Keljanvaara Pikku-Kilin torni 2p+3m (PT, L.Tarvainen, RVi) ja Lie Pappilanluhta 5m (JH, AK). Toh Hopeakallion tornista laskettiin 17.5. yhteensä 8p (VJ, KLi, KJä, HKi, AO, SNe).

Syysvuolen suurimmat päiväsumat kertyivät heinä-elokuussa pelloilla kierrelleistä pesineistä ja nuorista linnuista, esim. 30.7. 2ad + 3 kv p Joe Reijola (KLi), 31.7. 5p Toh Savikko (HKO, AP) ja 14.8. 6p Toh Valkeasuo (HKa). Paras muuttosumma 8.9. Ilo Möhkö 4m (PZ). Havaintoja tuli varsin tasaisesti aina 10.10. saakka, jolloin myöhäisimmät 2p Kon Pöllönvaaran pelloilla (KLe, IKu, H.Mertanen).

Ampuhaukka *Falco columbarius*

Talvelta 2011/2012 yhteensä neljä havaintoa: 22.12. Joe Mutala 1p (PMä, A. Karttunen), 5.1. Joe Koivuniemi 1NW (MRä), 7.1. Joe Otsola 1 kiert. (HKa) ja 27.2. Joe Pilikko 1 p (PZ).

Kevään ensimmäinen 24.3. Joe Kaltimo 1p (HKa), seuraava 5.4. Joe Rasivaara 1 kiert. (JaV) ja 10.4. alkaen havaintoja tasaisemmin. Ylä-Karjalan ensimmäinen 14.4. Juu Larinsaari 1m (T.Martikainen). Valtaosa havainnoista koski yksittäisiä lintuja, mutta kahden linnun summiakin ilmoitettiin 13 kertaa.

Syksypuolella lintujen määrä alkoi kasvaa elokuun lopulla. Parhaat päiväsummat 25.9. Kit Hatunvaara 4m (TE, HKi, E.Korhonen ym.) ja 9.10. Joe Höytiäisen kanava 3 kiert. (HHö). Havaintomäärät laskivat selvästi lokakuun puolivälissä ja marraskuulta vielä neljä havaintoa, joista myöhäisin 18.11. Joe Vehkalahti 1W (MRä).

Nuolihaukka *Falco subbuteo*

Huhtikuun puolelta seitsemän havaintoa, joista varhaisimmat 22.4. Kit Suotausta 1p (E.Järviö) ja 26.4. Toh Uudenkylänlampi 1p (VH, KS, AV).

Neljän linnun kokoisia keräntymiä ilmoitettiin vuoden varrelta runsaasti, sitä suurempia määriä seuraavasti: 27.5. Kit Muljulanselkä 12p (PRa, RSi), 25.6. Juu Kuhnusta 5p (HL), Toh Uudenkylänlammella 5.7. 9p (HKo, I.Mononen) ja 14.7. 5p (HKo), 6.8. Joe Viesimonjoki 5p (JMa), Kon Pitkärannassa 20.8. 11p ja 22.8. 6p (KLe) sekä 25.8. Toh Peijonniemenlahti 7p (TE).

Syyskuussa vielä kymmenen havaintoa kuun loppupuoliskollakin ja myöhäisimmät 26.9. Joe Linnunlahti 1p (MRä) ja vielä 9.10. Joe Aittovaara 1SW (Sma).

Muuttohaukka *Falco peregrinus*

Ilmoitettuja havaintoja ja yksilömäärä (suluissa) kuukausittain: huhtikuu 21 (25), toukokuu 12 (14), kesäkuu 1 (1), heinäkuu 1 (1), elokuu 1(1), syyskuu 24 (25) ja lokakuu 3(3). Lisäksi syyskuulta ilmoitettiin kaksi lajilleen määrittämätöntä isoa Falcoa.

Keväällä varhaisimmat 11.4. Kon Pitkäranta 1NE (KLe, ANy) ja 12.4. Kes Totkunniemi 1E (EVä). Kaksi lintua nähtiin kuusi kertaa, joista viisi Toh Hopeakalliolta ajanjaksolla 22.4.-4.5. ja 18.4. Joe Reijolan pelot 1SE+1E (AP, ArL).

Myös pesimäaikaisia havaintoja tehtiin: maa-kunnassa oli asuttuna kaksi reviiriä, joista toisella

pesintä tuhoutui ja toisella pesää ei etsinnöistä huolimatta löydetty (Koskimies, P., Lyytikäinen, A. ja Ollila, T., kirj.ilm.). Lisäksi pesimätön harhailija: 9.7. Joe Reijolan pelot 1p (JaV).

Syysmuuton alku elo-syyskuun vaihteessa, kun Kon Pitkärannassa 31.8. 1 S (ANy) ja 1.9. 1S (ANy, V.Leskinen). Syksyllä linnut keskittyivät tietyille päiville: 16.9. nähtiin eri puolilla yhteensä viisi, 23.9. kuusi ja 25.9. samaten kuusi muuttohaukkaa. Ainoa kahden linnun kasauma: 25.9. Kit Hatunvaara 2m (TE, HKi, E.Korhonen ym.). Myöhäisimmät: 2.10. Joe Noljaikka 1S (HHö) ja 7.10. Joe Mulon pelot 1 kiert. (IKu).

Rantakanat ja kurki

Luhதாகana *Rallus aquaticus*

Varhaisimmat äänessä 10.5. Out Laikanlahdella (OH, LV) ja 15.5. Toh Savikossa (TE, M.Huuskonen, E.Kröger). Eniten lintuja oli Toh Tohmajärven rannoilla, esim. 26.5. Rantakylä 2Ä ja 27.5. Peijonniemenlahti 2Ä (TE). Kaksi lintua kuultiin myös 20.5. Out Sysmäjärvellä (OH, LV). Reviirit kunnittain: Toh 5, Out 3, Pol 1 ja Rää 1.

Luhதாகුitti *Porzana porzana*

Kevään ensimmäiset huittailijat 6. ja 10.5. Out Laikanlahti 2Ä (OH, LV), seuraavia 19.5. alkaen. Eniten: 27.5. 4Ä (TE) ja 26.6. 3Ä (HKo) Toh Peijonniemenlahti sekä 6.7. Out Sätöslahti 5Ä ja Laikanlahti 3Ä (LV). Vuoden yhteissumma on 50 huittia, mikä vastaa varsin hyvin viimeisten viiden vuoden keskiarvoa, joka on 55 huittia (Jouhki 2012).

Lintuvesien lisäksi huitteja kuultiin myös muissa elinympäristöissä. Ilo Lössänsuolla ja Paljakan-suolla, Juu Larinvaarassa, Kon Iiksenniityllä, Toh

Taulukko 2. Kaulushaikaran, rantakanojen ja kehräjän laulajamäärät Pohjois-Karjalassa kesällä 2012 (Jouhki 2012).

Kaulushaikara	106
Viiriäinen	11
Ruisräökkä	405
Liejukana	1
Luhதாகana	9
Luhதாகුitti	50
Kehräjä	70

Niiralassa ja Valkeasuolla sekä Rää Oravilahdella huiitit olivat valinneet huutelupaikkansa oijen tai jokien varsilta. Laji näyttää siis tyytyvän varsin pieniinkin kosteikoihin ja sitä voi löytyä yllättävistä paikoista. Selvästi pohjoisin huutaja oli 16.7. Nur Suojärvi 1Ä (V.Korkalainen, A.Neuvonen) ja Lieksassa yksi lintu Vuonislahdessa (K.Jaskanen, PT, JH) ja Viensuussa (JH). Vuoden viimeisin 6.8. Toh Sääperi 1Ä (HKi).

Ruisräikkä *Crex crex*

Ensimmäiset maakuntaan saapuneet räkätkä 17.5. Out Sysmäjärvi 1Ä (OH, LV) ja 19.5. Kes Sarvisalo 1Ä (TLu). Yleistyi vähitellen 20.5. alkaen ja Ylä-Karjalan ensimmäinen 21.5. Lie Siikasuo p (K., A. ja N.Jaskanen). Suurimpia räkkäkeskittymiä: 6.6. Rää Kylmäpohja 10Ä (MH, PPa), 6.-7.6. Toh Värttilän pelloilla 16Ä (HKi), 10.6. Ilo Iljansuon pellot 14Ä (RV, A.Nuotiomäki), 14.6. Toh Savikko 15Ä (J.Knaapi, L.Laitinen), 5.-6.7. Kit Haarajärvi Humalajoen pellot 24 Ä (MH, KJä) sekä 10.-11.7. Kes Lammintausta – Mustaoja 12Ä (J.Tasihin). Pyhäselän ex-kunnan alueen yhteissumma oli 32 Ä (JaV). Vuoden räkkäsumma kipusi niukasti yli neljän sadan ollen 405Ä ja vastaaviin määriin päästiin viimeksi kesällä 2008 (Jouhki 2012). Syksyllä kolme viimeisintä havaintoa: 20.8. Juu Nunnanlahti 1p pellossa piilottelemassa (T.Martikainen), 4.9. Toh Savikko 1p (HKi) sekä 17.9. Toh Savikossa poikue (1ad+4juv) piilottelemassa pellossa, nähty leikkuupuimurista (P.Kunnas).

Liejukana *Gallinula chloropus*

Liejukanasta tehtiin koko vuonna vain yksi havainto, mikä on koko 2000-luvun pohjanoteeraus: 30.4. Out Sysmäjärvi 1p (OH).

Nokikana *Fulica atra*

Varhaisimmat keväällä 13.4. Lip Heponiemi 1p (HPö, PSi) ja 13.-14.4. Out Sysmäjärvi 2p (LV, T. Nevalainen, N. Laitinen).

Suurimmat kerääntymät ilmoitettiin pitkin vuotta Out Sysmäjärveltä: kevään suurin summa 24.4. 34p (UP), kesältä 26.7. 34p, joista 16 ad + 18 1kv p (ARo) ja syksyllä enimmillään 2.9. 45p (MKo) ja 21.9. 37p (ARo). Suurimmat muualta ilmoitetut 13.5. Toh Sääperi 10p (JHe, TI) ja 1.7. Toh Peijonniemenlahti 12p, joista 7ad + 5 pull (JHe). Ylä-Karjalan ainoa havainto 17.5. Juu Kaa-janlampi 1p (HL).

Syksyllä myöhäisimmät myös Sysmäjärveltä: 27.10. yhteensä 5p (AV) ja vielä marraskuulla 9.11. 2p (OH).

Kurki *Grus grus*

Poikkeuksellinen talvehtimisyritys Nur Ylikylässä, missä yksittäinen lintu sinnitteli ruokinnan avulla 16.12.2011-30.1.2012 (HL, K.Ruokolainen, A.Pääkkönen ym.). Kurjen talvehtimisyritys päättyi lopulta kiinniottoon, kun yli -30 asteen pakkaset kävivät yli sietokyvyn. Talvehtimaan jäämisen syyksi paljastui aivan käsisiiven kärjessä ollut vamma. Pakkanen oli aiheuttanut jalkoihin sen verran pahat paleltumisvammat, että eläinlääkärin tutkimuksen jälkeen linnun kärsimykset päätettiin lopettaa lopetuspiikillä.

Keväällä ensimmäiset saapuneet 8.-13.4. Joe Konnunniemi 1p (T. ja V.-P.Pirnes) ja Joe Uimasalmi 1p (VMS, RE). Yleistyi 13.4. alkaen ja Ylä-Karjalassa ensimmäinen 13.4. Nur Särkikorpi 1p (A.Karjalainen).

Päämuutto 19.-25.4., jolloin suurimpia päiväsummia seuraavasti: 19.4. 41m (12a) + 15 kiert. Toh Hopeakallio (AO, HHö), 20.4. 50p ja 21.4. 60 p Rää Haapasalmi (MH, K. Halonen), 22.4. 107m (20a) Joe Rauanvaara (JaV), 23.4. Kit Niemenpuoli 59 p+m (TNu) ja 37p+37m Toh Hopeakallio (HKo, PM, AO, HHö, HKi), 24.4. 64 p/kiert. Toh Sääperin alue (PRa, RSi) sekä 25.4. Toh Valkeasu 21m+80p (HKo, T.Nevalainen).

Kesältä suurimmat luppokurkien kerääntymät ilmoitettiin Lip Kokonlammelta, missä nähtiin 12.-16.6. parhaimmillaan 60p kurkea (HKa, V.Töytäri, KVe ym.).

Kimmo Järvinen

Liejukanasta tehtiin vuonna 2012 tehtiin vain yksi havainto.

Syksyn mittaan nähtiin useilla seuduilla hie-
noja kurkikerääntymiä. Toh Valkeasuon – Jylmän
alueella suurimmat kerääntymät elokuussa: ensim-
mäinen sadan ylitys 10.8. 150p (TE), 11.8. 310p
(JaV), 20.8. 304p (HKo), 24.8. 380p (TE) ja 28.8.
535p (HKo). Muualla Tohmajärvellä myös 20.8.
Vatala 304p (HKo) ja 5.9. Sikosuo 350p (EVä).
Ilmeisesti osittain samoja lintuja em. Tohmajär-
ven kurkien kanssa laskettiin Joe Uskalissa, missä
enimmillään 17.9. 550p (HKo) ja 22.9. 642p (MKo)
sekä 21.9. Joe Oskolassa 496 kiert. (JMa).

Polvijärvellä puolestaan laskettiin Hirvisuolla
29.8. 270p (JLe) ja 1.9. 460p (JLe, U.Strandberg,
H.Pihko, M.Mutanen). Neljän Polvijärven poh-
joisosassa tiedossa olevan kurkien yöpymispaikan
yhteishavainnoinnissa 19.9. Viklinsuolla ja Hirvi-
suolla nähtiin yhteensä 450 kurkea (HL, JLe, JMa,
T.Sotikov). Pol Ruvaslahdessa vielä 22.9. 300p
(JLe). Kolmannella hyvällä kerääntymisalueella
Rää Oravilahdella nähtiin enimmillään 29.8. ja
2.9. 400p sekä 6.9. 535 p (HKo, MH, M.Asikainen).

Ensimmäinen suurempi muuttosumma 9.9. Kit
Hatunvaara 113m (7a) (TE). Päämuuttopäivänä
25.9. summia eri puolilta: Out Aittosärkkä 102
p+m (LV), Kes Ruokkee 108m (6a) (HHö), Kit
Kyyrönniemi 218m (KJä) ja Kit Hatunvaara 204m
(HKi, AN). Lokakuun alussa vielä jälkijoukkoina
kaksi yli sadan linnun muuttopäivää: 7.10. Toh
Nikunvaara 159m (4a) (TE) ja vielä 11.10. Rää
Samppaanniemi 210S (2a) (MH), mikä olikin syk-
syn viimeinen kurkihavainto.

Kahlaajat

Meriharakka *Haematopus ostralegus*

Ensimmäinen 17.4. lähtien Eno Uimaharju (RE,
SL). Kevään aikana ei havaittu yhtään suurempaa
parvea. Läpi kesän meriharakoita nähtiin Joe Pent-
tilässä sekä Lie Sorsalassa. Penttilän pariskunnalla
nähtiin 3 maastopoikasta (JLa) ja Lieksassa emot
ruokkivat yhtä poikasta (H. & A. Hallikainen).
Molemmilla paikoilla havaittiin lisäksi muitakin
aikuisia lintuja, joten useampikin pesintä lienee
mahdollinen. Syksyllä muutama mukavan kokoi-
nen parvi Kon Häikänniemessä: 4.8. 32m (ANy)
ja 6.8. 83p (SNe). Samassa paikassa myös myöhäi-
simmät 8.9. 2kiert (ANy, KLe).

Pikkutylli *Charadrius dubius*

Varhaisimmat 20.4. Kes Kousa 1p (EVä) ja Toh
Uusikylä 1NW (HKi, TK). Pesinnät varmistuivat
Joe Ukonlahdella, Eno Ahvenisella ja Out Vuo-
noksessa. Vuonoksessa vuoden mainittavimpana
kerääntymänä pariin otteeseen kesän aikana 6p.
Siellä myös myöhäisin 11.9. 1p (OH).

Tylli *Charadrius hiaticula*

Ensimmäiset 6.5. Liperissä kahdella paikalla. Ke-
vään suurimmat määrät havaittiin kesäkuun alku-
päivinä: 12.5. Nur Ylikylä 15p (HL ym.), 16.5. Lip
Papelonsaari 16p (VJ), Out Vuonos 2.6. 35p, 3.6.
73p ja 4.6. 104p (LV ym.), 4.6. Kit Kiteenlahti 48p
(PRa, RSi) ja Lip Roukalahti Immola 38p (MH,
PPa). Kevään lintuja havaittiin 13.6. asti, minkä
jälkeen syksyisiä 23.7. lähtien. Syksyn määrät jäivät
vaatimattomiksi, parhaimpana Vuonoksessa 6.8.
16p (SNe). Samassa paikassa vuoden viimeinen
3.10. 1p (OH).

Keräkurmitsa *Charadrius morinellus*

Kaksi havaintoa: 19.5. 2p Rää Oravilahti (MH)
ja 9.9. 1 vp p Toh Rää Hopeakallio (MKo, KV,
HKi). Vuoden 2011 loppuun mennessä Pohjois-
Karjalassa oli nähty yhteensä 205 keräkurmitsaa
(Väisänen 2013).

Kapustarinta *Pluvialis apricaria*

Ensimmäiset 18.4. neljällä eri paikalla. Kevään
suurimpia määriä: 27.4. Rää Oravilahti 400 p
(MH, PPa), 2.5. Lip Kirkkosuo 750p (RPu, HPö)
ja 5.5. Pyh Mulon pellot 450p (KuK). Alkukesän
suoalueiden kartoituslaskentojen ansiosta revii-
rihavaintoja ilmoitettiin normaali vuosia enemmän.
Syyspuolen mainittavimpia: 24.7. Lie Riikolan
pellot 195p (PT), 5.8. Lip Ahonkylän pellot 100p
(HKa) ja 24.9. Kes Ruokkee 131m (HHö). Myö-
häisimmät 9.10. Kon Häikänniemessä 1m (TJo,
AL, ANy) ja Toh Valkeasuolla 2m (TE).

Tundrakurmitsa *Pluvialis squatarola*

Ensimmäiset 12.5. Lip Ahonkylän pellot 1p (TTa)
ja Eno Koidanlampi 4m (SL), mikä oli myös suurin
havaittu yksilömäärä keväällä. Keväältä lisäksi kol-
me muuta havaintoja yhteensä kuudesta yksilöstä.
Syksyllä hieman runsaampi: 3.8. Rää Hyytsaari
22m (TE), 4.8. Lie Pankakoski 43m (PT) sekä
Kon Häikänniemi 7.8. 28m (KLe, ANy) ja 9.8.
65m (ANy). Syksyn yhteismäärä 199. Lokakuun

kahdesta havainnosta myöhäisempi 19.10. Out Lukanvaara 1m (OH).

Töyhtöhyöppä *Vanellus vanellus*

Erittäin poikkeuksellinen talvihavainto 27.12. Kit Puhos 2p 6-tien pientareella (T. Kärnä). Viivyttelyennätys parani yli puolitoista kuukautta. Kevään varhaisimmat 13.3. Joe Pilkon pelot 11p (M. Karttunen), seuraavia 22.3. ja yleisemmin 28.3. lähtien. Maaliskuun maksimi 29.3. Pyh Reijolan pelot 32p (ANy), minkä jälkeen vastaavia summia vasta huhtikuun puolivälin aikoihin. Kevään suurimmat määrät: 16.4. Toh Uusikylä 185p (HKi, AO, KV) ja 23.4. Rää Oravilahti SE- ja NW-osat yht. 600p (MH). Muuttajia eniten 22.4. Pyh Rauanvaara 140m (JaV). Ensimmäiset poikashavainnot kesäkuun alkupäivinä. Syksyllä hienoja kerääntymiä: Lie Riikolan pelot 15.7. 330p ja 21.7. 570p (PT), 18.7. Rää Oravilahti yht. 750p (MH) sekä vielä 8.8. Lip Roukalahti 300p (HKo). Viimeinen parisen viikkoa muita myöhäisempi 9.10. Lip Roukalahti 1p (ARo).

Isosirri *Calidris canutus*

Varhaisin paranteli saapumisennätystä peräti yhdellätoista päivällä eli 9.5. Lip Roukalahti Immola 1tp p (HPö). Kevään muut havainnot: 28.5. Kit Muljulanselkä a350m (PRa), 30.-31.5. Lip Roukalahti Immola 1p (PRa, RSi, TK, AO) ja 4.6. Out Vuonos 8p (LV, RV). Syksyn havainnot: Out Vuonos 26.7. 18p (T. Tast), 2.8. 2p (HPö), 8.8. 2p (HKa) ja 12.9. 3p (OH) sekä 3.8. Rää Hyytsaari 12m SW (TE).

Pulmussirri *Calidris alba*

Keväältä ei havaintoja. Syksyn kaikki havainnot Vuonoksesta, jossa 26.7. 3p (T. Tast). Enemmän kuin yksi havaittiin 4.8. 2p (KLe, AN) ja 24.8. 3p (KLe, OH). Myöhäisin 12.9. (OH, HKo). Syksyn yhteismäärä vähintään 9.

Pikkusirri *Calidris minuta*

Ensimmäinen 20.5. Lie Mäntypuro 1p (JH). Eniten Vuonoksessa 24.5. 3p ja 4.6. 3p (OH, LV). Keväältä lisäksi vain kaksi muuta havaintoa yksittäisistä linnuista. Syksyn ensimmäinen 10.7. Vuonoksessa 1p (J. Laiho). Vain kaksi havaintoa Vuonoksen ulkopuolelta: 27.7. Toh Valkeasuo 4p (JPu) ja 3.9. Joe Kontiosuon jäteasema 1p (MRä). Vuonoksessa

eniten 4.8. 5p (LV). Syksyn yhteismäärä n. 25. Myöhäisin 10.9. 1p (OH).

Lapinsirri *Calidris temminckii*

Varhaisin paranteli saapumisennätystä neljällä päivällä: 28.4. Joe Enon Pohja 1p (SMa, TaP, MHy, IKu). Seuraavia 10.5. lähtien. Kevään suurimmat määrät 22.5. Joe Hasanniemi 5m (KLi) ja Joe Penttilä 5p (KLe). Kevään määrä reilu 50 lapinsirriä. Syksyn ensimmäiset heinäkuun alkupuolella ja suurin määrä Vuonoksessa 14.7. 7p (MLe ja H. Leivo). Syksyllä havaittiin yhteensä vajaa 30 lapinsirriä. Myöhäisimmät ja ainoat syyskuiset 16.9. Kon Pitkäranta 3p (TJo, ANy, KLe).

Kuovisirri *Calidris ferruginea*

Kevään ainoa 2.-3.6. Vuonoksessa (LV, PH). Syksyn ensimmäiset 11.7. Vuonoksessa (HPö, PSi). Suurimmat määrät: 17.7. Eno Koidanlampi 5W (ARo) ja 7.8. Vuonos 7p (LV). Syksyn yhteismäärä noin 28 yksilöä. Viimeinen 18.8. Vuonoksessa (HKi).

Suosirri *Calidris alpina*

Ensimmäinen 11.5. Juu Kuhnusta 1p (JLe). Heti seuraavana päivänä Nur Ylikylä 40p (M.& K. Timonen). Kevään huippuna 4.6. Vuonos 160 p/m (LV). Kevään yhteismäärä n. 230. Juhannuksen tienoilla muutamien päivien ajan Eno Koidanlammella enimmillään 4p (SLe). Liekö kumpaan suuntaan menossa? Syksyn huippuja Vuonoksessa 23.7. 150p (KLe), 7.8. 23p (HKo ym.) ja 8.8. 28p (HKa) sekä 9.8. Kon Häikänniemi 30m (ANy) ja 12.9. Eno Koidanlampi 25m (SLe). Syksyn summa n.470 (selvimmat samat poiskarsien). Myöhäisimmät 30.9. Häikänniemessä 3m (KLe).

Jänkäsirriäinen *Limicola falcinellus*

Varhaisin 20.-22.5. Lie Mäntypuro 1p (JH, HKo). Vähäisistä havainnoista mainittavin 24.5. Lip Roukalahti Immola 8p (KJä). Kevään yhteismäärä noin 12 yksilöä. Ilo Koivusuon kartoituslaskennassa havaittiin yksi soidintava lintu ilmeisesti reviiirlään (K. Meller). Syksyn ainoa 8.8. Vuonoksessa (HPö, HKa).

Suokukko *Philomachus pugnax*

Varhaisimmat 27.4. Rää Oravilahti 2p (MH, PPa) ja Lip Ahonkylän pelot 2p (HHö, AO). Seuraavana päivänä jo usealla paikalla. Suurimmat määrät

tutulta paikalta Ahonkylän pelloilta: 10.5. 1530p (OH, LV), 11.-12.5. 1000p (MH, HKo, VJ ym.) ja 15.5. 1600p (PPa). Maakunnan pohjoisosissakin hienoja kertymisiä: 11.5. Juu Kuhnusta 500p (JLe) ja 14.5. Lie Niitty-Jamali 600p (JH, RVi). Reviireihin viittaavia havaintoja ilmoitettiin vain Ilo Patvinsuolta, Koivusuolta ja Ilajansuolta. Syyspuolen kerääntymät tyypillisesti keväisiä pienempiä, mutta jotain kuitenkin: 12.-16.9. Lip Riihilahti 300p ja 12.9. Lip Kylänsärkki 200p (HKo). Myöhäisimmät ja samalla ainoat lokakuiset 6.10. Kit Puhos 2p (MKo, E. Koivula).

Jänkäkurppa *Lymnocyptes minimus*

Varhaisin ja ainoa huhtikuinen 26.4. Kit Tolosenmäki 1p (PRa, RSi). Kevään ja kesän muut havainnot koskivat yhtä lukuunottamatta soidintavia lintuja. Soidinhavaintoja kuudelta eri paikalta: Toh Tammalahti 1Ä (TE), Kon Pitkäranta 1Ä (KLe), Rää Kiesjärvi 1Ä (HKo), Toh Savikko 1Ä (HKo), Ilo Patvinsuo 1Ä (M. Oksanen, J. Närhi) ja Ilo Paljakansuo 3Ä (HKo, RV, HHö ym.). Syksyllä havaintoja 12 jänkäkurpasta. Eniten 6.10. Lip Mattisenlahti 3p (VJ) ja myöhäisin 17.10. Joe Kontiosuon kp. 1p (KHä, JaK).

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago*

Ensimmäinen 16.4. Toh Niirala 1Ä (HKi), yleisemmin 22.4. lähtien. Suurimmat määrät: 26.4. Toh Valkeasuo 50p (VH, KS, AV), 27.4. Pyh Reijolan pelot 65p (JaV) ja 29.4. Toh Hiidenvaara 50p (HKi). Syksyn kerääntymät vaatimattomampia, mainittavin 3.9. Rää Oravilahti 15p (HKo). Myöhäisin parisen viikkoa muita myöhäisempi ja päivällä viivyttelyennätystä parantanut 4.11. Tuu Öllölä 1 (J. Raerinne).

Heinäkurppa *Gallinago media*

Kevään ensimmäiset 2Ä heinäkurppaa havaittiin 28.4. tunnetulla soidinpaikalla Toh Sääperillä. Sääperin soidin kuitenkin autoitui toukokuun puoleenväliin mentäessä, eikä niitä enää tämän jälkeen pesimäaikaan havaittu. Toisaalla Tohmajärvellä havaittiin 7.-17.6. soitimella enimmillään 3Ä koirasta. Näiden havaintojen lisäksi kesäisiä soivia lintuja oli vain Rääkkylässä kahdella lähekkäisellä (6km) paikalla 6.-30.6. enimmillään 4Ä lintua molemmilla paikoilla; havainnot viittaavat siihen, että koiraat saattoivat vaihtaa soidinpaikkaa. Kaiken kaikkiaan soivat koiraat olivat kesällä 2012 heikosti

äänessä ja siten työläästi löydettävissä. Syysmuuton aikaan heinäkurppia havaittiin Toh Savikossa 1. ja 4.9. 1 yks. sekä Uudenkylänlammella 7.9. 1yks. (HKi), Rää Oravilahdella 11.9. 1yks. (HKo) ja Lip Mattisenlahdessa 6.10. 2yks. (VJ).

Lehtokurppa *Scolopax rusticola*

Varhaisin 6.4. Pyh Kuusvaara 1kiert (EVä), yleisemmin 15.4. lähtien. Myöhäisestä pesinnästä havainto 27.8. Kon Harivaara emo ja 2 nyrkin kokoista maastopoikasta (JLe). Myöhäisin 2.11. Ilo Huuhmarisvaara 1p (JLe).

Mustapyrstökuiiri *Limosa limosa*

Ensimmäinen 22.4. Lip Ahonkylän pelloilla 1p (KN), seuraavana päivänä parilla muullakin paikalla. Rungas kevätesintyminen. Toh Värtsilässä Uudenkylän alueella havaittiin enimmillään 9.5. 11p (P. Renvall). Lisäksi mm. 30.4. Toh Valkeasuo 6p (PRa, RSi). Kevään yhteismäärä väh. 55 yksilöä, joista osa maakunnan omaa pesimäkantaa. Pesintä varmistui Liperissä ja lisäksi Ilomantsissa havaittiin yhdellä suolla kolme varoittelevaa paria. Muitakin kesähavaintoja tehtiin, mm. 5.7. Toh 7p, mutta pesintään viittaavat havainnot jäivät tekemättä. Muutamia syysmuuttohavaintoja, joista myöhäisimmät 23.7. Lip Mattisenlahti 2p (VJ).

Punakuiiri *Limosa lapponica*

Ensimmäinen 4.-6.5. Lip Roukalahti Immola 1p (MH, VJ ym.). Keväältä vain kolme muuta havaintoa yhteensä 8 yksilöstä. Syksyllä havaittiin muutamia mukavia muuttoparvia: Lie Pankakoski 25.7. a160 + a60m ja 29.7. a65m (PT) sekä 9.8. Kon Häikänniemi 40m (ANy) ja Toh Nikunvaara 50m (TE). Suurimmat paikallismäärät 25.7. Lie

Hannu Eskonen

Lehtokurppa

Riikolanpellot 16p (PT) ja 4.8. Vuonos 21p (KLe).
Syksyn yhteismäärä n. 485 yksilöä. Syksyn myöhäis-
sin yli kaksi kuukautta muita myöhemmin 18.10.
Kon Häikänniemi 1m (KLe) parantaen samalla
myöhäisyyssennätystä peräti 15 vuorokaudella.

Pikkukuovi *Numenius phaeopus*

Ensimmäinen 18.4. Eno Paukkaja 1 (ONu), seu-
raavia 22.4. lähtien. Kevään suurimpia määriä
30.4. Toh Valkeasuo 20p (PRa, RSi), 3.5. Kon
Pitkäranta 12p (JVe), 5.5. Toh Uusikylä 10 m/p
(HKi ym.) ja 18.5. Kit Hatunvaara 10N (J. Erra,
MH). Kesän suoalueiden kartoitusten ansiosta
pikkukuovireviirejä ilmoitettiin varsin runsaasti.
Syksyn mainittavimpia 3.7. Nur Pihlajakorpi 22p
(TLu), 10.-11.7. Lie Riikolanpellot 18p (PT, RVi)
ja 27.7. Lie Pankakoski 13m (PT). Viimeinen 25.8.
Joe Enon Koukkujoki 1p (SLe).

Kuovi *Numenius arquata*

Ensimmäiset 12.4. Lip Heponiemi 1p (M. Kart-
tunen) ja Eno Uimasalmi 1NW (RE). Seuraavana
päivänä jo usealla paikalla. Suurimmat keräänty-
mät 19.4. Lip Hepolahden pellot 104p (M. Kart-
tunen) ja Lip Ahonkylän pellot 240p (OH) sekä
22.4. Lie Satama 170p (PT). Paras muuttosumma
26.4. Kes Pahanlamminkangas 58m (PRa, RSi).
Syysmuutto käynnissä toukokuun puolelta lähti-
en. Syksyn mainittavimmat 19.6. Toh Niirala 70p
(HKo) ja 20.6. Kit Puhos 53p (TLu). Kolmesta
syyskuisesta havainnosta myöhäisimmät 21.9. Pyh
Mulon pellot 2p (KuK).

Rantasipi *Actitis hypoleucos*

Varhaisimmat 22.4. Out Kuusjärvi 4p (M. Heik-
kinen-Rummukainen), yleisemmin 26.4. lähtien.
Vuoden suurimmat määrät: 28.4. Kit Kunonniemi
12p (KJä) ja Toh Valkeasuo-Holmansuo 18p (VH,
KS, AV) sekä kesältä Kes Sarvisalo 12p (TLu). Kah-
desta syyskuisesta myöhäisempi 8.9. Out Vuonos
1p (MKo).

Metsäviklo *Tringa ochropus*

Ensimmäinen 16.4. Rää Haapasalmi 1ä (MH),
yleisemmin 19.4. lähtien. Hienoja kerääntymiä:
22.4. Kes Mustolanperä 54p (PRa, RSi) sekä Rää
Oravilahti 23.4. 106p (PRa, RSi) ja 26.4. 110p
(MH). Paras muuttosumma 22.4. Joe Rauanvaara
37m (JaV). Syksyltä ei mainittavampia keräänty-
miä. Myöhäisin 14.8. Joe keskusta 1yöm (KLi).

Mustaviklo *Tringa erythropus*

Ensimmäinen 25.4. Lip Immola 1p (PRa, RSi) sekä
26.4. Toh Valkeasuo 1p (JaV, KS, VH, AV) ja Joe
Reijolan pellot (MRä, R. Tiilikainen). Mainittavim-
pia kerääntymiä: 6.5. Lip Roukalahti Immola 100p
(MH ym.), 7.5. Juu Kuhnusta 140p (PMä) sekä Lip
Ahonkylän pellot 10.5. 120p (JVe) ja 12.5. 100p
(VJ, L. Wallinmaa). Syysmuuton huippuna 10.6.
Lip Roukalahti Immola 27p (PRa, VJ). Myöhäisin
18.9. Vuonos 2p (OH).

Valkoviklo *Tringa nebularia*

Ensimmäinen 21.4. Rää Haapasalmi Ikiert (MH),
seuraavana päivänä jo usealla taholla. Keväällä
runsas esiintyminen ja isoja kerääntymiä havaittiin
monella tulva-alueella. Mm. 29.4. Toh Valkeasuo
220p/m (VH, KS, AV), 1.5. Kit Päätyeenlahti 210p
(KJä), 2.5. Lip Papelonsaari 270p ja 3.5. Lip Ahon-
kylän pellot 240p (HPö). Syksyltä suurin määrä
25.7. Vuonoksessa 22p (HPö). Myöhäisimmät ai-
noat syyskuiset entistä viivytelyennätystä sivuten
18.9. Rää Oravilahti 2p (MH).

Liro *Tringa glareola*

Varhaisimmat 25.4. kolmella paikalla ja seuraava-
na päivänä yleisesti muuallakin. Parhailla tulvapel-
loilla hienoja kerääntymiä: Lip Ahonkylän pellot
6.5. 550p (HKo, P. Moisala) ja 10.5. 500p (OH,
LV) sekä Lip Roukalahti Immola 6.5. 550p ja 8.5.
750p (MH ym.). Pohjoisemmassa Juu Kuhnusta
Ahvenlahti 7.5. 300p (HL, PMä). Maakunnan
itäosan suoalueiden kartoituslaskentojen seurauk-
sena ilmoitettiin mukavasti reviiireillään olevia
liroja. Syyspuolen määrät jäivät vaatimattomiksi:
25.7. Kon Pitkäranta 91m (ANy), 26.7. Lie Ri-
ikolan pellot 70p (PT) ja 3.8. Rää Oravilahti 70p
(TE). Myöhäisimmät 25.8. Kon Pitkäranta 2kiert
(TJo, ANy).

Punajalkaviklo *Tringa totanus*

Ensimmäinen 21.4. Rää Oravilahti 1p (M. Lei-
nonen). Varsin runsas esiintyminen, eniten 28.-
29.4. Pyh Reijolan pellot 3p (AO, JaV), 29.4. Pol
Ruvaslahti 3p (JLe), 29.-30.4. Pyh Lotokka 3p
(JaV) ja 30.4. Lie Niitty-Jamali 6p (JH). Kevään
yhteismäärä n. 55. Kesäkuussa havaintoja neljältä
ja heinäkuussa kahdelta paikalta. Pesinnästä ei
kuitenkaan havaintoja. Myöhäisin 4.8. Kon Häi-
känniemi 1p/m (ANy).

Naurulokkeja

Karikukko *Arenaria interpres*

Kaikki: 12.5. Nur Ylikylä 3p (HL, A. Lehtoranta) 14.5. Lip Ahonkylän pellot 1p (UP, K. Virtanen), 16.5. Kon Pitkäranta 1p (PMä), 24.5. Out Vuonos 1p (OH, LV, HKi), 29.5. Joe Pielisjoen suu 1p (MPi), 14.7. Out Vuonos 1p (MLe ja H. Leivo), 23.7. Kon Häikäniemi 3p (KLe) ja 27.7. Lie Pielinen Romonsaaret 2p (HPö).

Vesipääsky *Phalaropus lobatus*

Kaikki: 27.5. Kes Hummonselkä 1p (K. & M. Suomela), 28.5. Lie Timitranniemi 3m (PT), 31.5. Kit Kyyrönniemi 4m (PRa, RSi), 31.5. Lip Roukalahti 1p (TK), 4.6. Out Vuonos 1p (LV), 19.6. Kes Puruvesi 1kiert. (HPö) ja 11.7. Out Törisevä 1p (HPö, PSi).

Määrittämättömät kahlaajat

Mainittavimmat: 29.5. Kit Muljulanselkä a80m ja 3.6. Kit Korventie a180m (PRa, RSi) sekä syksyltä Kon Pitkäranta 25.7. 43m ja 9.8. 40kiert (ANy).

Kihut, lokit ja tiirat**Merikihu** *Stercorarius parasiticus*

Kaikki: Joe Linnunlahti - Hasanniemi 17.5. 2m (HKo), 21.5. 3m ja 24.5. 2m (KLi), 25.5. Pyh Rei-

jola 2m (KuK) sekä ainoa syksyinen 29.7. Eno Koidanlampi 1m (SLe).

Kihulaji *Stercorarius sp*

Yksi havainto: 16.6. 1 kiert. Juu Kannaksenkylä (T. ja A.-L.Vartiainen).

Naurulokki *Larus ridibundus*

Varhaisimmat 6.4. Joe Karsikko 5p (HM), seuraavat 9.4. lähtien. Suurimpia kevätkeräntymiä: 19.4. Joe Karsikko 2000p (HKo ym.), 22.4. Rää Oravilahti NW-osa 1000p, 23.4. Joe Kukkola 10 000W yöpymislentoa (MH) ja 3.5. Joe Leveälahti 2200p (JVe). Yksilömääriä suurimmista pesimäkolonioista: 9.5. Toh Peijonniemenlahti 1000p (HKo), 12.5. Val Kalliojärvi 800p (HL ym.), 17.5. Joe Leveälahti 1350 (KLi) ja Pol Ruvaslahti 600p (JLe), 20.5. Out Sysmäjärvi 2000p (OH, LV) ja 22.6. Juu Matara 1000p (HL). Syyspuolen keräntymiä pesimäpaikkojen ulkopuolelta: 3.7. Joe Kontiosuon jäteasema 400p (HKo), 13.7. Rää Oravilahti 300p (MH), 14.7. Pyh Reijolan pellot 300p (JaV) ja 26.7. Out Vuonos 400p (HKa, KVe). Viimeinen 23.10. asti Kontiosuon jäteasemalla (MKo).

Kalalokki *Larus canus*

Joulukuussa havaintoja 25 kalalokista, joista 25.12. Kit Kyyrönniemi 5p+11WSW (PRa, RSi). Tammi-kuulta 1.1. Kes Mäntyniemi 2kiert (TE) ja myöhäisin 7.1. Kes Rasti 1p (TLu). Kevään varhaisin 9.4. Pyh Hopealahti 1m (RL), yleistymistä 13.4. lähtien. Eniten: 23.4. Joe Kukkola 500W yöpymislentoa, 5.5. Lie Mäntypuro 400p, Lie Niitty-Jamali 500p ja Lie Sorsala 500p (MH). Syksyn suurimmat keräntymät: 8.8. Lip Roukalahti 500p, Lip Kontkala 500p (HKo), Juu Vihtasuo 500p (HL ym.) ja 27.9. Lip Riihilahti 750p (OH). Vuoden viimeiset 30.11. Kon Häikäniemi 4m (PZ).

Selkälokki *Larus fuscus*

Ensimmäinen 4.4. Kontiosuolla (RJ), yleisemmin 10.4. lähtien. Suurimpia keräntymiä: Joe Karsikko 17.4. 93p (HKo), 19.4. 190p (ANy) ja 20.4. 160p (AP, ArL), 27.4. Joe Kontiosuon jäteasema 170p (RJ) sekä 30.4. Out Sysmäjärvi 143p (LV). Kesällä 19.6. Out Vuonos 100p (HKa, KVe). Syksymmällä Kontiosuolla 9.-10.8. 100p (MKo). Pari myöhäistä havaintoa: 7.11. Kontiosuo 1p (MKo) ja viidellä päivällä viivytelyennätystä parantanut 13.11. Kon Häikäniemi 1m (PZ).

Harmaalokki *Larus argentatus*

Joulukuussa vielä yleinen, mm. 2.12. Joe Kontiosuolla 150p (RJ) ja vielä 31.12. Joe Vehkaniemi 95p (HKo). Tammikuun maksimi 7.1. Kontiosuo 8p (RJ) ja viimeiset mahdollisesti samat 13.1. Karsikko 2p (ANy) ja Joe Karhunmäki 2kiert (MRä). Kevään varhaisin Kontiosuolla 2.3. (TK), yleistymistä 15.3. lähtien. Ylä-Karjalassa ensimmäiset 19.3. Suurimpia kevätmääriä: Kontiosuon jäteasema 26.3. 551p (RJ) ja 17.4. 706p sekä samana päivänä Karsikko 827p (HKo). Kesältä 4.6. Joe Sulkuniemi 1200p (JLa, TNu). Ensimmäinen nuorukainen ilmaantui Kontiosuolle 17.7. (RJ). Syksyn maksimit Kontiosuolla 9.10. 2000p ja 19.10. 2500p (HKo). Katsauskauden lopulla 29.11. Kontiosuolla vielä 250p (HKo), minkä jälkeen vain muutamia havaintoja enää.

Merilokki *Larus marinus*

Ensimmäinen 18.3. Joe Uimaharju 1p (HPö). Eniten 24.3. Uimaharju 5p (KLe), 26.3. Joe Kontiosuo 6p (RJ ym.) ja 30.3. Joe Karsikko 5p (TJo). Huhtikuun puolivälin jälkeen toukokuussa kolme havaintoa, minkä jälkeen seuraavat heinä-elokuun

vaihteessa. Syksyn suurimmat määrät Kontiosuolla 9.-10.8. 4p, 8.10. 4p ja 9.-12.10. 7p (MKo). Myöhäisin 22.11. Kontiosuolla ja Pielisjoella kaupungintalon edustalla (MKo, HKo).

Pikkulokki *Hydrocoloeus minutus*

Varhaisin 26.4. Kit Päätyeelahti 1m (MH), 28.4. lähtien yleisesti. Keräntymät suurimmillaan toukokuun toisella viikolla, mm. 8.5. Toh Peijonniemenlahti 300p (HKi, MPe), 9.5. Toh Sääperi 350p (HKo, HKi, M.Kapanen) ja 10.5. Toh Pieni-Onkamo 1600p (TNu ym.). Suurimpia pesimäkolonioita Lip Roukalahdessa tulvapellolla, josta ilmeisesti kaikki pesät tuhoutuivat; Rää Jouhtenuslammella sekä Eno Koidanlammen ja Koidansaaren ympäristössä. Syysmuutolta vähän havaintoja, 26.7. Kon Häikäniemi 35m (ANy, KLe). Viimeiset jo 12.8. Koidanlampi 5p (SLe)

Räyskä *Hydroprogne caspia*

Vuoden ainoa 12.5. Joe Mulon pellot 1NE (KuK). Kyseessä oli Pohjois-Karjalan 60. räyskäyksilö (vrt. Väisänen 2013).

Kalatiira *Sterna hirundo*

Ensimmäiset 27.4. neljällä paikalla. Suurimmat kevätkeräntymät kesän kynnyksellä Kit Kyyrönniemessä (sis. määrittämättömät tiirat) 28.5. 300p ja 31.5. 100p (PRa, KJä, RSi). Suurin pesimäkolonia Kes Mäntyniemi 60 paria (HPö, MLe). Syksyn mainittavin 11.8. Kes Sarvisalo 50p (TLu). Kahdesta syyskuisesta myöhäisempi 12.9. Juu Hiekkaniemi 1p (PMä).

Lapintiira *Sterna paradisaea*

Ensimmäinen 13.5. Out Sysmäjärvi 1p (P. & R. Renvall). Enimmillään Joe Penttilän - Ukonlahden lintuja havaittiin 18.5.-30.7. välisenä aikana 24.5. 8p (KLi). Ilmeisesti pesivät alueella, mutta varmistusta tähän ei saatu. Lisäksi Eno Koidanlampi - Koidansaari -alueella 27.5.-6.8. 1-2p (SLe).

Kirjallisuus

Jouhki Vesa 2012. Pohjois-Karjalan yölaulajat 2008-2012. Julkaisematon.

Väisänen, Roni 2013: Pohjois-Karjalan ARK-katsaus 2011. Siipirikko 40: 33-39.

Havainnoijaluettelo ja -lyhenteet

Arto Airaksinen (AAi), Matti Asikainen, Jorma Auvinen, Daniel Burgass, Susanna Degerth, Reijo Erola (RE), Tuomo Eronen (TE), Jyrki Erra, Micha Fager, Philippe Fayt, Aimo Gröhn, Santra Hakkarainen, Terttu Hakulinen, Antti Hallikainen, Helinä Hallikainen, Henna Halonen, Jari Halonen, Kaisa Halonen, Luukas Halonen, Markku Halonen (MH), Markus Halonen, Ilkka Heikkala, Mika Heikkala, Osmo Heikkala (OH), Jukka Heikkinen (JH), Marita Heikkinen-Rummukainen, Veikko Heimola, Jari Helstola (JHe), Henrik Heräjärvi, Pasi Hiltunen, Kaarlo Hoffren, Matti Holopainen, Taina Holopainen, Petri Hottola (PH), Mirja Huuskonen, Karoliina Hämäläinen (KHä), Harri Hölttä (HHö), Matti Hyttinen (MHy), Tuomas Immonen (TI), Asko Jaskanen, Kari Jaskanen, Kirsi Jaskanen, Tuomas Joronen (TJo) Vesa Jouhki (VJ), Aimo Jukkara (AJ), Esa Juntunen, Risto Juvaste (RJ), Kimmo Järvinen (KJä), Erkki Järviö, Pentti Kallinen, Tuomas Kankaanpää, Arto Karjalainen, Timo Karkiainen (TK), Arto Karttunen, Markku Karttunen, Kuisma Karvinen, Matti Kapanen, Hannu Kauhanen (HKa), Kauko Kauppinen, Asko Kettunen, Matti Kevätväre, Jari Kiljunen (JKi), Hannu Kivivuori (HKi), Juho Kivivuori, Jorma Knaapi, Reijo Koivisto, Eelis Koivula, Matti Koivula (MKo), Ari Kokkonen (AK), Anniina Kontiokorpi, Jari Kontiokorpi, Otso Kontiokorpi, Harri Kontkanen (HKO), Erkki Korhonen, Kuutti Korhonen (KuK), Sami Korhonen, Ville Korkalainen, Janne Koskinen (JaK), Jouko Kostamo, Antti Kotipohja, Eeva Kröger, Anneli Kunnas, Heikki Kunnas, Pekka Kunnas, Ilkka Kuronen (IKu), Hannu Kärkkäinen, Timo Kärnä, Jukka Laiho, Jarmo Laitinen, Leena Laitinen, Niina Laitinen, Johanna Lakka (JLa), Esko Lappi, Ari Latja (AL), Raimo Latja (RL), Ari Lavinen (ArL), Anna Lehtoranta, Hannu Lehtoranta (HL), Mikko Leinonen, Timo Leitoma, Heljä Leivo, Mauri Leivo, Jyrki Leppä, Janne Leppänen (JLe), Kallervo Leppänen (KLe), Seppo Leppänen (SL), Vesa Leskinen, Esa Levonen, Kari Lindblom (KLi), Timo Lintula, Riitta Lintunen, Tuomas Lukkarinen (TLu), Ansku Luoma, Sami Luoma, Susanna Lähde, Sami Majoinen (SMa), Pasi Makkonen, Mauri Marienberg, Vieno Marienberg, Tuomo Martikainen, Kaisla Martiskainen,

Kimmo Martiskainen (KM), Sirkku Martiskainen, Tuuli Martiskainen, Jukka Matero (JMa), Jaana Mattila, Kalle Meller, Heino Mertanen, Risto Miettinen, Pekka Moisala, Irma Mononen, Rolf Mortensen, Tero Muhonen, Maija Muikku, Markus Mutanen, Pertti Mähönen (PMä), Rasmus Mäki, Aimo Neuvonen, Seppo Neuvonen (SNe), Airi Nevalainen (AN), Kimmo Nevalainen (KN), Martti Nevalainen, Toni Nevalainen, Annika Nuotiomäki, Kaisla Nurmi, Toni Nurmi (TNu), Otto Nuutinen (ONu), Arvi Nygren (ANY), Jani Närhi, Arvo Ohtonen (AO), Sari Oinonen, Mikko Oksanen, Urho Paakkunainen (UP), Asko Paananen, Petri Palviainen (PPa), Pekka Pankakoski, Alpo Parkkonen, Harri Partanen, Auli Patjas, Niko Pekonen, Minna Pesonen (MPe), Hanna Pihko, Tapio Piipponen (TaP), Mika Pirinen (MPi), Tuula Pirnes, V.-P. Pirnes, Markku Pisto, Minna Pitkäniemi, Anneli Pulkkinen, Jorma Pulkkinen (JPu), Pertti Purmonen, Ritva Puustinen (RPu), Pertti Puustinen, Asko Pääkkönen, Heikki Pönkkä (HPö), Jussi Raerinne, Antti Rainio, Kalle Rainio, Miia Rainio, Sinikka Rainio, Paavo Rantanen (PRa), Pertti Renvall, Riitta Renvall, Ilkka Roininen, Anssi Ronkainen (ARo), Raija Ronkainen, Kauko Rouhiainen, Kalle Ruokolainen, Reijo Ruokonen, Mikko Räsänen (MRä), Timo Saarelainen, Heikki Saarialho, Juha Salminen, Maija Savolainen, Päivi Silfsten, Riitta Silvennoinen (RSi), Kari Sinkkonen, Reijo Sipilä, Teemu Sirkkala, Päivi Sissonen (PSi), Eila Soinen, Pauli Soinen, Tarmo Sotikov, Ari Suhonen, Kai Suomela, Maija Suomela, Mari Suonio, Arto Sutinen, Jaana Syysjoki, Hannu Tahvanainen, Markku Tano, Teemu Tanskanen (TTa), Leo Tarvainen, Juhani Tasihin, Teemu Tast, Esa Teräväinen, Leila Tiilikainen, Risto Tiilikainen, Kirsti Timonen, Martti Timonen, Tuomo Toivanen (TTo), Auli Tolvanen, Pauli Tolvanen, Pertti Tolvanen (PT), Lauri Tukiainen, Virpi Töytäri, Pekka Vainikka, Jani Varis (JaV), Kari Varonen (KV), Ilkka Vatanen, Heidi Vattulainen, Oiva Vattulainen, Esko Veijalainen, Kirsi Venetpalo (KVe), Jari Vesterinen (JVe), Risto Vilen (RVi), Kari Virtanen, Roni Väisänen (RV), Antti Vänskä (AV), Ensio Vänskä (EVä), Lassi Vänskä (LV), Aarne Wahlgren, Leo Wallinmaa, Pentti Zetterberg (PZ), Teija Zetterberg.

Pohjois-Karjalan ARK-katsaus 2011

Roni Väisänen

Tässä katsauksessa julkaistaan Pohjois-Karjalassa vuoden 2011 aikana tehdyt havainnot tarkastettavista lajeista. Harvinaisia lajeja koskevia havaintoja ovat tarkastaneet valtakunnallinen rareiteettikomitea (RK) sekä Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen aluerareiteettikomitea (ARK). RK:n hyväksymät havainnot on julkaistu vuoden 2011 RK-katsauksessa (Lehikoinen ym. 2012). ARK:n hyväksymiä, valtakunnalliseen pikkuharvinaisuuskatsaukseen kuuluvia havaintoja, on samoin julkaistu vuoden 2011 pikkurarikatsauksessa (Risänen ym. 2012). PKLTY:n aluerareiteettikomitea on tarkastanut havaintoja kokoonpanolla Ari Parviainen, Jouni Pursiainen, Roni Väisänen (siht.) ja Pentti Zetterberg (pj.).

ARK käsitteli vuoden 2011 aikana yhteensä 67 lomaketta, joista hyväksyttiin 64. Ilmoitusinnokkuus oli normaalilla tasolla. Kannattaa muistaa tehdä lomakkeet ajoissa, jotta tärkeät havainnot ehtivät mukaan Linnut-vuosikirjan pikkuharvinaisuuskatsaukseen. Mikäli haluaa havaintonsa siihen mukaan, tulee ko. vuoden lomakkeiden olla ARK:lla viimeistään havaintovuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Vuosi 2011 oli varsin tavanomainen harvinaisuusvuosi. Vuoden kohokohtia olivat Pohjois-Karjalan ensimmäinen tiiralokki (*Xema sabini*) ja ensimmäinen nigricans –alajin sepelhanhi (*Branta bernicla*). Muita mukavia olivat mm. toinen ja kolmas mandariinisorsa (*Aix galericulata*) ja kuudes käärmekotka (*Circaetus gallicus*). Runsaasti esiintyivät pikkukultarinta (*Iduna caligata*) ja viitaiainen (*Parus palustris*).

Yhdistyksen harvinaisuushavaintojen listauksessa käytetään Tiira-järjestelmää. ARK suosittelee ilmoittamaan kaikki havainnot myös harvinaisuusista Tiiraan. ARK pyrkii pyytämään lomakkeita sähköpostitse erikseen niiltä henkilöiltä, joita pk-lintulista ei todennäköisesti tavoita, eli lähinnä vieraspaikkakuntalaisilta harrastajilta. Muuten ARK-karhulistoja julkaistaan loppusyksyisin ko. vuoden osalta pk-lintulistalla.

Tiirassa ARK ylläpitää kuvausta vaativien havaintojen osalta niiden käsittelytilannetta. Tätä kuvaa kirjain/kuvake havainnon edessä. ”Lomake”-kuvake tarkoittaa, että ARK on pyytänyt havainnon ilmoittajalta lomaketta sähköpostitse, ”K”-kirjain taas, että ARK on saanut lomakkeen, ja havainto on käsittelyssä, ja ”H”-kirjain, että havainto on ARK:n hyväksymä. Näin Tiirastakin voidaan tarkastella havaintojen käsittelyä. Näitä pidetään yllä varsin ajantasaisesti läpi vuoden, joten sieltä omien havaintojen status on helppo käydä tarkistamassa.

Vuoden 2012 alusta lähtien RK pudotti pois tarkastettavien lajien listaltaan seuraavat lajit: Amerikantavi (*Anas carolinensis*), punapäänarsku (*Netta rufina*), käärmekotka (*Circaetus gallicus*), palsasirri (*Calidris melanotos*), isovesipääsku (*Phalaropus fulicarius*), aroharmalokki (*Larus cachinnans*), nummikirvinen (*Anthus campestris*) ja mustapäätasku (*Saxicola rubicola*). Nämä lajit siirrettiin ARK:n lajilistalle.

ARK uudisti samassa yhteydessä listaansa myös siten, että vuodesta 2012 lähtien havaintoja seuraavista lajeista/nimikkeistä ei enää tarkasteta: Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*), pikku-uikku (*Tachybaptus ruficollis*), haahka (*Somateria mollissima*), haahkalaji (*Somateria sp.*), jääkuikkalaji (*Gavia adamsii/immer*), sirosuohaukka (*Circus pygargus/macrourus*), kiljukotkalaji (*Aquila clanga/pomarina*), keräkurmitsa (*Charadrius morinellus*), iso-/grönlanninlokki (*Larus hyperboreus/glaucoides*), räyskä (*Hydroprogne caspia*), mustaleppälintu (*Phoenicurus ochruros*) ja sepelrastas (*Turdus torquatus*). Lisäksi sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*) oli poistettu jo vuoden 2011 alusta lähtien. ARK:n uuden lajilistan löytää yhdistyksen sivuilta (<http://www.pklty.fi/linnut/harvinaisuudet.html>) -> ARK-lista-2012 alusta. Uudistuksesta on julkaistu tiedonanto Siipirikossa 1/2011.

Euroopan rareiteettikomiteoiden järjestön (AE-RC) taksonomisen komitean (TAC) uusien suositusten myötä Suomen lajiluetteloon lisättiin yksi

uusi laji, kun mustapäätasku (*Saxicola torquata*) jaettiin kahdeksi lajiksi: Mustapäätasku (*Saxicola rubicola*) ja sepeltasku (*Saxicola maurus*). Samassa yhteydessä muutamien lajien tieteellisiin nimiin on tullut muutoksia. Näiden lajien uudet tieteelliset nimet ovat: Pyy (*Tetrastes bonasia*), preeria-
viklo (*Tringa semipalmata*), paksunokkakerttunen (*Iduna aedon*), vaaleakultarinta (*Iduna pallida*), pikkukultarinta (*Iduna caligata*), aavikkokultarinta (*Iduna rama*) ja punakottarainen (*Pastor roseus*).

Ilmoitusohjeet

Kuvaukset RK- ja ARK -lajeista pyydetään lähettämään ARK:n sihteerille ensisijaisesti sähköpostitse (Roni Väisänen, Vihdintie 3-5 B 21, 00320 Helsinki, rvaisane81@gmail.com), mutta paperisinakin ilmoitukset ovat aina tervetulleita. Havaintojen ilmoittamislomakkeita saa PKLTY:n nettisivujen harvinaisuusosiosta (<http://www.pklty.fi/linnut/harvinaisuudet.html> -> ARK-lomake 2012) tai vaihtoehtoisesti lomakkeita saa myös postitse ARK:n sihteeriltä. Jos linnusta on kuvia, niin huonotkin kannattaa aina ehdottomasti lähettää mukana, sillä ne helpottavat havainnon käsittelyä.

Katsauksessa käytetyt merkinnät

Lajinimen perässä on kolme lukua. Luvut kertovat Pohjois-Karjalassa havaittujen yksilöiden lukumäärän siten, että ensimmäinen luku kertoo ARK:n perustamisvuodesta 1975 lähtien vuoden 2010 loppuun mennessä havaittujen yksilöiden kokonaismäärän, toinen luku vuoden 2011 yksilömäärän ja kolmas, yhtä suuruus –merkin jälkeinen luku maakunnassa vuoden 2011 loppuun mennessä havaittujen yksilöiden kokonaismäärän. Katsauksessa esitetyt vuotta 2011 aiempien havaintojen yksilömäärät on sisällytetty sulkujen vasemmanpuoleiseen kokonaismäärään. Risteymien ja RK/ARK-lajilistoihin kuulumattomien lajien osalta havaittujen yksilöiden lukumäärää ei ilmoiteta.

Havainto koskee aina vain yhtä yksilöä, mikäli lukumäärää ei ilmoiteta. Havainnoitsijaluettelossa ilmoittajan nimi on ensimmäisenä, mikäli hän on havainnut linnun. Jos ei ole, niin ilmoittajan nimi on viimeisenä. Muut nimet ovat siinä järjestyksessä, missä ne ovat lomakkeella ilmoitettu. Jos havainnoitsijoita on paljon, vain neljä ensimmäistä mainitaan.

Lyhenteet:

** = laji, josta tehdään ilmoitus ja kuvaus RK:lle
* = laji, josta tehdään ilmoitus ja kuvaus ARK:lle
k = koiras
n = naaras
n-puk = naaraspuikainen
ad = vanha
subad = esiaikainen
imm = ei vielä aikuisen puvussa
juv = nuori
pull = pesäpoikainen
1kv jne = 1. jne kalenterivuoden lintu
va = vaalea värimuoto
tu = tumma värimuoto
Ä = laulava lintu
p = paikallinen
m = muuttava
NW jne = muuttosuunta
kiert = kiertävä
reng = rengastettu
kontr = kontrolloitu
a = parvi (esim. a7 = 7 linnun yhtenäinen parvi)
(v,ä) = RK:lla/ARK:lla on ollut käytössään valo-
kuva- ja/tai äänitemateriaalia.

Hyväksytyt harvinaisuushavainnot

**Sepelhanhi *Branta bernicla nigricans* (0,1 = 1)

28.10. Kon Häikänniemi +1kv (Harri Kontkanen, Urho Paakkunainen, Ari Parviainen, Mika Lätti, Juho Lätti)

Pohjois-Karjalan ensimmäinen ja Suomen kuudes havainto tästä Pohjois-Amerikassa ja Itä-Siperiassa pesivästä sepelhanhen alalajista.

*Jääkuikka *Gavia adamsii* (16,2 = 18)

5.11. Kon Häikänniemi 1kv p (Ari Latja)

13–15.12. Kon Häikänniemi ad tp p (Ari Latja ym.)

Jääkuikkavuosi oli varsin erinomainen kahdella yksilöllä. Edellisen kerran laji nähtiin maakunnassa vuonna 2007.

*Kyhmyjoutsen *Cygnus olor* (54,2 = 56)

14.8. Joe Koivuniemi ad NE (Mikko Räsänen)

17.12. Toh Suuri-Onkamo Kannas +1kv p (Jani Varis)

Kyhmyjoutsenen havaintomäärät pysyvät varsin tasaisena ja lisäksi laji on hyvin helppo tuntea.

Tämän vuoksi havaintoja ei tarkasteta enää vuodesta 2012 alkaen.

[***Tiibetinhani** *Anser indicus*] (4,2 = 6)

3.5. Kes Kousa ad p (Kai ja Maija Suomela)

24.9. Toh Jouhkola Hiidensuo ad p (Ari Parviainen, Paavo Rantanen, Ari Lavinen)

Maakunnan eka nähtiin vuonna 2002. Sen jälkeen havaintoja on tippunut varsin tasaisin väliajoin. Laji luokitellaan Suomessa E-kategoriaan, eli varmaksi/lähes varmaksi tarhakarkulaiseksi.

***Mandariinisorsa** *Aix galericulata* (1,2 = 3)

23–24.4. Kit Vanha Puhos 2 k p (Riikka Nousiainen, Kari Keränen ym, ilm. Kimmo Järvinen)

Kyseessä on maakunnan toinen havainto ns. ”pinnakelpoisiksi” tulkituista linnuista. Mandariinisorsa luokitellaan Suomessa C-kategoriaan, eli lajiksi, jolla on olemassa tarhakarkulaisista syntynyt elinvoimainen populaatio ko. maassa tai jossain lähimaassa. Ensimmäinen ”pinnakelpoinen” mandariinisorsa nähtiin vuonna 2003. Lisäksi Värtsilässä nähtiin vuonna 2005 yksi värirenkaallinen lintu, joka tulkittiin sen vuoksi E-kategoriaan.

***Haahka** *Somateria mollissima* (23,1 = 24)

22.5. Joe Keskusta Pielisjoki k p (v) (Tuomas Joronen)

Haahkahavaintoja ei tarkasteta enää vuodesta 2012 alkaen.

Allihaahka *Polysticta stelleri*

4-5.6. Toh Värtsilä Sääperi n p (Hannu Kivivuori, Antti Mikala, Kalevi Hiironniemi ym.)

Havainto on tarkastettu poikkeuksellisen ajankohdan vuoksi.

***Pikku-uikku** *Tachybaptus ruficollis* (30,1 = 31)

2-3.10. Kit Päätyeenlahti tp p (Hannu Kivivuori, Pertti Mähönen)

Pikku-uikkuhavaintoja ei tarkasteta enää vuodesta 2012 alkaen.

****Käärmeotka** *Circaetus gallicus* (5,1 = 6)

13.8. Joe Eno Sarvinki ad S (Hannu Kauhanen)

Käärmeotka on harvinaista herkkua. Edellisen kerran nähtiin kaksi yksilöä vuonna 2009.

***Kiljukotka** *Aquila clanga* (43,2 = 45)

20.5. Kit Puhos +2kv W (Kimmo Järvinen, Paavo Rantanen, Riitta Silvennoinen)

7.6.–2.7. Toh Peijonniemenlahti 2-3kv p (Harri Kontkanen, Urho Paakkunainen, Tuomo Eronen, Hannu Kivivuori ym.)

7.8.2011 Juu, Länsi-Vuokko, Vuokonjärvi 3kv S (v) (Raimo Nieminen)

Kiljukotkahavaintoja tulee Pohjois-Karjalassa lähes vuosittain, mutta lajin esiintymiskuva jää varsin puutteelliseksi näiden ARK:lle ilmoittamattomien havaintojen vuoksi. On vaikea uskoa, että laji olisi maakunnassa niin harvinainen kuin julkaistut havainnot antavat ymmärtää. Niiden mukaan kiljukotka tavattiin Pohjois-Karjalassa viimeksi vuonna 2008.

***Arosuohaukka** *Circus macrourus* (78,3 = 81)

23.4. Toh Värtsilä Uusikylä ad k p (Hannu Kivivuori, Arto Airaksinen, Osmo Saaristo)

28.4. Joe Höytiäisen kanavan suisto ad k NW (Ari Parviainen, Urho Paakkunainen, Ari Lavinen)

21.8. Lip Käsämä 1kv p (Vesa Jouhki)

Arosuohaukkahavainnot ovat lisääntyneet Suomessa huomattavasti 2000-luvulla. Sama suuntaus on ollut havaittavissa myös Pohjois-Karjalassa. Arosuohaukan todellinen esiintymiskuva kärsii myös suuresti ilmoittamattomista havainnoista.

***Aro-/niittysuohaukka** *Circus macrourus/pygargus* (52,1 = 53)

25.4. Kes Sarvisalo Huutniemi n-puk NE (Tuomas Lukkarinen)

25.4. Kit Päätyeenlahti n-puk S (Kimmo Järvinen) Siro-suohaukkoja ei tarkasteta enää vuodesta 2012 alkaen.

***Punajalkahaukka** *Falco vespertinus* (111,3 = 114)

18.5. Joe Höytiäisen kanavan suisto ad k NE (Harri Kontkanen)

24.5. Toh Värtsilä Savikko n NE (Harri Kontkanen)

18.6. Toh Värtsilä Uusikylä 2kv n p (Hannu Kivivuori, Christer Casagrande, J.Hynninen, L.Lehtovirta)

***Peltopyy** *Perdix perdix*

30.1.–4.2. Lip Risti p (Hannu Kauhanen, Juha Asikainen, Seppo Neuvonen, Arvo Ohtonen)

Peltopyy on käynyt kovin harvinaiseksi. Tämä yksilö sijoitettiin E-kategoriaan, koska aivan ha-

vaintopaikan välittömässä läheisyydessä lajia on tarhattu ja vapautettu luontoon.

*Keräkurmitsa *Charadrius morinellus* (194, 11 = 205)

23.5. Rää Oravilahti a11 p (Harri Kontkanen)

Keräkurmitsahavaintoja ei tarkasteta enää vuodesta 2012 alkaen.

*Rantakurvi *Xenus cinereus* (51,1 = 52)

11–20.6. Out Sysmäjärvi Lahenjoensuu p (v) (Lassi Vänskä, Osmo Heikkala, Paavo Parviainen, ilm. ARK)

**Tiiralokki *Xema sabini* (0,1 = 1)

4.10. Kon Häikänniemi 1kv (v) p, S (Harri Kontkanen, Timo Karkiainen, Hannu Kauhanen, Ari Latja, Ari Lavinen, Pertti Mähönen, Kimmo Nevalainen ym.)

Uusi laji maakunnalle! Tiiralokkinuorukainen viivähti tunnin verran Höytiäisen eteläpäässä tarjoten nopeille mahdollisuuden nähdä tämä upea laji. Kyseessä on Suomen 14. havainto lajista.

*Isolokki *Larus hyperboreus* (36,1 = 37)

5-13.12. Joe Kontiosuo 1kv p (v) (Harri Kontkanen)

Juuri tyypilliseen ajankohtaan sijoittuva havainto nuoresta linnusta. Edellisen kerran laji nähtiin Pohjois-Karjalassa vuonna 2008.

*Pikkukajava *Rissa tridactyla* (88,4 = 92)

25.10. Kon Häikänniemi 1kv S/SSW (Ari Parviainen, Arvi Nygren, Aimo Jukkara)

4.11. Kon Häikänniemi ad + 2 1kv p/S (Johannes

Tämä nuori isolokki (*Larus hyperboreus*) havaittiin erittäin tyypilliseen aikaan. Valtaosa isolokeista nähdään Joensuun ympäristössä marras-joulukuun aikana.

Hänninen, Karoliina Hämäläinen, Janne Koskinen, Ari Latja)

Pikkukajava on ollut muutamina viime vuosina hyvinkin harvinainen maakunnassa. Marraskuinen havainto on sikäli erikoinen, että kahden nuoren linnun mukaan oli eksynyt myös Suomessa aina niin harvinainen vanha lintu. Edellisen kerran pikkukajava nähtiin maakunnassa vuonna 2007.

*Räyskä *Hydroprogne caspia* (56,3 = 59)

1.6. Out Sysmäjärvi ad p (Tapani Missonen)

23.6. Out Sysmäjärvi 2 ad p (Pertti ja Riitta Renvall)

Räyskiä nähdään Pohjois-Karjalassa vuosittain, mutta tätäkin lajia vaivaa ilmoitusinnokkuuden puute. Suuren havaintomäärän ja helpon tunnettavuuden vuoksi räyskähavaintoja ei tarkasteta enää vuodesta 2012 alkaen.

*Mustatiira *Chlidonias niger* (147,3 = 150)

24.5.–1.8. Joe Eno Koidanlampi 1-2 ad p (Seppo Leppänen, Hannu Kauhanen ym.)

30.7. Toh Peijonniemenlahti ad p (Jari Päärni)

*Kuningaskalastaja *Alcedo atthis* (27,1 = 28)

21.4. Kit Kompsunjoki p (Hannu Tahvanainen, Tero Vanhanen ym, ilm Kimmo Järvinen)

Korea kuningaskalastaja on käynyt todella vähiin. Maakunnan edellinen havainto on niinkin kaukaa kuin vuodelta 2006.

Osmo Heikkala

Tämä Pohjois-Karjalan myöhäisin isokirvinen (*Anthus richardi*) viivyteli Kontiolahdella marraskuun alussa. Näin myöhäisissä havainnoissa kannattaa aina miettiä myös mongoliankirvisen (*Anthus godlewskii*) mahdollisuutta. Tämän yksilön varsin heikot pääнкуviot voivatkin tuoda mongoliankirvisen mieleen, mutta uloimpien pyrstösulkien kuviointi sopii vain isokirviselle. Huomaa myös varsin pitkä takavarpaan kynsi.

*Turturikyhky *Streptopelia turtur* (110, 2)

23.5. Toh Värtsilä Uusikylä p (Hannu Kivivuori)

24.5. Lie Lampela p (Jukka Heikkinen)

*Isokirvinen *Anthus richardi* (16, 1 = 17)

1-2.11. Kon Jakokoski 1kv p (v) (Matti Kevätväre, Ari Parviainen, Ari Latja, Osmo Heikkala ym.)

Myöhäinen ajankohta olisi voinut suosia harvinaisempaa mongoliankirvistä (*Anthus godlewskii*), mutta hyvistä kuvista oli taas apua, ja laji saatiin vielä niistä varmistettua yksiselitteisesti kuten maastossakin havainnoitsijat sen olivat jo määrittäneet. Kyseessä on Pohjois-Karjalan myöhäisin havainto lajista.

*Mustaleppälintu *Phoenicurus ochruros* (51,4 = 55)

13.4. Joe Eno Sarvinki Toroskala n-puk p (Hannu Kauhanen, Matti Nygren, Sami Majoinen)

11.5. Lip Vaivio k p (Tapio Piipponen)

5.10. Joe Linnunlahti ravirata +1kv k p (Harri Kontkanen)

28.10. Kit Kiteenjärvi Palokunnanranta n-puk p (Kimmo Järvinen)

25.4.2010 Kit Puhos k p (Kimmo Järvinen)

Osmo Heikkala

Muutaman nollavuoden jälkeen päästiin taas nauttimaan viirusirkkalinnun (*Locustella lanceolata*) sirityksestä. Tämä yksilö lauloi Outokummussa.

6.10.2010 Kit Kirkonmäki n-puk p (Kimmo Järvinen)

Mustaleppälintuhavaintoja ei tarkasteta enää vuodesta 2012 alkaen.

**Mustapäätasku *Saxicola rubicola* (1,0)

21.9.2006 Val Rasimäki k p (Markus Keskitalo)

Valtimon havainto läntisestä mustapäätaskusta on hyväksytty ja julkaistu jo vuonna 2007 (Lindholm ym. 2007), mutta RK:n otettua käyttöön eurooppalaisten rariteettikomiteoiden järjestö AERC:n taksonomisen komitean uudet suositukset joulukuussa 2011, jakaantui mustapäätaskuryhmä kahteen lajiin: Mustapäätasku (*Saxicola rubicola*) ja sepeltasku (*Saxicola maurus*). Näin ollen tästä linnusta tulee Pohjois-Karjalan ensimmäinen ja ainoa hyväksytty havainto lajista. Sepeltaskuja ja lajilleen määrittämättömiä sepel-/mustapäätaskuja on Pohjois-Karjalassa havaittu yhteensä 22 yksilöä. Tässä 22 yksilön porukassa on ainakin yksi ajankohdaltaan mielenkiintoinen havainto: 3-6.4.1968 Joensuu. Huhtikuun alun havainto viittaa vahvasti läntiseen alkuperään, eli mustapäätaskuun.

*Viirusirkkalintu *Locustella lanceolata* (28,2 = 30)

26-29.6. Out Suvisranta k Ä (Osmo Heikkala, Lassi Vänskä ym, ilm. ARK)

3-18.7. Toh Värttilä Uudenkylänlampi k Ä (Hannu Kivivuori, Tuomo Eronen, Harri Kontkanen ym)

Viirusirkkalintu näytti yleistyvän kovaa vauhtia 2000-luvun alussa, mutta sen jälkeen onkin ollut selvästi hiljaisempaa. Kahden yksilön vuosi on nykyoloissa erinomainen. Edellinen havainto on vuodelta 2005.

*Pikkukultarinta *Iduna caligata* (132,38 = 170)

8.6. Ilo Löytösuo k Ä (Pentti Zetterberg)

8.6. Ilo Hattuvaara Paljakansuo k Ä (Harri Kontkanen)

8.6. Ilo Hattuvaara Lössänsuo k Ä (Harri Kontkanen)

9.6.-6.7. Toh Värttilä Savikko 2/2 p (Hannu Kivivuori ym)

9.6.-14.7. Toh Perä-Musko 2/1 + väh. 1 pm p (Hannu Kivivuori, Harri Kontkanen, Tuomo Eronen)

10.6.-3.8. Joe Pyhäselkä Reijola 3k 2n 3 juv p (Jani Varis, Harri Kontkanen ym.)

11.6.-17.7. Kon Iiksenniitty k Ä, var (Harri Kontkanen)

Harri Kontkanen

Pikkukultarintoja (*Iduna caligata*) havaittiin ennätyselliset 38 yksilöä. Muutamia pesintöjäkin todettiin. Tämä yksilö pesi Kontiolahdella.

- 15.6. Lie Mäntypuro k Ä (Harri Kontkanen)
 16–17.6. Toh Värtsilä keskusta k Ä (Hannu Kivivuori, Heikki Minn, Rauli Lumio)
 17.6. Rää Keikko k Ä (Harri Kontkanen)
 18.6. Ilo Parppeinvaara k Ä (Christer Casagrande, Jaakko Hynninen, Erkki Lehtovirta)
 18.6.–15.7. Toh Keltasuo 3/1 + väh. 1 pm p (Hannu Kivivuori ym.)
 19–23.6. Toh Valkeasuo 2 k Ä (Harri Kontkanen)
 20.6. Toh Värtsilä Pykälävaara k Ä (Hannu Kivivuori, Tuomo Eronen)
 20.6. Toh Värtsilä Uusikylä k Ä (Harri Kontkanen)
 21.6. Toh Värtsilä Uudenkylänlampi k Ä (Hannu Kivivuori, Antti Vänskä, Voitto Heimola)
 2-6.8. Toh Värtsilä Savikko 1/1 + 2 juv p (Hannu Kivivuori, Seppo Neuvonen, Arvo Ohtonen, Vesa Jouhki ym.)

Aivan uskomaton vuosi! Aiempi yksilömääräennätys lähes tuplaantui! Edellinen ennätys 21 yksilöä oli vuodelta 2000.

*Lapinuunilintu *Phylloscopus borealis*
 (5 vuodesta 2008,1)

- 8.6.–6.7. Joe Eno Novikka k Ä (Hannu Kauhanen, Matti Kevätväre ym.)

*Taigauunilintu *Phylloscopus inornatus* (65,2 = 67)

- 30.9. Joe Noljaakka Koivuvaara p (Hannu Kauhanen, Pentti Zetterberg)
 1.10. Joe Eno Pahvitehtaan metsä p (Hannu Kauhanen)

**Viitaiainen *Parus palustris* (79,8 = 87)

- 6.1. Kit Juurikka 1 p (Hannu Kivivuori, Sirkka Gröhn)
 17.1.-III loppu Kit Potoskavaara 1 p (v) (Anne-Maarit Hyttinen)
 3.2.–5.4. Joe Eno Sarvinki Toroskala 2 p (v) (Hannu Kauhanen, Sami Majoinen, Marko Ryhänen)
 28.2.–3.3. Joe Eno Mustavaara 2 p (Hannu Kauhanen)
 näistä 1 vain uusi
 2.4. Kit Hyypiin kanava 1 p (Janne Aalto)
 25.4. Joe Eno Uimasalmi 1 p (Hannu Kauhanen)
 6.12. Kit Kytänniemi 1 p (Kimmo Järvinen)

Huippuvuoden 2010 jälkeen viitaiaisia riitti vielä kevään 2011 puolellekin. Mukaan tähän listaukseen on otettu vain ns. uudet yksilöt, eli sellaiset, joita ei ole julkaistu vuoden 2010 RK-katsauksessa. Vuoden 2011 RK-katsauksessa esi-

tettyjä, jo aiemmin julkaistujen lintujen päivämääräpidennyksiä, ei tähän ole laitettu, Ne löytyvät vuoden 2011 RK-katsauksesta.

- 30.9.2010–1.10.2010 Kit Vanha Puhos (v) (Kimmo Järvinen)
 4.10.2010 Kit Meijerintie (v) (Kimmo Järvinen)
 6.10.2010–5.12.2010 Joe Pyhäselkä Hammaslahti (v) (Jani Varis)
 24.10.2010 Kit Kytänniemi (Kimmo Järvinen)

*Mustaotsalepinkäinen *Lanius minor* (10,1 = 11)

- 23.5. Joe Linnunlahti Laulurinne NNW (Kari Lindblom + eläintieteen kenttäkurssi)
 Muuttolennessä havaittu mustaotsalepinkäinen palkitsi skarpin stajarin. Edellisen kerran laji nähtiin maakunnassa vuonna 2008.

*Pikkusirkku *Emberiza pusilla* (44,1 = 45)

- 23.8. Joe Höylyas 1kv reng (Ari Latja, Urho Paakunainen)

Hylätyt harvinaisuushavainnot

**Viitaiainen *Parus palustris*

- 6.3. Joe Utra
 26.11. Lie Koli

*Sitruunavästäräkki *Motacilla citreola*

- 14.5. Joe Pyhäselkä Suhmura

Ruokosirkkalintu *Locustella luscinioides*

- 30.6. Lip Kattisaari

*Pikkukultarinta *Hippolais caligata*

- 26.6. Lie Lampela

Kirjallisuus

Lehikoinen, A., Aalto, T., Huhtinen, H., Lampila, P., Normaja, J., Soilevaara, K. & Velmala, W. 2012. Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2010 harvinaisuushavainnot. Linnut-vuosikirja 2011: 88–103.

Rissanen, E., Aalto, P., Järvinen, K., Lehikoinen, P., Uusimäki, T. & Väisänen, R. 2012. Pikkuharvinaisuudet Suomessa vuonna 2010. Linnut-vuosikirja 2011: 104–115.

**Kun tilanne
on päällä**

**ovathan
varusteesi
kunnossa**

**BirdLife
SUOMI FINLAND**

lintu varuste

Lintuvaruste Oy, Koetilantie 1 B, 00790 Helsinki
 Avoinna Ma 11.00-17.00, Ti-Pe 11.00-17.30
www.lintuvaruste.fi, lintuvaruste@birdlife.fi, puh. 09-386 7856

Berlebach®
-puujalustat

HAWKE®
SPORT OPTICS
-kiikarit

opticron
-kiikarit ja kaukoputket

FOTO FENNICA Foto Fennica Oy Itämerenkatu 16, 00180 Helsinki puh. 6859 0800 Maahantuonti ja myynti